Iktatószám: 47-3/2024

KÁDAS GYÖRGY EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY,

ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, SZAKISKOLA, KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM

5310 Kisújszállás, Bajcsy-Zs. u. 37. E-mail: iskola.kisujszallas@karcagitk.hu
Tel/Fax: (59) 520-614 Internet: http://kadaskisuj.hu

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Tatár Jánosné
főigazgató

Kisújszállás, 2024. szeptember 1.

TARTALOMJEGYZÉK

A pedagógiai program törvényi és tartalmi háttere 5

1.1. Törvények 5
1.2. Kormányrendeletek 5
1.3. Miniszteri rendeletek 5
1.4. Egyéb szabályzók 6
1.5. Szakmai szabályzók 6
1.7. Helyi szintű szabályozásunk dokumentumai 7

2. Bevezető 8

2.1 Küldetésnyilatkozatunk 10

2.2 Intézményünkről általában 10

2.3 Jövőképünk 12

2.4 Céljaink 13

3. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA TERÜLETEI, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI **14**

3.1 Nevelő- oktató munkánk területei 14

3.1.1 Óvodai nevelés *14*

3.1.2 Általános iskola *16*

3.1.3 Középfokú oktatás *22*

3.1.4. Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat *24*

3.1.5 Kollégium *25*

3.2. A nevelés-oktatás alapelvei 26

3.2.1. Egységesség és differenciálás módszertani alapelvek *26*

3.3. A nevelés-oktatás alapelvekből eredő célok megvalósulása intézményünkben 33

3.3.1. Óvodai nevelés terén *35*

3.3.2. Fejlesztő nevelés-oktatás *36*

3.3.3. Értelmileg akadályozott tanulók iskolai tagozaton *37*

3.3.4. Tanulásban akadályozott tanulók iskolai tagozaton *38*

3.4.A nevelő-oktató munkánk céljaiból eredő feladataink 40

3.5. A pedagógiai munkánk szakaszai és annak feladatai 42

3.5.1. Óvodai nevelés szakasza *43*

3.5.2. Alapfokú nevelés-oktatás szakaszai *43*

3.5.3. Középfokú nevelés- oktatás szakasza-szakiskolai nevelés-oktatás *46*

3.5.4. Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat *50*

3.5.5. Kollégiumi nevelés *51*

3.6 Speciális eszközeink, eljárásaink 56

3.6.1. Bázisintézményként működés 56

3.6.2 Alkalmazott módszereink, eljárásaink 57

3.7 Autizmussal élő tanulóink speciális fejlesztő programja 67
4. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATAINK 73
4.1. A személyiségfejlesztést befolyásoló tényezők az alap- és középfokú nevelésben-oktatásban 73
4.2. Az autizmussal élő gyermekek személyiség fejlesztését befolyásoló tényezők 76
4.3. Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladatai az SNI tanulók személyiségfejlesztése terén 77
4.4. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 77
4.4.1 Tanórai lehetőségek, feladatok 79
4.4.2 Tanórán kívüli lehetőségek, feladatok 79
4.5. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok 82
4.5.1 A közösségi nevelés célja 83
4.5.2 A közösségfejlesztés színterei 84
5. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI 89
5.1. A neveléssel kapcsolatos feladatok 90
5.2. Kapcsolattartás 91
5.3. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek 94
5.4. Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok 99
5.5. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program 101
6. A TANULÓK INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELE ... 102
6.1. Véleménynyilvánítás 104
6.2. Tájékoztatás 104
7. AZ ISKOLA KÖZVETLEN PARTNEREI, EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBB FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI 105
7.1. Szervezeti hagyományok (az iskola társadalmi rendszere) 109
7.2. A szülőkkel való kapcsolattartásunk a felsoroltakon alapul 110
8. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉS SZABÁLYAI 110
9. FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL SZABÁLYAI 118
10. AZ ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSA 120
11. HELYI TANTERV 123
11.1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV 124
11.2. HELYI TANTÁRGYI STRUKTÚRA ÉS ÓRASZÁMOK 125
11.2.1 Enyhe értelmi fogyatékosok tagozata (tanulásban akadályozottak) 125
11.2.2 Középsúlyos értelmi fogyatékosok tagozat (értelmileg akadályozottak) 127
11.2.3 Készségfejlesztő iskolai és szakiskolai kerettanterv-Székhelyintézmény 128
11.2.4. Szakiskolai kerettanterv –Karcagi tagintézmény 137
11.3. Tanulásban akadályozottak tagozata: Kötelező tantárgyak és óraszámok a 9-10-11-12. évfolyamon a helyi tanterv alapján 150

12. A NEVELÉS-OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI 151
13.A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA 153
14. KÖNNYÍTETT TESTNEVELÉS, GYÓGYTESTNEVELÉS, /MOZGÁSFEJLESZTÉS/ ÉS KONDUKTÍV MOZGÁSFEJLESZTÉS 157
15. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS SZABÁLYAI 159
16. CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI 178
17. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK, EDZETTSÉGÉNEK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK 179
18. AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI 180
19. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 187
20. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK. 189
21. TAGOZATVÁLTÁS, ISKOLAVÁLTÁS VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI 190
22. ZÁRADÉKOK 193
22.1. A pedagógiai program érvényessége 193
22.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata 193
22.3. A pedagógiai program módosítása 193
22.4. A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala 194
Legitimációs záradékok 195
Fenntartó Jóváhagyása 198

A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI ÉS TARTALMI HÁTTERE

1.1. Törvények

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- 2023. évi LII törvény a pedagógusok új életpályájáról

1.2. Kormányrendeletek

- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 229/2012.(VIII.28) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 245/2024. (VIII. 8.) Korm. rendelet a nevelési-oktatási intézményekben a tiltott és a használatában korlátozott tárgyak köréről, valamint a tárgyakra vonatkozó eljárásrend részletes szabályairól

1.3. Miniszteri rendeletek

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményekről
- 18/2024. (IV.4) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről

1.4. Egyéb szabályzók

- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei - Oktatási Hivatal
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve - Oktatási Hivatal
- „Add a kezed!" A korai fejlesztés és a speciális óvodai nevelés programja
- A kollégiumi nevelés országos alapprogramja - Oktatási Hivatal
- Sajátos nevelési igényű tanulók kerettantervei - Oktatási Hivatal

1.5. Szakmai szabályzók

- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam
- Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam
- Kerettantervek a szakiskolák számára (tájékoztató, a szakiskolában oktatható 2 és 4 évfolyamos képzések)
- Közismereti kerettantervek a szakiskolák számára:
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók négy évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–12. évfolyamos közismereti kerettanterve
- Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei
- Négy évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei
- Kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára (képzési szerkezet)
- Közismereti kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára:
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve
- Készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára

- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei - Oktatási Hivatal
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve - Oktatási Hivatal

1.6. Helyi szintű szabályozásunk dokumentumai

- **Pedagógiai program**
    - Iskola Nevelési Program
    - Helyi tantervek
    - Óvodai Nevelési Program
    - Kollégiumi program
    - Fejlesztő nevelés-oktatás rehabilitációs programja
- **Szervezeti Működési Szabályzat**
    - Panaszkezelési Szabályzat
- **Házirend**
    - Óvodai házirend
    - Iskolai házirend
    - Kollégiumi házirend
- **Továbbképzési Program, Beiskolázási terv**
- **Esélyegyenlőségi Terv**
- **Gyakornoki Szabályzat**
- **Önértékelési Program**
- **Utazó gyógypedagógusi hálózat szakmai protokollja**
- **Rendészeti és Vagyonvédelmi Szabályzat**
- **Ügy-és adatkezelési szabályzat**
- **GDPR Szabályzat**
- **Intézményi eljárásrend a pedagógusok teljesítményértékelésére**
- **Egészségügyi eljárásrend**

2. BEVEZETŐ

„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj,
ami lehetőséget ad az apró mag számára,
hogy azzá váljon, amivé fejlődni képes.”

(Thomas Gordon)

Volt egyszer egy állatiskola. Ebben az iskolában négy tantárgy volt: futás, ugrás, repülés és úszás. Mindegyik állat minden tantárgyat tanult.

A *kacsa* úszásban volt jó, szó mi szó a tanárnál is jobb. Futásból és repülésből elégségese volt, az ugrás pedig egyáltalán nem ment neki. Éppen ezért elengedték neki az úszást, annak érdekében, hogy több időt fordíthasson az ugrásra. Hamarosan úszásból is közepes lett. De a közepes még mindig nagyon jó jegy, így emiatt senki sem aggódott – csak a kacsa.

A *sast* nagy bajkeverőnek tartották. Ugrásban mindenkit messze túlugrott, de a stílusa egyéni volt, olyan, ami a szabályokkal ellenkezett. Iskola után mindig ott fogták, és ötszázszor leíratták vele, hogy „Csalni csúnya dolog!”. Ez visszatartotta a felszárnyalástól, amit imádott. De a legfontosabb a tanulás.

A medve megbukott a vizsgán, azt mondták rá, hogy lusta – különösen télen. Neki a nyár lett volna a legjobb évszak, de ekkor nem volt nyitva az iskola.

A *pingvin* sohasem járt iskolába, mivel nem tudott eljönni otthonról, és ahol ő lakott, ott nem nyitottak iskolát.

A *zebra* sokat lógott. A pónik csúfolták a csíkossága miatt, ami nagyon elszomorította.

A *kenguru* kezdetben a legjobb volt a futásórákon, de később elbátortalanodott, mert ő is úgy próbált futni, mint a többiek – négy lábon.

A *hal* otthagyta az iskolát, mert unatkozott. Számára mind a négy tantárgy ugyanaz volt, de ezt nem értette meg senki, mert ők sose voltak halak.

A *mókusnak* ötöse volt ugrásból, de repüléstanár azt erőltette, hogy a földről induljon, ne a fa tetejéről. Az elrugaszkodás állandó gyakorlásától annyira fájtak a lábai, hogy hamarosan ketteseket kapott ugrásból és egyeseket futásból.

Ám a legnagyobb problémát a *méhecske* okozta. Olyannyira, hogy a tanár elküldte őt a doktorhoz, vizsgálja meg. Az orvos megállapította, hogy a méh szárnyai túl kicsik a repüléshez, s ráadásul rossz helyen is vannak. De a méhecske nem látta a doktor diagnózisát, s ki tudja hogyan, de repül. Azt hiszem, én is ismerek egy-két méhecskét…

A kisújszállási Kádas György EGYMI-ben 95 éve, a karcagi tagintézményünkben 50 éve folyik a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-oktatása, speciális fejlesztése. A mi intézményünkben

minden gyermek, tanuló esetében megkeressük és megerősítjük azt a képességet, amely a legjobb, amelyre aztán építeni lehet, ne érezzék azt, amit az „állatiskola lakói”. Ezt a nemes feladatot, küldetésként látják el a nevelőtestületeink tagjai.

Szeretnénk a ránk bízott gyermekeknek befogadó, ideális, nyugodt, stresszmentes pedagógiai környezetet teremteni, melyben a legoptimálisabb módon tudjuk fejleszteni őket.

A Pedagógiai program céljaink és feladataink megjelenítése, amely egyben a jövőnk meghatározója is.

Kívánom, hogy mindenki legnagyobb megelégedésére tudja használni.

Köszönettel és tisztelettel:

Tatár Jánosné

főigazgató

2.1 Küldetésnyilatkozatunk

"Ahhoz, hogy kiegyensúlyozott, önálló szociális személyiség váljék valakiből, Két dolog szükséges: egyik az elfogadó közösség, a másik az érzelmi biztonság."
(Buda Béla)

Intézményünk célja, olyan pozitív pedagógiai légkör megteremtése, ahol minden gyermek és fiatal elégedett, önmagához képest hatékonyan fejlődik, sikerélményhez jut.

Szakembereink elkötelezettek a sajátos nevelési igényű gyermekeinkben lévő értékek kibontakoztatásában, a lehető legönállóbb életvitel megalapozásában, a társadalmi integrációjuk elősegítésében.

Hagyományaink megőrzése mellett fontos számunkra a tervszerű, partnerközpontú innovatív szemlélet és a hatékony hálózatépítő munka.

2.2 Intézményünkről általában

Intézményünk hivatalos neve: Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium

Intézményünk rövid neve: Kádas György EGYMI

Feladatellátási helyei:

Székhely: 5310 Kisújszállás, Bajcsy-Zsilinszky utca 37.

Telephelye: 5310 Kisújszállás, Kossuth Lajos utca 57.

5300 Karcag, Zöldfa utca 48.

5200 Törökszentmiklós, Bacsó Béla utca 2/A.

Intézményünk tagintézményének hivatalos neve: Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium Karcagi Tagintézménye

Tagintézmény rövid neve: Kádas György EGYMI Karcagi Tagintézménye

Tagintézmény ügyviteli telephelye: 5300 Karcag, Kisújszállási út 45.

Tagintézmény telephelye: 5300 Karcag, Futó Imre utca 3.

Alapító és Fenntartó neve és székhelye:

Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Fenntartó neve: Karcagi Tankerületi Központ

Fenntartó székhelye: 5300 Karcag, Táncsics Mihály körút 15.

Fenntartó képviselője: Sági István tankerületi igazgató

OM azonosító: 038 402

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata: Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium

Az intézmény típusa: egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény, mely a megyénkben a **legrégebbi gyógypedagógiai intézmény**. Kádas György gyógypedagógus alapította 1928-ban.

A Pedagógiai programot Tatár Jánosné főigazgató készítette a nevelőtestülettel együttműködve.

Intézményünk **önálló jogi személyiséggel** rendelkező szervezet, mely a **Karcagi Tankerületi Központ** önállóan működő, de nem önállóan gazdálkodó **szervezeti egysége**. A köznevelési intézményünk nem rendelkezik önálló költségvetéssel és gazdálkodási jogkörrel, vagyoni jogosultságokkal, adóalanyisággal, költségvetési jogalanyisággal sem**.** Ezekkel a jogosultságokkal a Karcagi Tankerületi Központ rendelkezik.

2.3 Jövőképünk

✓ **Szakmai támogatás és innováció:**

- Bázisintézményként tudjunk minőségi szolgáltatásokat biztosítani a különnevelés és az együttnevelés minden szereplője számára: tanulók, pedagógusok, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők és a szülők számára.
- Az állatasszisztált terápia alkalmazásával új lehetőséget kínálunk a sajátos nevelési igényű tanulók komplex képességfejlesztésére.
- A Boldogságprogram alkalmazásával hozzájárulunk a tanulók érzelmi jólétének növeléséhez.

✓ **Fenntarthatóság és környezeti nevelés:**

- Ökoiskolaként törekszünk a fenntarthatóság pedagógiai elveinek megvalósítására és a környezettudatos szemléletet kialakítására.
- Az iskolakert működtetésével gyakorlati tapasztalatokat biztosítunk a munkára neveléshez, a környezettudatos és egészséges életmódhoz.

✓ **SNI tanulók támogatása és fejlesztése:**

- Biztonságos, ingergazdag, befogadó környezetben, tevékenységközpontú, differenciált, változatos tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazásával fejlesztjük, neveljük, oktatjuk a tanulásban, értelmileg akadályozott gyermekeket, tanulókat.
- Biztosítjuk az autizmussal élő tanulók számára az egyénre szabott, autizmus-specifikus fejlesztési lehetőségeket.
- A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek számára komplex gyógypedagógiai fejlesztést kínálunk egyéni szükségleteikhez igazodva.
- Szakmai és szakmaközi kapcsolatokat működtetünk a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, fejlesztésében és terápiájában érintett köznevelési intézményekkel és szakmai szervezetekkel.
- Fontos küldetésünk, hogy a megtaláljuk a sérült személyiségnek azokat az örömet adó, fejlődési útjait, melyekre ráépülhet a sajátos nevelési igényű tanulóink *tehetséggondozása*.

✓ **Önálló életre nevelés és társadalmi beilleszkedés:**

- Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű fiatalok szakmát tanulhassanak, és a lehető legnagyobb önállósággal, a társadalom egyenrangú tagjaként élhessenek.

- Szülői mentorprogramokat biztosítunk, hogy a családok megfelelő lelki és gyakorlati támogatást kapjanak. Találjuk meg.

2.4 Céljaink

Intézményünk célja, olyan óvodai, iskolai légkör megteremtése, melyben **minden gyermek, tanuló jól érzi magát** és sikeres. Ha minden gyermek úgy nő fel, hogy érzi, szükség van a benne rejlő értékekre, képes lesz a társadalom hasznos tagjává válni.

A gyógypedagógusainkat, pedagógusainkat mindig jellemezte a segíteni akarás, a nagyfokú érzékenység a másság elfogadására. Tudjuk és hisszük, hogy a kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek is képesek fejlődni, örömet okozni és értéket létrehozni a családjuk és a környezetük számára is.

Intézményünk névadója Kádas György gyógypedagógus, méltó elődje s egyben példaképe diákjainknak és nevelőtestületünknek. Az ő munkássága iránymutató mindannyiunk számára. Nevelő-oktató munkánkat a **másságot** maximálisan elfogadva végezzük.

Nagy múltú intézményünkben, úgy tudjuk hagyományainkat, értékeinket megőrizni, hogy **bázisintézményként**, megújulni képes **innovatív munkával, élethosszig tartó tanulással** alkalmazkodunk a társadalmi, gazdasági, jogi változásokhoz, kihívásokhoz.

Közvetlen és közvetett partnereink igényeit figyelembe véve partnerközpontúan működünk. Az intézményvezetés az intézményi belső önértékelési rendszer működtetése során feltárt eredményekre, hiányosságokra építve a **Karcagi Tankerületi Központtal együttműködve** a partnerközpontúság jegyében alakítjuk ki a fejlesztési stratégiánkat.

3. AZ ISKOLÁNKBAN FOLYÓ NEVELŐ - OKTATÓ MUNKA TERÜLETEI, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményként a kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók közül a **sajátos nevelési igényű** (tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmus-spektrum zavarral küzdő, valamint a súlyos halmozottan fogyatékos) gyermekek, tanulók nevelését-oktatását látjuk el, s a tanulók együttnevelését segítjük **utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat biztosításával.**

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján, **sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.**

3.1 Nevelő-oktató munkánk területei

- Óvodai nevelés
- Általános iskolai nevelés-oktatás
- Fejlesztő nevelés-oktatás
- Szakképesítés megszerzésére felkészítő szakiskolai nevelés-oktatás
- Készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése
- Kollégiumi nevelés-oktatás
- Egyéb foglalkozások biztosítása

3.1.1 Óvodai nevelés

- Sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmusban érintett gyerekek óvodai nevelése, ép intellektusú, integrált keretek között nem nevelhető-oktató, autizmussal élő gyermekek óvodai nevelése más SNI gyermekekkel együtt és külön.
- A fejlesztés minden fogyatékos gyermek esetén magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd, nyelvi készségek és az értelmi

képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

- A halmozottan fogyatékos gyermekek esetében a megállapított fogyatékosságok mindegyikére tekintettel vagyunk.

- Kiemelt fontosságú az óvodában a nagymozgás fejlesztés, a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése. Mozgásfogyatékos gyermek esetén a speciális, egyénre szabott eszközök használatát tanítjuk meg, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése a cél. Az óvodában biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, amelyet a TÁMOP és EFOP 3.1.6. pályázat keretében szereztünk be.

- Az ***enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások*** fejlesztésében a ***kis lépések elvét alkalmazva***, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésre kellő időt, alkalmat biztosítunk.

- Fontos feladat a **minimális kontaktus, kooperációs készség**, valamint a **nonverbális és verbális kommunikáció** fejlesztése, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztés.

- *Az óvodában dolgozó gyógypedagógusok* a ***beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére*** valamint a ***szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználat*** elsajátítására, a ***kognitív funkciók fejlesztésére*** is nagy hangsúlyt fektetnek.

- Az ***autizmussal élő, nem beszélő vagy megkésett beszédfejlődésű*** gyermekek esetében az óvodai nevelés fő célja az augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztár használatának megtanítása, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

  A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermekek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

  Az óvodában különösen fontos a szülőkkel való hatékony együttműködés.

3.1.2 Általános iskola

<u>Tanulásban akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása</u>

Az enyhe értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott tanulók esetében a nevelési és oktatási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

- **Testi és lelki egészségre nevelés**

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

- **Önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés**

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez.

- **Médiatudatosságra nevelés**

Célunk, hogy a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

- **A tanulás tanítása, pályaorientáció**

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézményünk biztosítja azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályaorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell alakítani a tanuló attitűdjét, viszonyát önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai színtéren belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

- **A fenntarthatóság, környezettudatosság**

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Alkalmazott módszereink, eljárásaink:

- **Többszintű differenciálás**, egyéni megsegítés a tanórákon és a habilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokon
- **Diszlexia-, diszgráfia** korrekció, reedukáció
- **Kooperatív tanulás**, projektmódszer, tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása
- **Sindelar** vizsgáló eljárás és fejlesztés alkalmazása
- **Kreatív** képességek művészeti, zenei tehetséggondozás
- **Boldogságprogram alkalmazása**
- **Lovasterápia:** Gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna terápiás foglalkozások alkalmazása

- **Kutyás terápia** alkalmazása az autizmussal élő gyermekek körében
- **Képességkibontakoztató nevelés-oktatás**

Értelmileg akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása

Az értelmileg akadályozott tanulók esetében is elsődleges szempontként vesszük figyelembe a nevelési-oktatási és nevelési célokat a Nat alapján.

- **Fontos a testi és lelki egészségre nevelés:**

Az értelmileg akadályozott tanulók fizikai-morfológiai adottságai a kóreredettől függően igen sokfélék lehetnek, ezért az általános – Nat-ban megfogalmazott – célkitűzéseken túl szükséges az ***egyedi adottságokra, szükségletekre és lehetőségekre*** is tekintettel lenni . Érvényesülnie kell a k***orrekció és a kompenzáció elvének***.

- **Önismeret és a társas kultúra fejlesztése:**

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése kiemelt területe az értelmileg akadályozott tanulók nevelésének, szoros összefüggésben az önállóság fejlesztésével. Tanulóinknál fontos feladat annak megtanítása, hogy ***ismerje fel és tudja kifejezni saját érzelmeit, legyen tisztában saját erősségeivel és ismerje fel saját határait***. Ehhez igazodóan ***legyen képes segítséget kérni*** és ***elfogadni.***

- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés:**

A Nat által összefoglaltak konkrét helyzetekben, az értelmileg akadályozott tanuló saját életterére, napi kapcsolataira jellemző módon jelennek meg. Kiemelt fontosságú a valószerűség, hitelesség, beláthatóság. Az egészséges öntudat fejlesztése mellett kiemelten fontos a szokásrendszer következetes kialakítása, amely a tanuló részéről elősegíti a hétköznapokban való eligazodást, a szükséges alkalmazkodást.

- **Médiatudatosságra nevelés:**

Az értelmileg akadályozott tanulók kommunikációs adottságai nagyon eltérőek, de tartalmi és/vagy formai tekintetben többnyire elmaradnak a korosztályi sajátosságoktól. Kiemelt jelentőségű a ***beszélt és az írott nyelv használatának és befogadásának gyakorlása, fejlesztése*** tartalmi és formai, szempontból egyaránt. Ahol jelentősebb akadályokba ütközik a szokásos csatornák alkalmazása, mindenképp indokolt az augmentatív és alternatív kommunikáció alkalmazása. A médiahasználat ennek egyik eszköze is lehet. A médiumok, a különféle közösségi oldalak, információk megismertetése során kiemelten szükséges a felelősségteljes használatra tanítás,

ezáltal az esetleges abúzusok (visszaélések, kihasználások, bántalmazások) megelőzése, tekintettel arra, hogy az értelmi akadályozottsággal gyakran együtt jár a rejtett szándékok fel nem ismerése, a naivitás.

- **A tanulás tanítása, pályaorientáció:**

Értelmileg akadályozott személyek esetében nem várható teljes önállóság e téren. A gyógypedagógus fő feladata a személyiség kibontakoztatása, a tehetséggondozás, az egyéni hajlamok, érdeklődési kör megismerése és a tanuló támogatása az ebben való kiteljesedésben.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:**

Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet megismerésének és az ezekkel való harmonikus kapcsolat kialakulásának elősegítése. Az értelmileg akadályozott tanulók elsősorban saját élményeken keresztül, tapasztalás révén ismerkedhetnek nemzeti kultúránk értékeivel. A nevelés egyik sarkalatos pontja az olyan ***szociális, kommunikációs, kognitív készségek fejlesztése***, amelyek megkönnyítik és teljesebbé teszik a szűkebb és tágabb személyes, közösségi és társadalmi környezetben való eligazodást, részvételt.

Súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése, oktatása

A **súlyosan és halmozott fogyatékosság** az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a ***testi struktúrák károsodása*** következtében az ***alapvető humán funkciók*** – mint a ***kommunikáció***, a ***mozgás***, a ***megismerő funkciók,*** az ***érzékelés-észlelés*** és az ***önkiszolgálás*** – területén ***súlyos vagy legsúlyosabb mértékű funkciózavar*** tapasztalható.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében a leggyakrabban a ***súlyos kommunikációs zavar***, a különböző súlyosságú ***mozgásszervi fogyatékosság*** és a különböző súlyosságú ***értelmi fogyatékosság*** igen változatos kombinációit találjuk. Ezek mellett előfordulhat látási fogyatékosság, hallási fogyatékosság, figyelemzavar, magatartás-szabályozási zavar, autizmus spektrumzavar, továbbá egyéb társuló rendellenességek.

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése érdekében. A fejlesztő nevelés-oktatás kialakításakor minden tanuló esetében figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei egyes fogyatékosságokra vonatkozó releváns fejezeteit is.

Alkalmazott módszereink:

- Basalis stimuláció
- Érzékelés-észlelés fejlesztése *snoezelen terápia* alkalmazásával
- A kognitív funkciók fejlesztése
- Mozgásfejlesztés, *szomatopedagógiai illetve konduktív* mozgásnevelés
- A beszéd- és kommunikáció fejlesztése
- Érzelmi és szociális nevelés
- Esztétikai nevelés
- Fejlesztő gondozás és önkiszolgálásra nevelés
- A tanulók állapotának felmérésére szolgáló diagnosztikus eszközök: Frölich-fejlődésdiagnosztika, TARC-teszt
- Projektmódszer alkalmazása

Autizmussal élő tanulók fejlesztése

Az autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett éppúgy, mint intellektuális képességzavarral (értelmi fogyatékossággal) együtt járva. A fejlődési zavar átlagos vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülésspecifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.

Autizmusban a ***beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv.*** A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya vagy megkésett fejlődése, hanem a ***funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése.*** A nyelvhasználat színvonalától függetlenül az alapvető problémák közé tartozik, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, jelentőségének megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy ***mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni l***ehet. Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képességek hiánya jellemzően ***egész életen át megmarad***, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek a jól kompenzált állapotokban csaknem eltűnhetnek vagy változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Az autizmus specifikus fejlesztés nagymértékben hozzájárulhat az állapot pozitív kimenetéhez.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és a nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar

kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására. Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

Alkalmazott módszereink:

- Autizmus specifikus fejlesztés biztosítása, egyénre szabott felmérésekkel, a tananyag, és taneszközök adaptálásával, ***strukturált, protetikus, bejósolható, érthető környezet*** feltételeinek megteremtésével. A strukturált környezet alkalmazása kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és ezzel érzelmileg biztonságosabbá teszi a környező világot. A struktúra és a vizuális környezeti támpontok (pl. k) ***napirendek, vizuális időjelzők, folyamatokat megjelenítő vizuális algoritmusok*** elősegítik az autizmussal élő gyermekek, tanulók autonómiáját és önállóságát, csökkentik a tanulók függőségét más személyektől.
- A fejlesztésben, tanításban, a viselkedés problémák megelőzésében és kezelésében alapvető a ***viselkedéses megközelítés*** és a ***kognitív viselkedésterápia*** módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása.
- E***gyéni motivációs és jutalmazási rendszer*** kialakítására.
- A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt alkalmazzuk az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket (pl. **írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás** stb.).
- **Állatasszisztált foglakozások** tartása kéthetente

A fejlesztő nevelés – oktatás

A súlyosan és halmozottan fogyatékosság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a ***testi struktúrák károsodása következtében az alapvető humán funkciók – mint a kommunikáció, a mozgás, a megismerő funkciók, az érzékelés-észlelés és az önkiszolgálás*** – minimálisan két területén ***súlyos vagy legsúlyosabb mértékű funkciózavar tapasztalható***.

Ennek következtében a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek, fiatal pszichofizikai teljesítményei ***extrém mértékben eltérnek az átlagtól***, így tevékenységeiben ***erősen akadályozottá válik***, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet.

A súlyosan és halmozottan fogyatékosság hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő ***komplex károsodás*** áll.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében a leggyakrabban a ***súlyos kommunikációs zavar,*** a különböző súlyosságú ***mozgásszervi fogyatékosság*** (mozgáskorlátozottság) és a különböző súlyosságú ***értelmi fogyatékosság*** (intellektuális képességzavar) igen változatos kombinációit találjuk. Ezek mellett előfordulhat ***látási fogyatékosság (látássérülés), hallási fogyatékosság (hallássérülés), figyelemzavar, magatartás-szabályozási zavar, autizmus spektrumzavar,*** továbbá ***egyéb társuló rendellenességek*** (pl. epilepszia).

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és a természeti világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és ***folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak***; személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében ***komplex fejlesztő nevelésre-oktatásra*** van szükségük. *A fejlesztő nevelés-oktatás kialakításakor minden tanuló esetében figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei egyes fogyatékosságokra vonatkozó releváns fejezeteit is.*

Intézményünkben a fejlesztő nevelés-oktatás:

- a tanév rendjéhez igazodik a tankötelezettség teljes időtartama alatt.
- pedagógiai célú, habilitációs, rehabilitációs célú, az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.
- A nevelés-oktatás fejlesztési területeinek tartalma ***tanítási évfolyamokra nem tagolódik.***
- A pedagógiai munka szakaszolása a tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálásában, koncentrikus bővítésében jelenik meg.

3.1.3 Középfokú oktatás

Szakiskolai nevelés-oktatás

A szakiskolánk a sajátos nevelési igényük miatt a ***többi tanulóval együtt nem nevelhető-oktatható tanulót készíti fel a szakma elsajátítására, a szakmai vizsgára.***

A közismereti oktatás a szakiskolában a sajátos nevelési igény típusa szerinti, a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveit figyelembe vevő, ahhoz igazodó közismereti

kerettantervek alapján folyik. A szakmai oktatás – a sajátos nevelési igény típusától, jellemzőitől függően – általános szakképzési ***speciális kerettantervek alkalmazásával*** valósulhat meg.

A szakiskolák kiemelt feladata a választott ***szakma, részszakképesítés jellegzetességeinek és a tanuló egyéni erősségeinek való megfelelés*** együttes figyelembevétele a tanulás-tanítás folyamatában.

A középiskolába lépés jelentős stressz forrása lehet, mivel nagymértékben változik a mindennapi rutin, a szokásrend, a fizikai környezet. ***Új tantárgyak*** lépnek be, magasabb szintű elvárások jelennek meg az önállóság területén. Ebben az életkori szakaszban megnő a kortársakkal való együttműködés, a kortárscsoporthoz való tartozás jelentősége, ami a nehézségek markáns területe az ***autizmusban érintett tanulók*** számára.

Ebben a szakaszban a cél elsősorban az ***ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a pályaorientáció, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása, a szociális képességek fejlesztése.*** A tanulók ***eltérő képességprofilja, iskolai életének különbözősége, egyéni fejleszthetőségi prognózisa*** esetén is ***kiemelt cél***, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az ***önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez, helytálláshoz*** és az egész életen át tartó tanulás megalapozásához elengedhetetlenül szükségesek. A **nyelvi kommunikáció** fejlesztése hangsúlyos feladat, de nem várható el minden enyhe értelmi fogyatékos tanulótól az elvont fogalmi hálókat érintő értelmezési és alkalmazási képességek kialakulása.

Fontos cél, hogy a képzés ***nyújtson differenciált segítséget*** a gyógypedagógiai vagy többségi alapfokú nevelő-oktató munka eredményeire támaszkodva a szakma tanulásához, a társadalmi beilleszkedéshez, a felnőtt életre való felkészüléshez. Lényeges az az elvárás, hogy a szakma tegye képessé a fiatalokat arra, hogy társadalmunk rendezett életvitelű, eredményesen dolgozó tagjává váljanak.

Intézményünkben folyó szakképzések:

Tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos tanulók szakirányú képzése

1. ***számítógépes adatrögzítő***
2. ***kerékpárszerelő***
3. ***népi kézműves (fonottbútor készítő)***
4. ***népi kézműves (kosárfonó és fonottbútor-készítő)***
5. ***népi kézműves (szőnyegszövő),***
6. ***szobafestő,***

7. ***kerti munkás,***
8. ***parkgondozó,***
9. ***csokoládétermék-készítő szakmacsoportokban folyik.***

Készségfejlesztő iskola

A képzés célja: A 8. évfolyamot befejezett értelmileg akadályozott fiatalok ismerkedjenek meg a kerettantervek moduljainak értékteremtő lehetőségeivel, azok gyakorlati alkalmazásával.

A készségfejlesztő iskolák alapvető feladata az ***enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló életkezdésre történő felkészítésének elősegítése, a munkába állást lehetővé tevő, egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátításának biztosítása***, továbbá a ***szakképzésben részt venni nem tudó, enyhe értelmi fogyatékos*** tanulóban a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges készségek kialakítása.

A közismereti oktatás a készségfejlesztő iskolában a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti kerettanterv alapján folyik. A készségfejlesztő iskola gyakorlati évfolyamainak képzését a készségfejlesztő kerettantervek határozzák meg.

Készségfejlesztő iskolánkban az előkészítő 9-10. évfolyam elvégzése után három kerettanterv képzési egységei sajátíthatóak el.

1. **Agyagtárgy készítő (8 óra), háztartástan – életvitel (8 óra), udvaros (4 óra) készségfejlesztő kerettanterv.**
2. **Kert- és parkápoló (12 óra), textil- és fonalmentő (8 óra) készségfejlesztő kerettanterv.**
3. **Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére (4 óra), irodatechnikai eszközök használata (4 óra), papírtermék – készítő (12 óra), készségfejlesztő kerettanterv.**

3.1.4. Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat

Az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézményként alapvető feladatunknak tekintjük a ***sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását,*** *az* ***együttnevelés támogatását.***

Ennek érdekében tevékenységünkkel támogatjuk az ***együttnevelésben résztvevő intézményeket, pedagógusokat, a szülőket, a tanulókat és az egyéb szereplőket***. Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori ellátáson túl – ***konzultációs lehetőséget biztosítunk***, a fejlesztőeszköz-kölcsönzőn keresztül támogatjuk az ***infrastrukturális feltételek biztosítását*** is. ***Bázisintézményként*** szakmai támogatást nyújtunk ***együttnevelést segítő pedagógusoknak*** is.

Ellátási terület:

- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat a Karcagi Tankerületi Központ öt közigazgatási járásában működő köznevelési intézményekben folyik, azoknál a sajátos nevelési igényű tanulóknál, akik a tankötelezettségüket többségi iskolákban, integráltan teljesítik.
- Az SNI tanulók együttnevelésének támogatása a minden év augusztusában kiküldött intézményi igényfelmérések alapján történik.
- Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatunk az egységes szakmai eljárás érdekében **munkaközösséget** működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.

3.1.5 Kollégium

A sajátos nevelési igényű tanulóink egy része a kollégiumunkat is igénybe veszi. Az intézmény pedagógiai programját az Irányelvben megfogalmazott célok, tartalmak és feladatok, valamint a Kollégiumi nevelés alapprogramjának figyelembevételével készítettük el.

A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az ***egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenységformák*** alkalmazása.

A kollégiumi foglalkozások szervezésekor **kiemelt szerepet kap:**

- a ***szocializációt segítő képességek*** fejlesztése;
- az ***egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása***, alkalmazása;
- az e**gészséges életmódra nevelés** – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzése, megőrzése;
- a ***környezeti nevelés, a saját környezet egyéni igényeknek megfelelő kialakítása;***
- ***a szabadidős program, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek*** alkalmazása, amelyek a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő.

A ***kisújszállási 40 férőhelyes kollégiumunkban tanulásban, értelmileg akadályozott és autizmussal élő***, a ***karcagi tagintézményünkben 20 fős tanulásban akadályozott tanulók*** kollégiumi nevelése-oktatása, a szabadidő hasznos eltöltésének megtanítása folyik.

3.2. A nevelés-oktatás alapelvei

3.2.1. Egységesség és differenciálás módszertani alapelvek

Az ***aktív tanulás*** a tanulónak a ***tanulási tevékenységekben történő részvételét*** hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek ***különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.***

- Fontos biztosítani, hogy az SNI tanulók **kellő idővel rendelkezzenek** a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez.
- A NAT a gyerekek, a serdülők és a fiatalok **képességeinek fejlődéséhez szükséges fejlesztési feladatok** meghatározásával ösztönzi a **személyiségfejlesztő oktatást**. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók **tudásának, *képességeinek, személyiségének a fejlesztése áll***, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet számos egyéb fóruma is.
- A ***tevékenységekre épülő tanulásszervezési formá***k segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.
- Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.
- Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.
- A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.
- A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

- A tanulás közvetlen helyszíneként használt helyiségeket úgy biztosítjuk, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni

szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára.

- Biztosítjuk, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe.
- A tanulók értékelését ***egyéni fejlődésük*** és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az ***igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.***
- A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a ***tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat*** részesítik előnyben.
- A tanulóval szemben ***támasztott elvárások egyértelműek***, és már a tanulási folyamat elején ismertté válnak.
- A tanulók közti különbözőségeket a pedagógusaink a ***különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének*** tekinti.
- Alkalmazzuk a teamtanítást, amely kapcsán ***több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítunk meg.***
- A tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az intézményünk a ***tanulók tanulmányi előmenetelét, fejlődését*** a képességeiknek megfelelő, ***egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával*** tudja a leghatékonyabban támogatni. Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbözőségeket az iskolánk a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat jelöltünk ki, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés-oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat. Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhoz illeszkedő fejlesztő tevékenység.

Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége.

Képesség-kibontakoztató felkészítés elvei

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez.

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy ***segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását***, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a gyógypedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási, fejlesztési folyamat ***hatékonyságáról***, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka ***nyomon követésére***, és az ***újra tervezésre***, a ***célok újra definiálására*** és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a ***tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét***, ***egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait***, az ***értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását*** és a ***gyógypedagógiai célokat.*** Ennek érdekében a ***kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés)*** egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program ***megkezdése előtt végzett adatgyűjtés.*** A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók ***meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére.***

Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló ***életkori (fogyatékossági) sajátosságait*** és a tanulás ***korábbi*** és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló ***információkat***, továbbá a ***pedagógiai célokat.*** Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a ***fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja***, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát. Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból ***bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni,*** ezért a pedagógus ebben az időszakban a ***szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő*** értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti.

A ***szöveges értékelés*** lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előre haladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

Nevelő-oktató munkánk alapelvei, minőségi jellemzői

- **Adaptív oktatással**, *differenciálás és az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló tanítással,* **változatos tanulásszervezési és módszertani eljárások** alkalmazásával, **megfelelő fejlesztőeszközök** segítségével végezzük gyógypedagógiai munkánkat.
- Számos EU projektek valósítottunk meg, mely során, **új tanulásszervezési eljárásokat** ismertünk meg, terápiás célú kompetenciákat szereztünk a minőségi oktatás, a méltányos nevelési-oktatási környezet biztosítása érdekében.
- Utazó gyógypedagógusi munkaközösséget hoztunk létre, ahol kidolgozott protokollok alapján ***aktív módszertani kommunikáció*** folyik az EGYMI-nk és a többségi intézmények között.
- **Fejlesztőeszköz-kölcsönzőt** működtetünk, melynek állományát sikeres EU pályázatok segítségével bővítjük
- Gondot fordítunk a **pedagógusok**, **szülők, tanulók** szemléletformálására a tankerületi központ intézményeiben, hozzájárultunk ahhoz, hogy városunkban az SNI kérdés bekerült a köztudatba.
- A **„Más-Nap"** című rendezvényünkkel évente megmutatjuk a mássággal élők értékeit, érzékenyítjük a városunk és a környező településeken élő gyerekek, fiatalok és felnőttek szemléletét, segítjük a fogyatékos gyermekek, fiatalok elfogadását, befogadását
- Folyamatosan ápoljuk azt a kialakult **jó gyakorlatot**, hogy **sérült tanulóinkkal** részt veszünk városunk rendezvényeken. Ezen alkalmakkor lehetőség van arra, hogy az értelmileg akadályozott gyermekek is bemutassák erősségüket, rátermettségüket, tehetségüket.
- Az intézményünk törökszentmiklósi feladatellátási helye a működésüket feltáró helyzetelemzésük alapján, az EFOP-3.1.5 projekt hozadékaként **ILMT alapú komplex szervezetfejlesztési tervet készít**, amelyben meghatározzuk azokat az alapvető célokat, feladatokat, tevékenységeket, amelyeket a következő tanévekben szükséges elérnünk és megvalósítanunk a **korai iskolaelhagyás megelőzése érdekében.**
- A Kádas György EGYMI elkötelezett abban, hogy készség- és képességfejlesztést, érték- és normaközvetítést, individuális fejlesztést, illetve terápiás segítséget biztosítson az együttnevelésében részt vevő SNI tanulónak.
- Jól képzett humán erőforrással rendelkezünk: ***oligofrén, tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmus spektrum zavar pedagógiája szakos gyógypedagógus, gyógytestnevelő, gyógytornász, szomatopedagógus, konduktor, logopédus, pszichopedagógus*** a nevelőtestületünk tagja.

Nevelő-oktató munkánk folyamatos célkitűzései

- Igazodjanak az elvárások a gyermekek **fejlődésének üteméhez**
- Valósuljon meg a tanulónk fejlesztése a számukra **megfelelő területeken**
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés **ne terhelje túl**
- A pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs **fejlesztő terápiák** programjai váljanak az óvodák, iskolák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A rehabilitációs pedagógiai program

A rehabilitációs pedagógiai program a tanköteles korú, súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek iskolai keretek között történő fejlesztésének alapdokumentuma.

A rehabilitációs pedagógiai programok kidolgozása a köznevelési intézmények pedagógiai programjához hasonlóan történik. Alapja elsősorban a Súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének irányelve, amely figyelembe veszi a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, a NAT és a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának irányelve vonatkozó részeit is.

Elméleti alapját elsősorban Franziska Schäffer koncepciója képezi, melynek megvalósíthatóságát hazai gyakorlati tapasztalatok is alátámasztják. Egy egységes fejlesztő programot kell készíteni, amely támpontul szolgál az egyéni képességekhez igazított fejlesztés megtervezéséhez. A rehabilitációs pedagógiai program tervezésekor tekintettel kell lenni – a törvényi előírásokon kívül - az ellátottak körének adottságaira és szükségleteire.

„A köznevelési szolgáltatás kialakításakor, a nevelés, oktatás, fejlesztés tartalmi kidolgozásakor a súlyosan halmozottan fogyatékos személyek reális életpályája és lehetőségei fontos szerepet játszanak. A nevelés, oktatás, fejlesztés és képzés célkitűzései között a súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermek, fiatal későbbi életére való felkészítése hangsúlyos helyen szerepel. Ennek érdekében kell lehetőségeiket maximálisan kihasználva, személyiségük kibontakozását a megfelelő módszerekkel és eszközökkel, neveléssel és terápiával segíteni, hogy a lehetőségekhez mért legnagyobb önállóságot érhessék el a mindennapos tevékenységekben (önellátásban, önkiszolgálásban), mozgásképességben, kommunikációban.

Ennek értelmében az intézményrendszeren belül olyan célkitűzéseket és követelményeket kell megfogalmazni, hogy azokat reálisan teljesíteni tudják a gyermekek. Mindeközben fel kell adni a

teljesítmény-orientált szemléletet, helyette szükséglet- és kínálat-orientált pedagógiai tevékenység kialakítására kell törekedni.

Az iskola legfőbb kritériuma, hogy a tanulás színtere, s ha valakinek arra van szüksége, hogy megtanuljon egyedül enni, vagy háton-fekvésből felülni stb., akkor olyan iskolának kell lenni, ahol ezt megtanulhatja."

A tanulói jogviszony

Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyosan és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdve, amelyben tankötelessé válik fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt. A fejlesztő nevelés-oktatást az intézmény látja el egyéni vagy csoportos formában:

- saját intézményünkben külön erre a célra létrehozott csoportokban,

- otthoni ellátás keretében,

- abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnek az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét.

A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnek az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnek az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét.

Ha a tanuló – a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint – iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett **egyéni fejlesztés** keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető

- otthoni ellátás keretében,

- abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

A fejlesztő nevelés-oktatásban azok a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók részesülhetnek, akiket a szakértői bizottságok erre a képzési formára javasolnak.

A tanulói jogviszony megszűnése:

- szakértői bizottság véleménye alapján

- a köznevelési törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésével

Csoportlétszám

A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulók csoportokba sorolásáról – a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt. (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 140§ (2) alapján).

Fejlesztő nevelés-oktatás tanulói

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának irányelve meghatározza a súlyosan és halmozottan fogyatékosság fogalmát. „Eszerint a súlyosan és halmozottan fogyatékosság olyan, az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók – mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés – észlelés – minimálisan két területén súlyos, vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki”

A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és az értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb. Mindezekhez az eltérésekhez társulhatnak még különböző krónikus betegségek, fokozott görcskészség (epilepszia).

A fejlesztő nevelés-oktatás célja

- A köznevelésben való részvétel lehetőségének a biztosítása.
- A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése, gondozása.
- Hosszú távú célunk, hogy tanulóink felkészüljenek a felnőtt életre, megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak, elősegítve ezzel a társadalmi integrációjukat.

A fejlesztő nevelés-oktatás feladata

- Olyan környezet biztosítása, amely a tanuló testi, értelmi és szociális képességeinek kibontakozását segíti.
- A normalizáció és a participáció alapelvei érvényesülésének biztosítása a nevelés, oktatás és fejlesztés során.
- A környezet megismerésének elősegítése.
- Az énkép, önismeret kialakulásának segítése.
- Az önrendelkezés elismerése és a gyermekkor megélésének biztosítása.
- Testi és lelki egészség biztosítása, jó testi - lelki közérzet megteremtése.
- Segédeszközök felhasználása a fejlesztés, nevelés során.

- Esztétikai, érzelmi élményszerzés biztosítása

3.3. A nevelés-oktatás alapelvekből eredő célok megvalósulása intézményünkben

Általános céljaink:

- a **családdal együttműködve,** cselekvő elkötelezettségre neveljen,
- fejlessze a **harmonikus személyiség** kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.
- a nemzeti műveltség, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához **hosszabb időszakokat**, **tágabb kereteket** kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossággal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíttetni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb **augmentatív alternatív kommunikációs módszerek** és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába.

Intézményünk küldetésnyilatkozata, jövőképe, alapelvei, célkitűzései alapján meghatározott **teljesítményértékelési rendszer** területeihez rendelt tartalmi szempontok, az egyedi intézményi szempont és az egyéni teljesítménycélok a szakmai és személyes fejlődést eredményezik. Mindezek a mindennapi nevelési-oktatási feladataink hatékonyságát fokozzák, a minőségi munkavégzést biztosítják gyermekeink, tanulóink személyes-, szociális- és kognitív képességeinek fejlesztése érdekében.

A teljesítményértékelés tartalma

Pedagógusok teljesítményértékelési szempontjai:

- Pedagógiai munka minősége, eredményessége

- Feladatvállalás mennyiségi mutatói
- Munkavégzés megbízhatósága, határidők betartása
- Kommunikáció, együttműködés
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás
- Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás
- Egyedi intézményi értékelési szempont
- Három, személyre szabott teljesítménycél

Pedagógus végzettségű, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak teljesítményértékelési szempontjai:

- Pedagógiai munka támogatásának minősége, eredményessége
- Feladatvállalás mennyiségi mutatói
- Munkavégzés megbízhatósága, határidők betartása
- Kommunikáció, együttműködés
- Szakmai felelősségvállalás, elkötelezettség
- Munkakörhöz kötődő támogató, etikus magatartás
- Egyedi intézményi értékelési szempont
- Három, személyre szabott teljesítménycél

A vezetői megbízással rendelkező foglalkoztatottak teljesítményértékelési szempontjai:

- Intézményi feladatellátás eredményessége
- Erőforrásokkal való gazdálkodás
- Stratégiai szemlélet
- Vezetői kommunikáció és irányítás
- Külső kapcsolatok
- Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás
- Fenntartó által meghatározott, az adott intézmény sajátos helyzetét tükröző értékelési szempont
- Négy, személyre szabott teljesítménycél

Az egyedi intézményi szempont, valamint a személyre szabott teljesítménycélok nevelési- és tanévenként kerülnek meghatározásra a stratégiai és operatív tervdokumentumokban, éves értékelésekben foglaltaknak megfelelően.

3.3.1. Óvodai nevelés terén

A sérült kisgyermekek óvodai nevelését harminc éve végezzük intézményünkben.

Az óvodánkba felvett gyermekek értelmi fogyatékosságának súlyossága eltérő, ezért különös hangsúlyt kap az **egyéni fejlesztés** és a mikrocsoportban történő foglalkoztatás. Fontos a gyermek számára a **legmegfelelőbb fejlesztési eljárás** megtalálása.

Az óvodai nevelés során biztosítjuk a **nyugodt, derűs, biztonságos, ingergazdag** légkört. A szabályosan ismétlődő események rendszeressége megnyugtatóan hat a sérült kisgyermekre. A fejlesztésben nagy szerepe van az utánzásnak és a gyakori, játékos ismétlésnek.

A sérült kisgyermek terhelhetőségét biológiai állapota, társuló fogyatékossága befolyásolja. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvodai nevelés célja:

- Egy olyan feltételrendszer biztosítása, a sajátos nevelésű igényű, értelmi fogyatékos óvodás gyermekek számára, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a sajátos nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, a hiányosan működő vagy kevésbé sérült képességek korrekcióját
- Szolgálja az egész napos óvodai tevékenység a különleges gondozási igényt kiscsoportos vagy egyéni formában.

Az óvodai nevelőmunka szempontjai:

- Eredményeket értékelő, befogadó környezet: a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődése szempontjából elengedhetetlen;
- a gyermek sérültségének jellege, súlyosságának mértéke.

- A gyermek terhelhetőségét, biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékossága, személyiségjegyei is befolyásolják.

Az óvodai habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

Mindezek alapján a fejlesztés magában foglalja a **vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés** folyamatait, a **motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek** fejlesztését. Az egyes fogyatékossági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmozott fogyatékosság esetén az adott gyermeknél, gyermekcsoportnál megállapított fogyatékosságok **mindegyikére** tekintettel kell lenni, egyéni fejlesztési terv készítése minden estben szükséges.

Az óvodai nevelés feladatai:

- az interperszonális kapcsolatok, az **énkép,** valamint az **önismeret** fejlesztésére, **attitűdök, normák** kialakítása;
- **figyelem, emlékezet, gondolkodás** fejlesztése **speciális terápiák** alkalmazásával
- verbális és non verbális **kommunikáció** kialakítása, fejlesztése
- tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgásra és a játékra alapozva
- az alkalmazkodó képesség, az **akaraterő**, és az **önkiszolgálás** fejlesztése

3.3.2. Fejlesztő nevelés-oktatás

A fejlesztő nevelés-oktatás célja

- A köznevelésben való részvétel lehetőségének a biztosítása.
- A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése, gondozása.
- Hosszú távú célunk, hogy tanulóink felkészüljenek a felnőtt életre, megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak, elősegítve ezzel a társadalmi integrációjukat.
- Egyszerű társas kapcsolatok kialakítása, fenntartása.

A fejlesztő nevelés-oktatás feladata

- Olyan környezet biztosítása, amely a tanuló testi, értelmi és szociális képességeinek kibontakozását segíti.
- A normalizáció és a participáció alapelvei érvényesülésének biztosítása a nevelés, oktatás és fejlesztés során.
- A környezet megismerésének elősegítése.
- Az énkép, önismeret kialakulásának segítése.
- Az önrendelkezés elismerése és a gyermekkor megélésének biztosítása.
- Testi és lelki egészség biztosítása, jó testi - lelki közérzet megteremtése.
- Segédeszközök felhasználása a fejlesztés, nevelés során.
- Esztétikai, érzelmi élményszerzés biztosítása
- Épen maradt funkciókra alapozva a sérült funkciók fejlesztése egyéni lehetőségek szerint.

3.3.3. Értelmileg akadályozott tanulók iskolai tagozaton

Az értelmileg akadályozott tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során, egyénenként is eltérő nevelési és oktatási igények és szükségletek jelentkeznek.

- Az értelmileg akadályozott tanulók személyiségfejlődését jelentősen módosítja a **kommunikáció,** a **beszéd** fejlődésének sajátos útja, a **megismerő funkciók késleltetettsége**, a lassú tempó, a **figyelem ingadozása**, az alacsony fokú terhelhetőség.
- Az értelmileg akadályozott tanuló nevelésének, oktatásának alapelve, hogy a **sérülésből adódó** hátrányos következményeket **segítsen csökkenteni** vagy ellensúlyozni.
- A tanulóink eredményes fejlesztése (együttműködve a családdal, folytatva a korai fejlesztést, óvodai nevelést) **egymásra épülő gyógypedagógiai segítségnyújtást** jelent.
- A sajátos nevelési igényű, értelmileg akadályozott tanulók oktatása során is érvényesítjük az **arányos terhelés** mellett az egész életen át való alkalmasság kiépítését és a **társadalmi integráció** legszélesebb körű elérését.
- Az eltérő egyéni adottságok miatt tanulóink fejlesztése során egyénenként is eltérő nevelési és oktatási módszerek szükségesek.

A nevelés, oktatás célja

- Támaszkodjon a gyógypedagógiai nevelés a tanulók **meglévő képességeire**, **pozitív** tulajdonságaikra és **érzelmi kötődéseik** gazdagságára.
- Segítsük és **irányítsuk** az ismeretszerzés, feldolgozás és alkalmazás folyamatát

- A fejlesztés történjen, **szemléletes képi rávezetéssel**, **cselekvésbe ágyazott** ismeretszerzéssel, hisz tanulóink fogékonyabbak a **szenzorikus és mozgásos közlések** befogadására
- Az ismeretszerzés tervezésénél számoljunk a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a **figyelemkoncentráció zavarával**, a **verbális tanulás nehezítettségével**, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevésés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés miatt, tervezzük a **fejlesztés idejének növelését,** a fokozott mennyiségű és **eltérő helyzetekben** végzett gyakorlást.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan tartsuk szem előtt a **szociális képességek** területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanság) **korrekcióját.**
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az **egyéni megsegítésre**.
- Biztosítsunk az egész életre szóló **védő-irányító**, de az **önálló személyiséget** is **kibontakoztató** nevelést
- Igazodjunk a **speciális nevelési szükségletekhez**, **életkori, érési** sajátosságokhoz és nyújtsunk differenciált segítséget és érzelmi biztonságot.
- Óvjuk növendékeink testi, lelki egészségét
- Járuljunk hozzá a tanulók esélyegyenlőségének biztosításához (etnikai, valamint állami nevelésben részesülő tanulók esélyegyenlősége).
- Segítsük a sérült fiatalok képességeikhez, adottságaikhoz mérten minél eredményesebb önellátásukat, szociális beilleszkedésüket

3.3.4. Tanulásban akadályozott tanulók iskolai tagozaton

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze.

- Az enyhe fokú értelmi fogyatékosság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.
- Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a **kognitív funkciók** lassúbb fejlődése, valamint más, **nem intellektuális** területeken jelentkező **eltérések**.

- A tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos) tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossággal vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.
- Tanulási helyzetben **a téri tájékozódás**, a **finommotorika**, a **figyelemkoncentráció,** a bonyolultabb **gondolkodási folyamatok**, a **kommunikáció** valamint a **szociális alkalmazkodás** fejlődésének eltérése gyakori.
- A tanulásban akadályozott tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek. Sajátos nevelési szükségletüknek megfelelő rendszeres gyógypedagógiai nevelés, terápia hatására fejlődésük a mentális képességük területén is számottevő lehet. E fejlődés elindítása, folyamatos elősegítése, iskolánk szakmai feladata.

A nevelés, oktatás célja

- A tananyag tartalmát mindig **gyermeki sajátosságokhoz**, egyéni fejlődési profiljukhoz igazítsuk, ügyelve arra, hogy ne terheljük túl a gyermekeket.
- A fejlesztés irányuljon a fejletlen vagy **sérült funkciók korrigálására**, **kompenzálására,** az **eszköztudás fejlesztésére**, **felzárkóztatására,** a **szociális képességek** fejlesztésesére az önálló életvitel kialakítására irányul.
- Fejlesszük olyan optimális szintre tanulóink képességeit, aminek következtében **aktív**, **önálló** életet élő, **nyitott** emberré válhatnak.
- Tanulja meg a gyermek, hogyan figyeljen oda másokra, fejlődjön **interperszonális** képességük
- Gyermekközpontú szemlélettel, **társadalmi szocializációt** segítő képességek fejlesztésével, alapozzuk meg tanulóink számára az elsajátítható műveltségtartalmat
- Csökkentsük a sérülésből adódó **hátrányos előítéleteket**, járuljunk hozzá ahhoz, hogy a tanulók **tudjanak alkalmazkodni** a többségi iskolákba járó tanulókhoz
- Ápoljuk és kibontakoztatjuk az ország nemzetiségeihez, etnikumaihoz tartozók azonosságtudatát, erősítjük Európához való tartozásunkat.
- Fontos cél az **erkölcsi nevelés**, a sajátos nevelési igényű gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása.

Nevelés-oktatás színterei – értékek

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az nevelés-oktatás során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

A belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállalnak.

- Lehetővé teszik egymás órájának, foglalkozásának a látogatását, majd megbeszélését.
- Megosztják egymással jógyakorlataikat.
- A továbbképzésen részt vett kollégák továbbadják az ott megszerzett tudást a munkaközösség többi tagjának.
- Az autizmus spektrum zavar pedagógiai szakos gyógypedagógusok belső képzés keretében átadják tudásukat, amely segíti az autizmussal élő tanulókkal való speciális bánásmód elsajátítását.

3.4 A nevelő-oktató munkánk céljaiból eredő feladataink

A Nat az Európai Unió által ajánlott ***kulcskompetenciákból*** kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák

5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciái

Nevelő-oktató munkánk feladatai

- A tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök, **kulcskompetenciák** együttes fejlesztése,
- Az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése,
- A közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.
- A fejlesztés és tanulásszervezés **eljárásainak, módszereinek, eszközeinek** megválasztását, minden esetben a **gyermekek állapotából** fakadó **egyéni szükségletek alapján** határozzuk meg.
- Szem előtt tartjuk azt, hogy a szegregált és integrált keretek közötti nevelés - az illetékes **szakértői bizottság szakértői véleményének** figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.
- Fontos feladat a **folyamatosság** és a **korszerűség**. A tanítás-tanulás folyamatában a társadalmi műveltség alapvető elsajátítása a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveire épül.
- Alkalmazzuk az **új tanulásszervezési eljárásokat**, (kooperatív tanulás, differenciált tanulásszervezés, tevékenységközpontú pedagógiák, projektmódszer), mellyel még hatékonyabb pedagógiai munkánk
- Az intézmény, mint szervezet jövőképét a külső és belső tényezők együttes figyelembevételével alakítjuk ki, melynek elérését tudatosan tervezzük meg. ILMT alapú szervezetfejlesztési tervünk részeként belső erőforrás fejlesztési tervet készítünk, melyet összehangolunk a Továbbképzési programmal és az ahhoz kapcsolódó éves Beiskolázási tervvel.

A *habilitációs, rehabilitációs célú ellátás közös elvei*

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékosság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

- Az egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs célú tevékenység, olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport **igényeitől függő** eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.
- A sajátos nevelési igény a szokásos **tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő**, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, **korrekciós, habilitációs, rehabilitációs**, valamint **terápiás célú** pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye és a szakvélemény javaslatait figyelembe vevő saját **diagnosztikus mérések** eredményei.

3.5 A pedagógiai munkánk szakaszai és annak feladatai

A köznevelési intézményekben folyó pedagógiai munka szakaszai a következők:

Óvodai nevelés szakasza Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek ***hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.***

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, amely az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart és két részre tagolódik: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó **alsó**, és az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó **felső tagozat.**

Fejlesztő nevelés-oktatás szakasza, amelyben a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnek az első napjától köteles részt venni, amelyben a 6. életévét betölti, és tart annak a tanítási évnek az utolsó napjáig, amelyben betölti a 16. életévét. Továbbá addig a tanévnek az utolsó napjáig vehet részt, amelyben a tanuló a 23. életévét betölti.

Középfokú nevelés-oktatás szakasza, amely a - a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium kivételével - kilencedik évfolyamon kezdődik, és szakiskolában a tizenegyedik, középiskolában a tizenkettedik évfolyam végén fejeződik be.

Az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasza, amely az alapfokú nevelés-oktatás szakasza után kezdődik és a szakképzési évfolyamon fejeződik be.

3.5.1 Óvodai nevelés szakasza

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és ***kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,*** az ***érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.*** A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

3.5.2 Alapfokú nevelés-oktatás szakaszai

A sajátos nevelési igényű tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékosság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat, a szakértői bizottság állapítja meg, melyről szakértői véleményt készít.

Alsó tagozat szakasza: 1-4. évfolyam

Az iskolai rutinok elsajátítása, illetve a tanulási helyzetek értelmezése, az ezekben való eligazodás és alkalmazkodás megtanulása hosszabb folyamat eredménye lehet. Ezért javasolt egy előkészítő évfolyam megszervezése (a szakmai köznyelvben előkészítő első osztály és megerősítő első osztály). ***Kiemelt fejlesztési területek az önkiszolgálás, az elemi szociális készségek szokásainak kialakítása, fejlesztése***, valamint a ***kommunikációs készségek fejlesztése, a játszóképesség erősítése, lehetőségeinek bővítése***, a játék és kötelesség közötti különbség, a választhatóság és kötelezőség tudatosítása.

Tájékozódási ismeretek: a tanuló téri tájékozódása önmagához viszonyítottan és szűkebb, mindennapi környezetében. Időbeli tájékozódás az „itt és most”-ból kiindulva, tapasztalatszerzés a megelőző és a bekövetkező események közötti összefüggésekről. Tapasztalatok gyűjtése a tárgyak tulajdonságairól (forma, alakzat, szín, alapanyag stb.). Elemi geometriai ismeretek. Tapasztalat globális mennyiségekkel. A számosság kialakítása.

Célja:

- Vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Fejlessze a tanulóban a megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Tanulóink fogékonyak legyenek saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok iránt.
- Fejlődjön a gyermekek nagymozgása, testséma ismerete, térbeni tájékozódása
- Közvetítsünk elemi ismereteket tanulóinknak, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztésére
- Alsó tagozaton lehetőség van egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készteti a tanulókat.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Alapozza meg a tanulási szokásokat.
- Működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában.
- Csökkentse azokat a hátrányokat, amelyek a tanulók szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.
- Erősítse a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- Fejlessze a tanulók kommunikációs képességét

Feladatok az alsó tagozaton:

- Egyéni fejlesztési tervek készítése, amely az egyedi tulajdonságok fokozatos kibontakozását, a sérült, gyengébb képességek fejlesztését szolgálja.
- Fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása.
- Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások által biztosított lehetőségek maximális kihasználása.

- A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly.
- A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé.
- A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a **közvetlen érzéki tapasztalatoknak**, a **tárgyi cselekvéses megismerésnek**, a **többcsatornás tanulásnak**, a céltudatosan kiválasztott **tevékenységnek.** A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Felső tagozat, 5–8. évfolyam

A tanulóra vonatkozó ismeretek, ***önismeret, személyes biztonság fejlesztése*** (fizikai és pszichés értelemben egyaránt). Az ***önállóság*** és a ***szűkebb-tágabb társadalmi közegben, közösségekben való eligazodás elősegítése*** (tantárgyi szinten: életvitel és gyakorlati ismeretek, állampolgári ismeretek, környezetismeret, információs eszközök használata).

Továbbra is kulcsfontosságú a ***kommunikációs készségek*** egyéni képességekhez igazodó fejlesztése, az elemi tájékozódási képesség fejlesztésén belül az egyre szélesebb körű, egyre nagyobb távolságokat felölelő ***téri tájékozódás, az időbeli tájékozódás folyamatos fejlesztése***. Ide tartozik még a ***mennyiség- és számállandóság kialakítása, az egyszerű műveletek megértése és alkalmazása, az elemi pénzismeret.***

Feladatok:

- A tanulási tevékenységek közben fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, empátiáját.
- Fejleszteni a tanulókban azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolatokhoz szükségesek.
- A képességfejlesztés folyamatában hangsúlyosan jelenjen meg a közvetlen érzéki tapasztalat, a tárgyi cselekvéses megismerés, a céltudatosan kiválasztott tevékenységi formák.
- A megismerési funkciók további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, az elsajátított tanulási szokások további fejlesztése
- Hangsúlyosabbá válik az **önálló tanulási tevékenység**. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a **verbális szint**, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a **manipulációs és a képi szint** is.
- Felkészítjük tanulóinkat a **szakképzésre és a szakiskolai** továbbtanulásra, munkavállalásra, önálló életvitelre.

- Tudatosítani a tanulókban a közösség demokratikus működésének értékét, néhány általánosan jellemző szabályát.
- Tisztázni az egyéni és a közérdek, a többség és a kisebbség fogalmát, ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban.
- A nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása, ápolásukra való nevelés.
- Erősíteni az Európai Unióhoz való tartozás tudatát, más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerését, megbecsülését.

3.5.3 Középfokú nevelés- oktatás szakasza-szakiskolai nevelés-oktatás

Általános iskolai tanulmányaikat befejezve a sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott tanulók számára középfokú, szakiskolai képzést biztosítunk.

A képzés célja:

- Segíteni tanulóinkat a termelési- illetve munkakörnyezetbe való beilleszkedésbe
- A piaci igényekhez igazodva, képességeiket figyelembe véve tudjanak a követelményeknek megfelelni
- Lehetőséget biztosítani több szakma elsajátítására, amelyek a későbbiekben a moduláris szakképzésben átjárhatóságot is biztosít
- Támogatni a fiatalok társadalmi beilleszkedését

Szakiskola 9-10. és 9-10-11-12. évfolyam

Célja:

- Az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása,
- A tanulók a szakiskolai nevelés-oktatás során sajátítsák el azokat az ismereteket és készségeket, amelyek az önálló életvitelhez, a munkaerőpiacra történő belépéshez és megmaradáshoz elengedhetetlenül szükségesek.
- A szakképesítések munkaterületeihez tartozó legjellemzőbb munkakörök, foglalkozások betöltéséhez szükséges kompetenciák elsajátíttatása.
- Adott munkakörökben elvégzendő feladatok gyakoroltatása, az azokhoz szükséges tulajdonságok (alkalmazott szakmai ismeretek, szakmai készségek, képességek, személyes, társas és módszerkompetenciák) elsajátíttatása.
- A korábban kialakult tudásbeli és szociális hátrányok felszámolása,

- A tanuláshoz, szakmatanuláshoz szükséges motiváció megteremtése, erősítése,
- A szakmai vizsgára való felkészítés,
- Munkavégzésre való szocializálás, munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, önálló életvezetés megalapozása.
- A gyógypedagógiai alapfokú nevelő-oktató munka eredményeire támaszkodva nyújtson differenciált segítséget a szakma tanulásához, a társadalmi beilleszkedéshez, a felnőtt életre felkészüléshez
- A képzés tegye képessé a fiatalokat arra, hogy társadalmunk rendezett életvitelű, eredményesen dolgozó tagjaivá váljanak.

A szakiskola szakképző évfolyamain szakmai vizsgára történő felkészítés, vagy az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását nyújtó képzés folyik.

A szakképzési évfolyamokon is kiemelt szerepet kap a tanulók adottságaihoz igazodó készség- és képességfejlesztés, a komplex személyiségfejlesztés.

A célok érdekében a szakiskola feladata:

- Az alapfokon megszerzett műveltségi anyag szinten tartása és elmélyítése
- Az iskola érték- és normaközvetítő funkciójának érvényesítése a nevelés során a beilleszkedés elősegítése érdekében
- A tervszerű nevelő-oktató munka során az alapképességek fejlesztése mellett a mindennapi életben hasznosítható és tovább építhető általános és szakmai ismeretek nyújtása
- A tanulók felkészítése a munkavállalói szerepre, a munkahelyi, a szakmai közösségekbe való bekapcsolódásra
- Mindezt a tanulók eltérő fejlődéséből következő sajátos igények és lehetőségek kibontakoztatásával, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a fejlődés eltéréseit korrigáló feldolgozás útján végzi.

Kisújszálláson a SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ szakképzés elsajátítására van lehetőség.

A 04153001 programkövetelmény számú SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTŐ képzés a tanulásban akadályozott és tanulásban akadályozott-autizmussal élő fiatalok számára ad esélyt a munka világába való bekapcsolódásra.

A fiatalokat 1 év előkészítő évfolyam (9. E) után 2 év alatt készítjük fel a szakmaképzésre. A képzés jelentős részét a szakmai gyakorlat alkotja, amely erre alkalmas tanirodában zajlik. A

képzési, kimeneti követelmények és programkövetelmények -mint a dokumentumszerkesztés, táblázatkezelés, hivatalos levelek elkészítése, számítógépes irodai programok alkalmazása- elsajátíthatók az enyhe értelmi fogyatékos vezető tünettel bíró autizmussal élő tanulók számára is.

Karcagon a szakmakínálatunk a következő részszakmákból áll:

1+2 éves részszakmák:

- Csokoládétermék-gyártó
- Kerékpárszerelő
- Kerti munkás
- Parkgondozó
- Szobafestő

1+4 éves szakmák:

- Fonottbútor-készítő szakirány
- Népi kézműves - Szőnyegszövő szakirány

Az értelmileg akadályozott tanulók készségfejlesztő iskolai nevelés, oktatás szakasza

Ebben a szakaszban jelentős hangsúlyt kap a ***középsúlyos értelmi fogyatékos fiatalok felnőtt életre való felkészítése***. Ehhez mind a ***gyakorlati ismeretek*** (a tanuló képességeihez mérten önálló életvezetés), mind a ***szociális készségek*** (viselkedésformák, tegezés-magázás) korosztályhoz igazodó fejlesztése szükséges. A kialakult szokásrendszer, szabálykövetés csak olyan szinten marad a nevelés fókuszában, hogy a tanuló ne legyen ártó (önmagára vagy másokra nézve), ne akadályozza a társadalmi részvételt. Egyebekben az ***önrendelkezés, önérvényesítés, egyéni életút keresés támogatása*** kerül a középpontba. Ehhez továbbra is szervesen kapcsolódik a ***társas-szociális, az együttműködési készségek fejlesztése.***

A ***készségfejlesztő iskolák 9–10. évfolyamain*** elsősorban az ***eddig tanultak megerősítése, rendszerezése, az egyéni érdeklődési kör és egyéni képességek, adottságok, erősségek tudatosítása,*** az ehhez igazodó ***pályaorientáció a meghatározó***. Ennek keretében a tanulók megismerkednek különféle munkafolyamatokkal, háztartási ismeretekkel.

A ***11–12. évfolyamokon*** a ***választott tevékenység alaposabb megismerése, begyakorlása*** zajlik. A gyakorlati fogások, technikák elsajátítása elsődleges, de az elemi háttérismeretek, az elemi szintű szakmai kultúra elsajátítása is célként szolgál (pl. szövéshez színismeret, mintatervezés, ismerkedés különféle alapanyagokkal). A tanulók ismerkednek a munkavállalói szerepkörrel, a felnőtt-léttel, az ***önálló életvezetéssel***.

A 12. évfolyam végén a készségfejlesztő iskola ***elméleti és gyakorlati vizsgával*** zárul. A képzés végén a tanuló ***előre összeállított tételsor alapján*** gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A ***gyakorlati vizsgán be kell mutatni egy készterméket*** vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy ***elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát,*** bemutatva gyakorlati ismereteit. A vizsgabizottság összetétele a gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből, szakirányú végzettségű gyógypedagógusból és a bizottság elnökéből áll.

A nevelés-oktatás feladata

- az ismeretek megerősítése, szintetizálása,
- a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása,
- a védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató fejlesztés.

A készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás általános célja:

- A képzés nyújtson olyan ismereteket, fejlesszen munkavégzéshez szükséges készségeket úgy, hogy a tanulók önmagukat minél jobban tudják ellátni,
- Legyenek képesek a fiatalok környezetükben tájékozódni és tevékenykedni, képességeikhez mérten munkavállalóvá válni.

A készségfejlesztő iskolai képzés konkrét célja:

- Alakítsa ki azokat a kompetenciákat, amelyek alapvetően befolyásolják a felnőtt élet minőségét, biztosítják a minél teljesebb önállóságot
- Fejlessze és javítsa a tanulók kommunikációs szintjét az elemi szimbólumok, jelzések felfogásában, a munkautasítások megértésében
- Fejlessze a szociális kapcsolatalakítást, a kulturált magatartási szokásokat, az önellenőrzés képességét
- Gazdagítsa élményeiket a szűkebb emberi környezet történéseiben, a munkaörömök befogadásában
- Erősítse testi fejlődésüket, higiénés kultúrájukat, alakuljon ki az egészséges életmód, környezettudatos magatartás igénye.
- Ismertesse meg a tanulókkal a munkafolyamatokat, a munkahelyet, a baleset megelőzésének legfontosabb módjait, szokásait, törekedjen a rend, a tisztaság szokásainak kialakítására.

- nyújtson alapvető ismereteket a munkával és a társadalmi együttéléssel kapcsolatos jogokról és kötelességekről, segítse elő azok megértését és betartását.
- Alakítsa ki a monotónia tűrést, hiszen az általuk végezhető munkák általában egyhangúak.

A készségfejlesztő iskola feladata

- Az értelmileg akadályozott tanulók részére az általános iskola befejezése után, életkor szerint lehetőséget biztosítunk előkészítő (9-10. osztály) és igény szerint (11-12. osztály) készségfejlesztő iskolában való továbbtanuláshoz.
- A 2017-2018-as tanévtől a készségfejlesztő iskolánk az új kerettantervnek megfelelően, heti 4, 8, 12 óraszámra lettek kidolgozva. A gyakorlati évfolyamokon a készségfejlesztő kerettantervek oktatására heti 20 óra áll rendelkezésre a hozzá tartozó szabad időkerettel.
- Készségfejlesztő iskolánkban az előkészítő 9-10. évfolyam elvégzése után három kerettanterv képzési egységei sajátíthatóak el.
- **Agyagtárgy készítő (8 óra), háztartástan – életvitel (8 óra), udvaros (4 óra) készségfejlesztő kerettanterv.**
- **Kert- és parkápoló (12 óra), textil- és fonalmentő (8 óra) készségfejlesztő kerettanterv.**
- **Habilitációs célú munkavégzés integrált munkavégzésre nem képes tanulók részére (4 óra), irodatechnikai eszközök használata (4 óra), papírtermék – készítő (12 óra), készségfejlesztő kerettanterv.**

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők. A készségfejlesztő kerettantervek sikeres elvégzése szakképzettséget nem tanúsít.

3.5.4 Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat célja az együttnevelésben résztvevő sajátos nevelési igényű tanulók befogadásának segítése. Az utazó gyógypedagógusi hálózati feladatokat a Karcagi Tankerületi Központhoz tartozó **öt közigazgatási járás** *(Karcagi járás, Mezőtúri járás, Kunhegyesi járás, Törökszentmiklósi járás, Tiszafüredi járás)* köznevelési intézményeiben látjuk el. Az utazó gyógypedagógusok a többségi intézményekben az SNI tanulók rehabilitációs fejlesztése mellett az **inkluzív szemléletmód kialakítását** hangsúlyozzák, szakmai segítséget nyújtanak a pedagógusoknak. A rehabilitációs foglakozásokkal támogatjuk a sajátos nevelési igényű tanulók hatékony együttnevelését, felzárkóztatását.

Bázisintézményként intézményünk a köznevelés rendszerében működő többfunkciós gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai szolgáltatást nyújtó intézmény.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat célja:

- A Kádas György EGYMI minőségi szolgáltatásaival járuljon hozzá az inkluzív nevelés megvalósulásához.
- A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelését támogató szolgáltatások fejlesztésével hatékonyabban valósuljon meg az inkluzív nevelés a többségi iskolákban.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladata:

- Az együttnevelésben résztvevő SNI tanulók beilleszkedésének segítése, a sajátos nevelési igényből adódó hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- A különböző **tanácsadói szolgáltatások** egységes koncepciója, szakmai alapokra épülő kooperációjának megszervezése
- **Támogató szolgáltatási-, kölcsönzési rendszer kialakításával**, a **speciális eszközpark** biztosításával, a különböző fogyatékosságú gyermekek megsegítése.
- A hálózati együttműködések és partnerkapcsolatok kialakítása és továbbfejlesztése.
- A különböző szakemberek közötti együttműködés kialakítása, szakmai műhelyek működtetése
- Szülők segítése, támogatása, kooperáció kialakításának segítése egyéb partnerekkel
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózati munkaközösség foglalkozásain esetmegbeszélések, aktuális szakmai kérdések, tudásmegosztás
- **Terápiás szakszolgáltatások** biztosítása, Snoezelen terápia, tervezett szenzomotoros tréning, mozgás, tánc- és művészetterápia, állatasszisztált terápia, kutyásterápia, lovasterápia: gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna.

3.5.5 Kollégiumi nevelés

Sajátos nevelési igényű tanulóink részére igény esetén, a székhely- és a tagintézmény telephelyein, kollégiumi férőhelyet is biztosítunk.

A kollégiumi nevelés programját az Irányelvben megfogalmazott célok, tartalmak és feladatok, valamint a kollégiumi nevelés alapprogramjának figyelembevételével készítettük el.

Az alapprogram meghatározza és kijelöli a kollégiumi szakmai pedagógiai tevékenység fő területeit, a szakmai fejlesztés irányait.

Az alapprogram a **Nemzeti alaptanterv** kiemelt fejlesztési feladataihoz illeszkedve, azokat érvényesítve elősegíti a tanulók sokoldalú fejlesztését, nevelését, oktatását. Tartalmi

iránymutatásként szolgál a kollégiumok pedagógiai programjának elkészítéséhez úgy, hogy egyidejűleg tág teret enged a szakmai önállóságuknak.

A kollégium társadalmi szerepe

A kollégium *kiemelt társadalompolitikai szerepe* és *feladata*, hogy segítse a tanulókat a hátrányok leküzdésében, hogy esélyeket teremtsen, biztosítsa az integrációt, a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz és ezáltal az életminőség javítását, elősegítse a társadalmi mobilitást. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség fejlesztésében és a felzárkózás segítésében.

A kollégium kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújt.

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával képes speciális pedagógiai feladatok megoldására, például bizonyos gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátására, az együttműködési, a tanulási és a motivációs zavarok korrekciójára.

A kollégiumi nevelés célja

A kollégium nevelési céljai megegyeznek az iskolai nevelési céljaival, de a kollégiumi nevelésnek speciális feladatokat és elvárásokat is meg kell valósítani, mivel a gyermekek egy része rossz szociális háttérrel kerülnek be.

A kollégium gyermekközpontú, személyiségközpontú környezetet alakít ki, és tanulóközpontú tevékenységrendszert működtet.

Általános cél: a gyógypedagógia eszközrendszerével, a sajátos nevelési szükséglethez igazított egyéni megsegítéssel a tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, önálló életkezdését elősegítő, társadalmi beilleszkedést segítő fejlesztése.

- Gyermekvédelmi célokat is szolgáljon a kollégiumi elhelyezés
- Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása.

A kollégiumi nevelés alapelve

- az alapvető emberi jogok, erkölcsi normák, tiszteletben tartását,
- a kollégiumi tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet, segítőkészség és tapintat alkalmazását a nevelésben;
- a kollégiumi tanulók, tudatos, tervszerű vezetéssel, szervezéssel és pedagógiai gyakorlattal való fejlesztését;

- kulturált, ösztönző környezet kialakítását, szociális, érzelmi, lakhatási biztonság nyújtását; széleskörű szabadidős tevékenységkínálat biztosítását;
- orientáló, motiváló, aktivizálni képes, tevékenységközpontú, segítő pedagógia módszerek alkalmazását;
- az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembe vételét, az egyéni bánásmód alkalmazását;

A kollégiumi nevelés feladatai

Alapfeladata, hogy *biztosítsa* a megfelelő *lakhatási és tanulási feltételeket* azon tanulók számára, akiknek *lakóhelyén nincs elegendő lehetőség* a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítésére, a *speciális oktatásra*, illetve akiknek a család nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket. A kollégium a környezet, a helyi társadalom, a beiskolázási körzet sajátosságait, partnereinek igényeit, továbbá a társadalmi elvárásokat figyelembe véve végzi munkáját.

Énkép, önismeret, szociális képességek fejlesztése

A kollégiumi nevelés segíti a mindenkori szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést, fejleszti a szociális tájékozódást, a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret tapasztalati alapjai. Figyelmet fordít a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek - empátia, tolerancia, konfliktuskezelés, kommunikáció - fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését,

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: szociális, kommunikációs és állampolgári kompetencia.

A tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Fejleszti a kreativitást, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: hatékony, önálló tanulás, matematikai kompetencia, digitális kompetencia.

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása:

A kollégium feladata a tanulók képességeinek megismerése. Támogatja a tanulásban elmaradt és a sajátos nevelési igényű tanulókat, biztosítja annak esélyét, hogy eredményesen végezzék el

tanulmányaikat, segíti a tehetséges tanulókat képességeik kibontakoztatásában, tudásuk bővítésében.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: anyanyelvi kommunikáció, esztétikai-művészeti tudatosság, kifejezőkészség, hatékony, önálló tanulás.

Egészséges életmód, környezettudatos magatartás kialakításának segítése

A testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeretet belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása. A tanulók olyan szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium a diákok számára otthonos, kulturált, esztétikus közeget biztosít, amely egyúttal fejleszti is ízlésüket, igényességüket. A kollégiumban a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a saját állapot pontos megértése, szükség esetén a gyógyászati, illetve az egyéb speciális eszközök használata.

A kollégium környezettudatos magatartásra neveli a tanulókat, hogy érzékennyé váljanak a környezetük állapota iránt, és hogy életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás. A kollégiumnak feladata a családi életre, a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra és az öngondoskodásra nevelés.

A feladathoz kapcsolódóan a következő kompetenciák fejlesztése valósul meg: természettudományos kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia.

A kollégium működése

A kollégium a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye.

A kollégiumban, a tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmus-spektrum zavarral küzdő valamint a súlyos halmozottan sérült gyermekek óvodai, általános iskola és szakiskolai nevelése, oktatása, nevelő-gondozó tevékenysége folyik. A kollégium nevelési programja összhangban van az óvodai és az iskolai oktatási-nevelési programjával, azok célkitűzéseinek megvalósítását segíti, illetve azok tantervi irányelveire épül.

A kollégium életrendjét a házi-, a napi-, illetve a hetirend szabályozza.

Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban az oktatási-nevelési feladatok irányítására felkészült és tapasztalt kollégiumi nevelőtanárok vannak alkalmazásban, akik a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai

együttműködésben végzik munkájukat, képesek a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, jártasok a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában.

A kollégiumban a nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak, a nevelő-gondozó munkát végző gyermekfelügyelők. Munkájukat a gyermekközpontúság, a gyermekismeret és a gyermekszeretet jellemzi.

Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

A kollégium személyközpontú környezet kialakítására törekszik. Ennek során a kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, beleértve a rendszeres étkezést, a tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek arányai a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak.

A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, szociálisan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, a helyi kisebbségi önkormányzatokkal.

A kollégiumi tevékenység szerkezete

A kollégium a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi. Külön figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

A mindennapi kötelező tevékenységek sorában kiemelt fontosságú a munka. A munkára nevelés magába foglalja mindazon tevékenységeket, ismereteket, jártasságokat, készségeket, magatartási szokásokat, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a tanuló eljusson az önkiszolgálás önálló fokára és

olyan elemi munkaképességeket szerezzen, amely lehetővé teszik a társadalomba történő beilleszkedését.

Önkiszolgáló tevékenység a munkára nevelés alapja. A nevelő és a gyermekfelügyelő feladata, hogy e tevékenységeket tartós szokássá fejlessze, melynek feltétele a sok gyakorlással történő elsajátítás, mely a mindennapi kötelező tevékenységek körébe tartozik.

Mindennapi kötelező tevékenység a 45 perces tanulószobai foglalkozás, ez a délelőtti tanórákhoz igazodik. A délutáni foglalkozásokon nagyobb teret kap a differenciálás, a játékos tanulási, gyakorlási forma. A megismerés, a felfedezés, az érdeklődés fejlesztése, a tehetségek felfedezése, gondozása, a hiányok pótlása, a felzárkóztatás, az egyéni fejlesztés a nevelőtanárok és a gyermekfelügyelők együttes munkáját igényli, feltételezi.

A kollégiumi közösségi élet

A kollégiumon belül szervezett vetélkedők, szakkörök, sportversenyek fontos szerepet töltenek be az egészséges versenyszellem kialakításában, a sikerélmény biztosításában, a tolerancia fejlesztésében, a közösségi összetartozás erősítésében.

A szabadon felhasználható órakereten belül történik a társadalmi, szociális környezet különböző eseményeinek feldolgozása, a csoporttagok születés és névnapi megemlékezése.

A foglalkozások során a kollégiumban lakó tanuló megismeri és gyakorolja az iskolai közösség nyújtotta jogokat és kötelességeket, elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait.

Szülővel való kapcsolattartás

A kollégiumban sajátos nevelési igényű tanulók laknak, akik csak szülői kísérettel hagyhatják el az intézményt. Ebből adódik, hogy a kollégium vezetője, a nevelőtanárok és gyermekfelügyelők heti kapcsolatban vannak a szülőkkel így lehetőség van az esetleges problémák megbeszélésére.

3.6. Speciális eszközeink, eljárásaink

3.6.1. Bázisintézményként működés

A változások kivitelezéséhez **nyitottság** szükséges, valamint **készség** a fogyatékos gyermekeket nevelő *szülők érzéseinek*, nehézségeinek valamint az integrációt felvállaló intézmények *igényeinek* megértésére.

Amikor kitűztük a célt, hogy harmadszor is benyújtjuk a pályázatunkat az Oktatási Hivatalnak, mert egyedi, más intézmények számára is példaértékű, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal, szervezeti innovációval rendelkező bázisintézménnyé szeretnénk válni az ***„Együtt az***

EGYMI-ben”; „MÁS-NAP”, „Az erő legyen veled!”; és a ***„Projektmódszer alkalmazása a fejlesztő nevelés-oktatásban „ című jó gyakorlatainkat*** *választottuk, amelyre pályázatot készítettünk és nyújtottunk be az Oktatási Hivatalnak.*

Nagy örömünkre szolgált, hogy az ***„Oktatási Hivatal Bázisintézménye"*** megtisztelő címet ***2023-ban harmadszor*** is elnyertük. Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye megtisztelő címet újabb három évig viselhetjük.

Bázisintézményként célunk olyan módszertani forrásközpontként működni, ahol át tudjuk adni a felhalmozott gyógypedagógiai tudásunkat az érdeklődő szakembereknek és hatékonyan tudjuk segíteni az együttnevelés megvalósulását.

3.6.2. Alkalmazott módszereink, eljárásaink

Hatékony tanuló megismerési technikák

A tanulási kudarcnak kitett tanulóink fejlesztése érdekében nagyon fontos feladat a tanulók megfigyelése, megismerése. Lényeges tudnunk a fejlesztő munka megkezdése előtt, milyen készségekkel, kompetenciákkal rendelkezik a tanuló, és milyen téren szorul fejlesztésre, valamint mi az a tanítási módszer, mely a leghatékonyabbnak bizonyul a gyermek egyéni fejlesztéséhez.

A tudatos megfigyelés a tanulók személyiségének jellemző jegyeire, énképére, kommunikációs és szociális készségére, kognitív funkcióinak állapotára irányul elsősorban.

Módszerei:

- Megfigyelés**:** lehet rendszeres / alkalmi, irányulhat az egész tanuló/csoportra vagy az egész osztályra
- Pedagógiai helyzetteremtés: a megfigyelni kívánt jelenséget magunk hozzuk létre (pl. vitaalkalmak, disputák, érvelések)
- Kísérlet: mentális képességek megismerése (pl. figyelem, fáradékonyság, probléma-megoldás)
- Kérdőívek (pl. képességfelmérő tesztek, saját „tesztek”), attitűdskálák (pl. pályaorientáció vizsgálata)
- Esszéfeladatok (fogalmazások, szabad elbeszélések)
- Sindelar vizsgáló eljárás alkalmazása a tanuló kognitív képességeinek mérésére
- PAC, HKI teszt használata az értelmileg akadályozott tanulók szociális készségeinek szintmérésére
- Szövegértés, szövegalkotás mérés a tanulásban akadályozott, 6-7-8. évfolyamos tanulók értő olvasási készségeinek megállapítására

Olvasástanítás Meixner-módszerrel - diszlexia-prevenció, reedukáció,

A diszlexia-prevenciós olvasástanítási módszert 1995/1996-os tanévben vezettük be intézményünkbe. Az évek alatt sok-sok tapasztalatot, gyakorlatot szereztünk az eljárás alkalmazása során. A diszlexia prevenciós és reedukációs program, munkáltató, cselekedtető módszer. Az eljárás figyelembe veszi az aprólékosság, fokozatosság, kis lépések elvét. Betűtanításkor követi a homogén gátlás elkerülésének elvét. A tanulás, a felidézés annál hatékonyabb, minél több csatornán keresztül több érzékszervvel erősítjük a bevésést.

Sindelar I. Vizsgáló eljárása

Nevelőtestületünk több tagja megismerkedett „Sindelar-Zsoldos program 1." vizsgáló eljárásával, tréning programjával. Több éve használjuk Sindelar tesztjét, tanulásban akadályozott tanulóink bemeneti mérésére.

A vizsgálóeljárás célja felmérni a vizuo-perceptuo-motoros, az akusztikus- és nyelvi képességeket, az emlékezet, a szerialitás, a téri tájékozódás szintjét, valamint a test finom- és nagymozgásait. Így megtudhatjuk, hogy a gyermek mely részképesség-gyengeségek miatt igényel külön egyéni megsegítést, pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs megsegítést.

A vizsgálóeljárás verbális és nem verbális feladatokból áll. Felvétele egyéni helyzetben történik. Jellegzetes papír-ceruza módszer, minimális eszközigénnyel. A bemutatókártyák, feladatlapok és a vizsgálati űrlap segítik a válaszok feljegyzését és az értékelést.

A fejlődési profil egy fa lombkoronájának rajzolatán keresztül, ún. fadiagrammon grafikusan és szemléletes ábrázolható. A faágak a különböző képességek szintjét mutatják, a korona körvonalának csipkézettsége pedig jelzi a fejlődés harmonikus, illetve diszharmonikus voltát.

A vizsgálóeljárás után tréningprogram keretében történik a részképességek fejlesztése, mely pontosan meghatározott gyakorlási tevékenység keretében valósul meg.

Differenciált óravezetés

Az általános iskolában a tanítás fő célja az írás, olvasás és a számolási készségek elsajátítása. Az értelmileg akadályozott tanulók esetében a sérültség mértéke és mélysége határozza meg, képes lesz-e a gyermek valaha is e kompetencia megszerzésére. A tanulásban akadályozott gyermeknél sem valósulhat meg e cél hagyományos óravezetéssel és módszerekkel.

Fontos, hogy tudjuk és higgyük, az SNI tanulóink is *képesek hatékonyan tanulni,* de a hagyományostól eltérő módon, többféle, változatos tanulásszervezési eljárással, eszközökkel megsegítve.

A differenciálás *az egyéni különbségek figyelembevételét, a tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelését* jelenti.

A differenciált óravezetés megvalósításához a pedagógusnak tisztában kell lenni a diákok szükségleteivel:

- Át kell látniuk az anyagot ahhoz, hogy meg tudják tanulni. A tanítás tehát összefoglalással kezdődjön.
- Látniuk kell az anyag szerkezetét ahhoz, hogy kezelni tudják a részleteket.

Néhány példa a differenciálásra:

- Színek alkalmazása a tananyag rendszerezésére.
- Színes képek, ábrák, képregények, gondolattérkép, pókábra készítése a tananyag memorizálására.
- Képzelet, vizualizáció, mimes gyakorlatok, drámajáték állandó eleme tanóráinknak.
- A nehezebben tanuló gyermekek számára a szöveg megértését képekkel, ábrákkal segítjük.
- Alkalmazzuk a kooperatív tanulás módszertanát (diákkvartett, dobj egy kérdést, ablakmódszer, kerekasztal, szóforgó, villantó kártya).
- A fogyatékos tanulóknak több időre van szüksége a tudásanyag bevéséséhez, vagy az írott szöveg elkészítéséhez, amelyet biztosítunk számukra.
- Több tanuló nem képes önállóan feldolgozni a hosszabb szövegeket. A differenciálás hatékony módja, ha számukra *rövid, tömör, lényeget kiemelő vázlatot* készítünk.
- Az autizmussal élő és a gyengébb képességű tanulók részére figyelünk arra, hogy a közléseink, magyarázataink rövidek, tömörek, jól érthetőek legyenek.
- A különböző IKT eszközök, programok alkalmazása, pl.: Wordwall, Sutori, Okosdoboz, E-learning, stb.

Tevékenységközpontú nevelés-oktatás

A tanulási kudarcot megélt tanulóink esetében kiemelt szerepe van a tanítás során a **sokoldalú érzékleti megerősítésnek**, és a **tevékenységközpontúságnak.** Amit csak lehet, tevékenységhez kötünk, eljátsszuk.

Új tanulásszervezési eljárások alkalmazása

Hatékonyan alkalmazzuk a kooperatív tanulást, az infokommunikációs módszereket, a fejlesztő iskolában a projekt módszert, amely eredményesen segíti tanulóink képességfejlesztését.

Kooperatív tanulás alkalmazása

A kooperatív tanulás együttműködő tanulást jelent, amely nem egyenlő a hagyományosan használt csoportosan végzett munka kifejezéssel. A kooperatív tanulás egyenlő esélyt biztosít a hátrányos helyzetű, tanulási kudarcokat megélt, lassabban haladóknak is a munkában való részvételre.

- A kooperatív tanulás toleranciára, elfogadásra és egymás segítésére nevel, s mint ilyen háttérbe helyezi a versengést, egymás legyőzését, kiszorítását.
- E hatékony tanulásszervezésnek négy alapelve: az egyenlő részvétel, az építő egymásrautaltság, a párhuzamos interakciók és az egyéni felelősség. Ezek minden feladattípusnál be vannak építve rendszerébe.
- Ez a módszer örömmel és kedvvel végzett munkát, aktív tanulást eredményez, melynek feltétele a nyitott, elfogadó, toleráns pedagógiai attitűd.
- A kooperatív tanulás elengedhetetlen szükséglet a későbbi munkára való felkészítésben, hiszen olyan, feltétlenül fontos és elengedhetetlen képességeket fejleszt a diákokban, mint a figyelem, empátia, felelősségvállalás, önzetlen segítés, kommunikáció, szervezőkészség, tolerancia.
- A kooperatív tanulás alkalmas az iskolai kudarcok nagymértékű csökkentésére, a tanulási kedv és sikerélmény és eredményesség biztosítására. Olyan módszereket tartalmaz, amelyek egyaránt alkalmazhatók a tanulásban és a tanórán kívüli tevékenységekben is.

IKT eszközök használata

"A számítógép segítségével egy lebilincselő, szórakoztató tanulási világ jelenik meg, amellyel a gyerekek tanulási tapasztalata is gazdagodik."

Az IKT eszközök használata (számítógép, laptop, interaktív tábla, internetes hozzáférés) a tanulási kudarcot megélt tanulók egyik leghatékonyabb fejlesztő programjának a megvalósítását szolgálja. A tanulási kudarcot megélt tanulók tapasztalata, élményvilága, motiváltsága, önértékelése és önbecsülése is fejlődik az IKT eszközök segítségével.

Képesség-kibontakoztató felkészítés

Intézményünk 2023. október 1-jei statisztikai adatai alapján a székhelyintézményünk tanulói népességének **31 %-a** hátrányos helyzetű, **18%-a** halmozottan hátrányos helyzetű.

A Karcagi Tagintézmény tanulóinak **67%-a** hátrányos helyzetű, **56%-a** halmozottan hátrányos helyzetű.

A székhelyintézményünkben **képességkibontakoztató felkészítést, nevelést-oktatást** végzünk 2023. szeptember 1-jétől.

A képesség-kibontakoztató felkészítés célja:

- Történjen meg intézményünkben a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása,
- a képesség-kibontakoztató felkészítés során tudjuk elősegíteni a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatását, fejlődésének elősegítését,
- valamint készítsük fel az érintett tanulókat a sikeres továbbtanulásra.

A képességkibontakoztató felkészítés alapelve:

- méltányos oktatás megerősítése, a nevelés-oktatás sikerességének elősegítése,
- a tanulói előrehaladást támogató korszerű módszerek, (kooperatív tanulás, differenciált óravezetés)
- a társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység, - a tanulói közösségfejlesztés,
- a család bevonása és támogatása,
- az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztés és módszertani megújulás.

A képesség-kibontakoztató nevelés-oktatás bevezetésével célzottan alkalmazzuk az **új tanulásszervezési eljárásokat, módszereket,** melyet sikeres EU pályázataink által támogatott akkreditált továbbképzéseken sajátítottunk el. A nevelés-oktatás során a **hagyományos tanulási tér- és időkeretek megváltoztattuk**. Olyan **tanulópadjaink** vannak, melyek könnyen átrendezhetők **kooperatív csoportmunkához**. Az új tanulásszervezéshez az időkereteket is igazítjuk. A hagyományos **pedagógusszerep megváltozására** törekszünk, **facilitátorként** vagyunk jelen. Több olyan **gyakorlati elemet beiktatunk**, amely az intézmény falain kívül valósulhat meg a **többcsatornás tanulás, élményszerű tanulás** érdekében.

Bevezetjük a tanulási és tanítási folyamatot segítő eszközrendszer alkalmazását:

- egyéni haladási ütemet segítő differenciált és kooperatív tanulásszervezést,
- az önálló tanulási képesség kialakítását,
- a tanulók kreatív tevékenységére épülő foglalkozásokat,
- a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységeket,
- a tanulmányi előrehaladást segítő képességfejlesztő programokat,
- az átmenetek segítését a tanulói előrehaladást,
- az intézményi, illetve telephelyi szintű teljesítmény rendszeres értékelését.

Képesség-kibontakoztató felkészítésben vesznek részt azok a tanulók, akik a Gyvt. 67/A. §-a alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. § (2) alapján foglaltakra, hátrányos helyzetűnek minősül.

A képesség-kibontakoztató felkészítés keretében biztosítjuk:

a) a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,

b) a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,

c) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A képesség-kibontakoztató felkészítés keretében a gyógypedagógus feladata a pedagógiai rendszernek megfeleltethető tevékenységek megvalósítása:

- egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő kompetenciafejlesztés,
- az önálló tanulást segítő tanulói fejlesztés,
- az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokon,
- a tanulói teljesítmény értékelése, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel,

A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő **tanuló haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnök és az egyéni fejlesztésben (egyéni fejlesztési terv alapján történő) részt vevő pedagógusok legalább háromhavonta értékelik**. Az értékelésre meg kell hívni a tanulót, kiskorú tanuló esetén a tanuló szülőjét, indokolt esetben a gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság és a szakszolgálat képviselőjét.

- a tanuló családjával történő rendszeres kapcsolattartás.

A képességkibontakoztató felkészítést valamennyi évfolyamon, osztályban meg kell szervezni abban az esetben, ha az adott osztályban van hátrányos helyzetű tanuló. Ha valamelyik osztályban nincs hátrányos helyzetű tanuló, az osztályban a képességkibontakoztató felkészítést nem lehet megszervezni.

Projektmódszer alkalmazása

*A projektmódszer sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az **önálló és csoportos tapasztalást** teszi. A módszer igen hatékony a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében is. **A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett**, a **saját meglévő képességek, viselkedésformák** kipróbálásán, és **újak kialakításán** van a hangsúly.*

Projektmódszer alkalmazása a fejlesztő nevelés-oktatásban

2021/2022-es tanévtől a fejlesztő nevelés-oktatás minden feladatellátási helyén bevezetésre kerül a projektmódszer, melyet a fejlesztő iskolai munkaközösség segítségével az EFOP-3.1.6-16-2017-00043 „Te is közénk tartozol!" projekten belül a terápiás csoport dolgozott ki, fejlesztett tovább.

A projekttervezésen alapuló éves tervezést meghatározzák a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvein belül a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelés-oktatásának irányelvei és a Pedagógiai Programunk mellékletét képező Rehabilitációs Pedagógiai Program, mely a fejlesztő nevelés-oktatás foglalkozásainak fejlesztési cél- és feladatrendszerét tartalmazza. A projektek, témák tartalmi elemei elsősorban az időjáráshoz, illetve ünnepkörökhöz kapcsolódnak, melyek nevelési, oktatási tartalma minden foglalkozás részét képezi.

A témakörök tartalmi elemeit – időrendi sorrendben - az alábbi projekteken belül valósítjuk meg:

- Hívogat az iskola (3 hét)
- Ősz anyó kincsei (6 hét)
- Szép álmokat, falevél (5 hét)
- Van zsákodban minden jó (2 hét)
- Csilingel a csengettyű (3 hét)
- A Téltündér palotája (4 hét)
- Tarka-barka maskara (2 hét)
- Itt a szemem, itt a szám (3 hét)
- Tavaszi ébredés (5 hét)
- Szép nyári napok (3 hét)

A projektek időtartama a foglalkozások tartalmi tematikájához igazodik: 2-6 héten keresztül ugyanabban a témakörben, komplex módon, változatos tartalmi és feldolgozási lehetőségekkel, módszerekkel, folyamatos ismétléssel, gyakorlati tevékenységek közben történik. Elvárás, hogy a témakörök zárása projektzáró alkalommal, a projekt során megvalósult tevékenységek produktumainak gyűjteményével, kiállításával, a tanult dalok, versek, mondókák, játékok bemutatásával záruljon összefoglalásként. A tevékenységek egymásra épülése, a projekt tartalma, témája, a megvalósulás folyamata a csoportszobákban jól látható helyen elhelyezett projektfalon látható, követhető a tanulók, a pedagógusok és a szülők számára. Projektjeinken belül a témafeldolgozást segítő tevékenységeket mindig az adott csoport képességeihez szükséges igazítani, melyet az éves tervezés tartalmaz tantárgyanként.

Projektmódszerbe beépülő terápiás lehetőségek

A 2021/2022-es tanévtől kezdődően az EFOP-3.1.6-16-2017-00043 „Te is közénk tartozol!" pályázatnak köszönhetően a pályázati forrásból beszerzett speciális fejlesztőeszközök, újonnan

kialakított terápiás helyiségek is részét képezik a projektek megvalósításának a kisújszállási székhelyintézményben és a karcagi tagintézményben egyaránt.

A szűkebb-tágabb környezet megismerése elnevezésű foglalkozáson belül a természeti világ megismerését szimbolikus játékok, báb- és meseterápiás foglalkozások színesítik, mely több készség- és képességterület fejlesztésére is lehetőséget biztosítanak. Ezek az alkalmak kiválóan támogatják a tanulók érzelmi és szociális nevelését is. Foglalkozásainkon kiemelt figyelmet fordítunk az észlelés-érzékelés fejlesztésére, a szenzoros és motoros működések összehangolására, mely a projekt tartalmi elemein kívül, Snoezelen, multiszenzoros környezetben történő fejlesztéssel egészülhet ki eredményesen.

Mozgásfejlesztés

Nagy hangsúlyt fektetünk a tanulók mozgásnevelésére, mozgásfejlesztésére. Ezen a területen fontos feladatunk a tanulók testséma kialakulásának elősegítése, károsodott tartási és mozgási funkciók korrekciója, kompenzációja, az állapotromlás megelőzése. Ezt a célt szolgálják a konduktív mozgásfejlesztő, valamint a terápiás szobában szervezett csoportos mozgásfejlesztő foglalkozások, illetve az egyéni mozgásfejlesztések, melyeket konduktor, szomatopedagógus végzettségű gyógypedagógusok az adott projekt tartalmi elemeivel kiegészítve végeznek.

„Érzékeld és érezd a világot" módszertani fejlesztés a fejlesztő nevelés-oktatásban

Az EFOP-3.1.6-16-2017-00043 „Te is közénk tartozol!" projekten belül az érzékelés-észlelés fejlesztő csoport tagjai, és a fejlesztő iskolai munkaközösség tagjai dolgozták ki a fejlesztő nevelés-oktatásban alkalmazott „Érzékeld és érezd a világot" elnevezésű módszertani újítást.

A 2021/2022-es tanévtől bevezetésre kerülő módszertan fejlesztési területei:

- A **bázisterápia** fejlesztés módszere a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók esetében
- Természetélmények, érzékszervi tapasztalatok az **élménykertben**
- **Etetésterápia** – Önkiszolgáló tevékenységbe illesztett ízérzékelés fejlesztése
- A **Snoezelen szoba** szerepe a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók érzékelés-észlelés fejlesztésében
- A **hangtálak** és a hozzá kapcsolható komplex érzékszervi stimuláció szerepe az idegrendszer relaxált állapotának kialakításában

Fejlesztő nevelés-oktatásban elvárás, hogy a pályázati forrásból kialakított terápiás terek (Snoezelen szoba, báb- és meseterápiás szoba) használatával, a speciális fejlesztő eszközök alkalmazásával gazdagodjon az érzékelés-észlelés fejlesztés módszertani eszköztára. Lehetőség

szerint ezek a terápiás lehetőségek gazdagítsák a fejlesztő nevelés-oktatásban tantárgyként szereplő foglalkozások tevékenységeit a projektmódszert támogatva. A feladatellátási helyeken kialakított élménykert nyújtson érzékszervi tapasztalatokat, új ismereteket a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók számára. Az önkiszolgáló tevékenységbe (Önkiszolgálás, szokások kialakítása, fejlesztése tantárgy által is) épüljön be az etetésterápia, mint az ízérzékelés fejlesztése. A pályázati forrásból vásárolt hangtálak segítsék a tanulók komplex érzékszervi fejlesztését, támogassák az idegrendszer relaxált állapotának kialakítását.

Autizmus specifikus oktatási módszerek

Az autizmussal élő tanulóink sokszor voltak tanulási kudarcnak kitéve. Mióta megkapják a specifikus megsegítést beilleszkedésük, felzárkóztatásuk sokkal sikeresebben valósul meg.

Az oktatási szolgáltatások kialakítása szempontjából kulcsfontosságú annak megértése, hogy az autizmus tüneteinek egyénenkénti megjelenése a **károsodások egységes triásza** ellenére mennyire egyedi és változatos. Ennek megfelelően a módszereknek is változatosnak, rugalmasnak és az egyén szükségleteihez igazodónak kell lenniük.

Az autizmussal élő gyermekek, tanulók számára **kidolgozott egyéni fejlesztési terv** minden esetben magában foglalja a **szociális** és **érzelmekkel** kapcsolatos információk **feldolgozását, megértését, a hatékony kommunikáció** tanítását, mely a beszédet és annak alternatíváit is jelenti. Középpontban a kommunikatív funkciók megértése és alkalmazása áll. E mellett a fejlesztési terv minden esetben kiterjed a **rugalmasabb gondolkodás és viselkedés** fejlesztésére is.

Boldogságóra Program

Sikeresen pályáztunk a Boldogságóra Program megvalósítására, így már több alkalommal elnyertük a **Boldog Iskola** címet. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára. A boldogságóra egy **tudományos módszer**, amellyel a gyerekek boldogabbak, kitartóbbak lesznek, eredményeik javulhatnak. A Boldogságóra program fókuszában az áll, hogy **hogyan lehet a negatív gondolkodásmódon változtatni és optimista hozzáállást kialakítani a diákok körében**. A program a pozitív pszichológia módszereire épül, amely **mind a diákok, mind a tanárok jól-létével foglalkozik**, és ahol lehetőség van a szülőket is bevonni a programba. Első évben a székhelyintézményben az Autista I. csoportban, a tagintézményben a tanulásban akadályozottak 2. évfolyamán vezettük be a programot. 2019 szeptemberétől még két-két osztályban alkalmazzuk a Jobb Veled a Világ Alapítvány ajánlása alapján a Boldogság órákat.

Lovasterápia- gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna

Intézményünkben az EFOP-3.1.6-16-2017-00043 azonosítószámú „Te is közénk tartozol!" pályázati projekt jóvoltából ***lovasterápia- gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna*** kerül bevezetésre a 2020/2021-es tanévtől kezdve felmenő rendszerben az alsó tagozat első és második évfolyamán.

A gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna/voltizsálás célja a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autizmus spektrumzavarral küzdő, valamint súlyosan és halmozottan fogyatékos gyerekek és fiatalok sérülésspecifikus fejlesztése egyénileg, vagy csoportosan a ló, a lovaglás, a lovardai tevékenységek és környezet által. A terápiát szakképzett gyógypedagógus-lovasterapeuta vezeti, és a foglalkozás során egyéni elbírálás alapján felhasználható a ló bármely járműdja. A terápia magába foglalja a lovaglást, a lovastornát, a lógondozást. A lovaglás történhet vezetve, futószáron, vagy önállóan.

Konkrét célok és feladatok:

- A megelőzés, gyógyítás, képességfejlesztés, nevelés, életminőség javítása.
- A fogyatékosságokból eredő hátrányok csökkentése, kompenzációja.
- Pszichés funkciók fejlesztése.
- Motoros funkciók fejlesztése.
- Az érzelmi, akarati élet, viselkedés, magatartás, cselekvés pozitív irányú befolyásolása.
- Szocializáció elősegítése, társadalomba való beilleszkedés hatékonyabbá tétele.
- Az állattal, társakkal, környezettel való kapcsolatteremtés képességének fejlesztése.
- Szenzoros integráció tréningje.
- Testtudat térérzékelés fejlesztése.
- Tér és időbeli tájékozódás fejlesztése.
- Önállóságra való nevelés.
- Fegyelem, kitartás, céltudatosság, felelősségérzet, kötelességtudat kialakítása.
- Sikerélmények elérése, örömszerzés.
- Új ismeretek szerzése a lóról, lovardai környezetről, életmódjáról, gondozásáról.

A lovas terápiás munka tervezésének feltételei:

- Szakértői Bizottság szakértői véleménye.
- Szülői nyilatkozat.
- Lovas felmérése a lovasterápia kezdetén.
- Egyéni fejlesztési terv készítése.
- Időszakos felmérések

Kutyás terápia

A kutyás terápia bevezetésére is az EFOP-3.1.6-16-2017-00043 „Te is közénk tartozol!” projekt jóvoltából került sor. A kutya, mint terápiás állat sokféle szerepet betölthet a fogyatékos gyermek fejlesztése, nevelése, oktatása során. Az állat érzelmi tanársegédként van jelen a terapeuta mellett. A kutya jelenléte fontos lehet a gyermek személyiségfejlődésében. Jó hatással van a szociális kapcsolatokra, érzelmi fejlődésére, érzelmi támasz lehet a gyermek számára. A kutyás terápia sokoldalú fejlesztési lehetőséget nyújt a fogyatékossággal élő gyermekek fejlesztésében. A foglalkozások során a kutya, mint motivációs „eszköz” segíti a fogyatékos gyerekek figyelmének, koncentrációjának fenntartását. A csoportos foglalkozások során fejlődik a gyerekek együttműködési képessége, mivel együtt kell dolgozniuk a kutyával, a terapeutával és társaikkal. A módszer összetett, ugyanakkor széleskörű az alkalmazhatósága. A kapcsolatközpontú állatterápián túl sokféle tevékenység végezhető állatasszisztált prevenciós és terápiás munkával kapcsolatban is.

MÁS-NAP rendezvény

A MÁS-NAP program célja a szemléletváltás, a **fogyatékos, sérült gyermekek elfogadása, befogadása és a társadalmi érzékenyítés.** A MÁS-NAP keretében a sérült és egészséges gyerekek közös programokon keresztül ismerhetik meg egymás élethelyzetét, gondolkodását, egymás értékeit. Az érzékenyítő rendezvényt minden évben megrendezzük városunk központjában. Ekkor egésznapos, érdekes, színes, vidám programokkal várunk mindenkit. Interaktív tereken bemutatjuk a fogyatékos gyermekek élethelyzeteit, színpadi produkciókkal, kiállításokkal azt, hogy a sérült, fogyatékos gyermekek is lehetnek tehetségesek, és képesek értéket létrehozni.

3.7. Autizmussal élő tanulóink speciális fejlesztő programja

A szociális készségek fejlesztése

Az autizmusban sérült három terület közül (szociális viselkedés, kommunikáció, és rugalmas gondolkodás) a legmarkánsabb problémákat a szociális interakciókban fedezhetjük fel - az autizmus, mint "szociális fogyatékosság" a legszembetűnőbb. Természetesen egymástól elválaszthatatlan az első két terület, hiszen a valódi kommunikáció mindig valamilyen szociális interakciót is jelent. Elsődleges fontosságú speciális pedagógiai cél tehát a gyermek képesség szintjének megfelelő szociális viselkedés, illetve az ezt megalapozó elemi készségek fejlesztése, tanítása.

A szociális fejlesztési feladatok között a beilleszkedést közvetlenül elősegítő készségek tanítása (taníthatóságot megalapozó szociális készségek, önmagáról való tudás, kapcsolatteremtés és fenntartás) mellett rendkívül fontos feladat, hogy a gyermek minél tartalmasabban legyen képes eltölteni szabadidejét önálló és társas formában egyaránt.

A tanítási, fejlesztési módszerek kiválasztásakor feltétlenül figyelembe kell venni, hogy az autizmusból fakadó nehézségek akadályozzák a gyermekeket abban, hogy a szociális készségeket spontán, intuitív úton sajátítsák el, szociális megértésükre alapozva. Ezért a fejlesztés metodológiájában elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyek a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetőek más fejlesztési módszerekkel is (pl. zenei interakció).

A szociális beilleszkedést közvetlenül befolyásoló készségek

A taníthatóságot megalapozó szociális készségek:

- A pedagógus segítségének elfogadása.
- Más személyek jelenlétének elviselése.
- Az elemi viselkedési szabályok elsajátítása.
- Az utánzás tanítása.

Önmagáról való tudás:

- Személyi adatok megtanítása.
- Saját külső tulajdonságok ismerete.
- A gyermek által gyakran végzett, megszokott és rendkívüli saját tevékenységek körének tanítása.
- Annak tudatosítása, hogy a gyermek mit tud és mi az, amelyet segítséggel képes csinálni, mi az, amit egyáltalán nem tud.
- A kedvelt és elutasított dolgok meghatározása.
- Kellemes és kellemetlen dolgok meghatározása, tanítása.
- Saját élmények felidézése.
- Saját teljesítmény értékelése megadott szempontok alapján, önellenőrzés.
- Saját viselkedésére vonatkozó szabályok betartásának tanítása.
- A sztereotip viselkedésformák kontroll alá vonása.

Kapcsolatteremtés, fenntartás:

- A metakommunikáció megértésének és használatának fejlesztése.
- Ismerős és ismeretlen személyek külső és nem látható tulajdonságainak tanítása.
- Egyszerű szociális rutinok megtanítása (pl. köszönés).

- Az információcsere szabályainak tanítása: témaválasztás, kezdeményezés, a beszélgetés fenntartása, befejezése stb.
- Iskolán belüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályai.
- Iskolán kívüli szociális helyzetek viselkedési, udvariassági szabályainak tanítása különböző színtereken.(pl. uszodában, üzletekben, járműveken, könyvtárban)
- A legnyilvánvalóbb érzelmi reakciók felismerése és az azokhoz illő, megfelelő viselkedés szabályai.
- Elemi kooperáció tanítása felnőttel, gyermekkel.

Szabadidős készségek

A szabadidős készségek tanításának közös feladatai:

- A gyermek számára örömet nyújtó, az életkornak és a mentális kornak egyaránt megfelelő szabadidős aktivitások kiválasztása.
- A lehetséges aktivitások közötti választás tanítása.
- A teljes önállósághoz szükséges vizuális segítség megtervezése, használatának tanítása.
- A tárgyakon való megosztás tanítása.
- A megfelelő viselkedési szabályok elsajátítása.

A szabadidő önálló eltöltésének tanítási szempontjai:

- A szabadidős aktivitások lehetséges helye, ideje.
- Önállóan végezhető szabadidős aktivitások.
- Eszközök, anyagok kiválasztása.

A szabadidő társas eltöltésének tanítási szempontjai:

- A sorra kerülés szabályának és jelzésének tanítása.
- Egyszerű társasjátékok szabályainak tanítása.
- A vesztés elviselésének, a nyerés jelentésének megtanítása

A fejlesztés egyik fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkció megértésének sérülése. Minden autizmussal élő gyermeknél - függetlenül verbális képességeik színvonalától - elsődleges

fontosságú cél tehát az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. E cél megvalósításához egyénre szabott kommunikációs eszközök (pl. alternatív kommunikációs rendszerek; metakommunikáció) használatának tanítása szükséges.

Hasonlóan a szociális fejlesztéshez a kommunikációs készségek tanításának metodológiájában is elsődleges fontosságú szerepet kapnak a kognitív és viselkedésterápiás eljárások, amelyeket a gyermek egyéni szükségleteinek és képességszintjének megfelelően vegyíthetőek más fejlesztési módszerekkel is (pl. zenei interakció).

A fejlesztés területei:

Fel kell mérni a kommunikációs készségeket az alábbi területeken, a megértés és a használat szempontjából.

A kommunikáció módja, eszköze, vagyis mindaz, amit a gyermek mond vagy csinál. Tágan értelmezve ide tartoznak azok a viselkedésbeli megnyilvánulások is, amelyekkel a gyermek válaszol az őt ért ingerekre anélkül, hogy azokat tudatosan használná a környezet befolyásolására. (pl. dührohamok). A kommunikáció eszközei lehetnek tárgyak, képek, természetes gesztusok, jelek, beszéd.

Szókincs, jelentés (tárgyak, személyek, cselekvések, helyszínek, minőségek, belső állapotok stb. megnevezése). A felmérésnél számítanunk kell a szó szerinti értelmezésre és arra, hogy az értés és használat kontextustól függő.

Funkció (utalás, üdvözlés, kérés, kérdezés, utasítás, állítás, felajánlás, tréfa, vita, tiltakozás, figyelemfelhívás, visszautasítás, kommentálás, információadás, kommunikáció az érzelmekről). A funkciók felmérésekor képet kapunk arról, hogy a gyermek mire használja kommunikációs készségeit, illetve arról, hogy milyen funkciókat ért meg.

Kontextus (a különböző helyzetek, amelyekben kommunikálunk). Hol? Kivel? Milyen körülmények között?

A felmérés a spontán meglévő készségekre irányul.

A felmérés alapján egyénre szabott fejlesztési terv készül.

A fejlesztés legfontosabb feladatai a felmérés eredményétől függően a következők:

- A gyermek az általa megértett szinten tanulja meg valamely kommunikációs eszköz használatát, hogy minél hamarabb sikeres lehessen a kapcsolatteremtésben.
- Alternatív kommunikációs rendszer használatának tanítása, mely lehet tárgyas, képes stb.
- A beszédértés és beszédhasználat fejlesztése.
- A metakommunikáció értésének és használatának fejlesztése.

- A kommunikációs eszköz funkcionális használatának tanítása, melynek érdekében a környezetet tudatosan úgy kell szervezni, hogy aktív kommunikációra serkentse a gyermeket.
- A fejlesztés során a meglévő, funkcionálisan használt kommunikációs eszközt a lehető legtöbb természetes helyzetben alkalmaztatni kell, mert a meglévő készségeket a gyermekek új helyzetekben spontán ritkán alkalmazzák.

Kognitív készségek fejlesztése

Az autizmussal élő gyermekek egy része valamilyen szintű értelmi sérülésben is szenved. Az autizmus-specifikus fejlesztési célok mellett tehát az értelmi szintnek, illetve az egyenetlen képesség-struktúrának megfelelő kognitív fejlesztési célok is szerepet kapnak a nevelés- oktatás során.

Az autizmussal élő gyermekek kognitív stílusát a rugalmas gondolkodás, valamint az információk jelentés-teli egészként való észlelésének, értelmezésének sérülése jellemzi. Jellegzetes nehézségek tapasztalhatók az általánosításban, a szimbólumok kezelésében és a belső forgatókönyvek kialakításának és alkalmazásának területén. Részben e problémák következménye a sérülések triásza az autizmusban, azaz a jellegzetes viselkedéses kép. Így természetesen a kognitív fejlesztési célok erőteljesen befolyásolják a szociális és kommunikációs terület fejlesztését is.

A fejlesztés legfontosabb feladatai

Jelentésteli információk kiemelésének elősegítése:

1. A figyelem irányuljon a környezet lényeges ingereire,
2. Lényegkiemelés képességének elősegítése.
3. A figyelem terjedelmének bővítése, időtartamának növelése.
4. Cselekvések tervezésének, kivitelezésének tanítása.
5. Alternatív problémamegoldó stratégiák tanítása lehetőleg abban a kontextusban, ahol azt alkalmazni kell.
6. A megtanult készségek általánosítása, alkalmaztatása a lehető legtöbb természetes élethelyzetben.
7. Elvont fogalmak, összefüggések (pl. idői, ok-okozati relációk) megértésének elősegítése

A szenzomotoros készségek fejlesztése

A szenzomotoros készségek sérülése gyakran megjelenik az autizmusban: a problémák részben a társult fogyatékosságok következményeként jelennek meg, részben az autizmus részjelenségeként. A szenzomotoros készségek fejlesztése minden tantárgyban megjelenik, és különösen nagy szerepet kap az Életvitel, a Gyakorlati ismeretek és a Mozgás tantárgyakban, valamint a "Tér- idő

szervezése" fejlesztő programban. Az alábbiakban az autizmussal élő gyermekeknél leggyakrabban megjelenő fejlesztési feladatokat emeljük ki.

A legfontosabb fejlesztési feladatok a következők:

1. A testséma ismeretének kialakítása, tudatosítása, a testélmény fejlesztése.
2. A testmozgások célszerű összehangolásának tanítása különféle terekben és aktivitásokban.
3. A szociális kontextusokban való megfelelő mozgásformák kialakítása.
4. Módszerek tanítása, amelyekkel a gyermek kontroll alatt tudja tartani mozgásos és egyéb, pl. verbális sztereotípiáit.

Elemi pszichoszomatikus funkciók

Az autizmusban gyakoriak az evéssel, ivással, alvással, szobatisztasággal kapcsolatos problémák. Ezek részben az általános fejlődési elmaradással magyarázhatók, részben az autizmusból erednek. Ilyen jelenség az azonossághoz való ragaszkodás, mely az élet bármely területén jelen lehet.

Az alvással kapcsolatos gyakori problémák:

– A nappal és éjszaka felcserélése.
– Csökkent alvásigény.
– A gyermek csak bizonyos körülmények, feltételek megléte esetén képes aludni.

A szobatisztasággal kapcsolatos problémák:

– Jelentősen késik kialakulása.
– Stresszel járó helyzetekben a gyermek vizeletét, székletét nem tartja.
– A gyermek csak meghatározott körülmények között szobatiszta, stb.

Az evéssel, ivással kapcsolatos leggyakrabban megfigyelhető nehézségek:

– Túl sok vagy túl kevés táplálék, folyadék bevitele.
– Rágással, nyeléssel kapcsolatos nehézségek.
– Azonossághoz való ragaszkodás (pl. hely, idő, evőeszköz, személyek, bizonyos ételek, italok típusa, állaga, színe, hőfoka).
– Étkezési helyzetekben jelentkező viselkedésproblémák.
– Az étkezés tempójával kapcsolatos problémák.

A fejlesztés legfontosabb feladatai:

– A probléma pontos meghatározása, súlyosságának mérlegelése.

– A probléma vizsgálata: Az orvosi okok kizárása, más lehetséges okok felkutatása, meghatározása.

– Megoldási stratégiák kidolgozása, kivitelezése

4. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATAINK

Tanulóink személyiségének fejlesztése nevelő-oktató munkánk legfontosabb feladata. E munkánk hatékonyságának jelentős meghatározója az, hogy a tartalmakat, eljárásokat és módszereket mennyire tudjuk adekvátan megfeleltetni a sérült gyermek személyiség-struktúrájának, azaz mennyire tudunk sérülés-specifikus fejlesztést megvalósítani.

A tanulók nevelését a **szülőkkel együtt, partnerként** valósítjuk meg. A szülő mindig a legmeghatározóbb minta a gyermek előtt *erkölcsi, etikai* nevelés terén is.

4.1 A személyiségfejlesztést befolyásoló tényezők az alap- és középfokú nevelésben-oktatásban

A sajátos nevelési igényű tanulók jellemzői:

- Az iskolai tanuláshoz szükséges képességek (és azok összetevőinek) részleges vagy teljes kiesése, fejletlensége, lassúbb ütemű és alacsonyabb szintű fejleszthetősége (sérült az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, finommotorika).
- A szociális hátrányok miatt ismereteik szűkebb körűek, illetve negatív (elsősorban alulszocializált) tartalmúak - ennélfogva a tudásnak, a tanulásnak nincs értéke, nincs előrevivő motivációja.
- Az elvont gondolkodásuk nehezen fejleszthető, a praktikus ismereteik segítik a gyermek sikeres szocializációját.
- Az a tanulásszervezési eljárás lesz eredményesebb, amely a gyermeket önmaga fejlődéséhez méri, hiszen ez növeli a tanuló belső motivációit, aktivitását - ezáltal nő a teljesítménye a tanulásban.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk.

A kognitív készségek területén fejlesztendő feladatok:

- A tanulók tanulási motívumainak fejlesztése (megismerési, felfedezési vágy, játékszeretet és alkotásvágy, sikervágy, teljesítményvágy, tanulási igényszint, tanulási kötelességtudat).
- A kognitív képességek folyamatos, sokoldalú, szükség esetén egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztése.
- A tanulási folyamat irányítása, eredményes tanulási technikák elsajátítása a tanulókkal.
- A kommunikációs képességek, az olvasás és más eszközrendszer kialakítása és folyamatos megerősítése.
- Az átlagnál jobb, kreatív képességek (tehetségek) felismerése, fejlesztése. A művészeti tevékenységek terápiás nevelési lehetőségeinek jobb kihasználása (művészetterápia, zeneterápia).

A segítő életmódra nevelés területén végzendő feladatok:

- A társadalom által elfogadott normák megismertetése és azok közvetítése a tanulók felé
- A családi szocializáció hiányosságainak, elégtelenségeinek kompenzálása, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint a családok etnokulturális jellemzőit
- A tanulók értékrendjének pozitív irányú előmozdításának segítése, - kiemelten a hátrányos szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek esetén - a hátrányokból adódó lemaradások enyhítése
- Kötelesség- és felelősségtudat fejlesztése
- A feladatok megvalósítása érdekében a szülőkkel való szoros együttműködés
- Megfelelő, pozitív szociális szokások, minták, meggyőződések, készségek és ismeretek elsajátításának, gyarapításának segítése.
- A szociális viselkedés alapvető szabályainak megismertetése, elfogadtatása.
- A szabálytudat, a helyes viselkedés folyamatos erősítése.
- Önismeret fejlesztése, érzelmek kezelése, szociális kapcsolatok kialakításának ösztönzése, társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, együttműködés erősítése.
- A kölcsönös megértés, együttérzés és segítőkészség fejlesztése.
- Pozitív érzelmi légkör kialakítása és fenntartása az osztályközösségekben.
- A segítés sokféle lehetőségének és módjának felkínálása a tanulók számára, a segítő cselekvés elvárása minden tanulótól.
- Ismerkedjenek meg a tanulók a segítő együttműködés (közös feladatmegoldás, kirándulás) formáival úgy, hogy a pedagógus mintát nyújt. A tanulmányi kirándulások finanszírozása az **„Együtt a holnapért” Alapítvány támogatásával** valósul meg.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén végzendő feladataink:

- Egészséges életmód jellemzőinek megismertetése és elfogadásának ösztönzése, egészséges életmód iránti igény kialakításának elősegítése
- A tanulókkal a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségeivel való megismertetése
- Alkotóképesség fejlesztése, munkaproduktumok és művészeti produktumok létrehozásának segítése - kiállítások rendezése.
- A szabályhasználat képességének fejlesztése.

Boldogságóra program bevezetése

A sajátos nevelési igényű tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos pedagógiai, nevelési feladatai összecsengenek a boldogságprogramban megfogalmazott célokkal.

A Boldogságórák célja, hogy vezérfonalat adjon a gyermekeknek, azért, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget.

A Boldogságórák csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősítik önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, de az iskolában is jobban teljesítenek.

A teljes Boldogságóra program tíz egymásra épülő témából áll, amelyek tevékenységközpontúan ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

Ezek a témakörök a következők:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. Megbocsátás
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Tanulóink személyiségének fejlődését - eredményeit, a további feladatokat az *egyéni fejlesztési*

tervben rögzítjük.

4.2 Az autizmussal élő gyermekek személyiség fejlesztését befolyásoló tényezők

Az autizmus, mint **pervazív (átható)** fejlődési zavar az érintett gyermekek **egész személyiség fejlődését** befolyásolja.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek megértésére nevelés, specifikus módszerekkel
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak a fejlesztése
- a verbális és nonverbális beszédértés fejlesztése
- szociális alkalmazkodó készség, rugalmas viselkedés fejlesztése kommunikációs helyzetgyakorlatokkal

Típusos erősségek, amelyekre egyes autizmussal élő tanulók személyiség fejlesztésénél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
- egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, nem szöveges számtan, zene).

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos sikeres munka feltétele, hogy a gyógypedagógusok érzékenyen vegyék tekintetbe az autizmussal élő gyermeket nevelő család szempontjait, lehetőséget adva az együttműködésre.

Az egyéni szükségletekhez szabott fejlesztési terv kidolgozásakor maximálisan vegyék figyelembe a család rövid és hosszú-távú elképzeléseit.

4.3 Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladatai az SNI tanulók személyiségfejlesztése terén

Az utazó gyógypedagógusok fontos feladata az együttnevelésben résztvevő gyermekek **személyiségének fejlesztése**. A sajátos nevelési igényű tanulók, ha csak *fogadó,* és *nem befogadó* pedagógiai környezetben teljesítik tankötelezettségüket, kevés sikerélményhez jutnak, ami kedvezőtlen irányba befolyásolja személyiségfejlődésüket.

Az utazó gyógypedagógus felelőssége az, hogy a habilitációs, rehabilitációs foglakozásokon, olyan lehetőségeket teremtsen, amikor az SNI gyermek megélheti azt, hogy ő is képes értéket létrehozni, ő is lehet sikeres.

Az utazó gyógypedagógusoknak mindig szem előtt kell tartani a többségi pedagógusok érzékenyítését, hogy elfogadják a sajátos nevelési igényű gyermeket. Meg kell ismertetni a befogadó pedagógusokat, olyan új tanulásszervezési eljárásokkal, módszertani praktikákkal, amellyel könnyebb kezelni az SNI gyermekeket, s nem elsősorban az ismeretek elsajátítása kerül előtérbe. Ha olyan feladatokat épít be a tanóra menetében, ahol megmutatkozhat az SNI gyermekek egyéb képességei, ezek a gyermekek is sikeresebben veszik az akadályokat.

Az „én" pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.

4.4 Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Egyre több feladat és cél fogalmazódik meg környezetünk, testünk, lelkünk, szociális helyzetünk megóvása érdekében, ezek a feladatok részben az iskolai nevelés-oktatásra várnak.

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az **egészségnevelés.**

Célja, hogy az egészség kulturális szint növelésével, az életmód javításával segítse elő az egészség megtartását, a betegségek megelőzését.

A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciós tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát.

Az **iskolai egészségnevelés célja**, hogy példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program célja:

- a különleges szükségletű, SNI tanulók, állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- ismerjék meg az **egészséges életmód legfontosabb szabályait**;

- legyenek tisztában az **egészséges táplálkozás** fontosságával;
- tartsák szem előtt a **testi higiénét**, a **rendszeres mozgás** egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- ismerjék meg a **drog, az alkohol és a dohányzás** egészségkárosító hatását;
- érjék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Az egészség egy olyan pozitív fogalom, mely társadalmi, közösségi, és egyéni erőforrásokat, valamint a testi- lelki képességeket hangsúlyozza. Cél: Az általános iskolába járó gyerekek körében olyan norma szintet fejlesszen ki, mely megfelel az egészség fogalmának, s az ember számára legfontosabb értékként szerepel.

Egészség fogalma WHO megfogalmazása szerint: Nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes fizikai, szellemi és társadalmi jóllét állapota, mely állapot genetikai, környezeti életmódbeli, egészségügyi ellátó rendszer működésétől függ.

Megerősítésére, fenntartására egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politikát kell kidolgoznunk, amely magába foglalja a korszerű egészségnevelést, a prevenciót, a mentálhigiénét, az egészségfejlesztés feladatait, módszereit. E feladat egyik közvetítő közege az iskola, mely a szocializációnak azt a színterét adja, melyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak a kialakítására, és begyakoroltatására.

Általános célok:

- Testi, pszichikai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiség fejlődése a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése
- Primer prevenció keretében az egészségvesztés megakadályozása
- Tudatosítani a tanulókban az egészséges életmód szabályait, normáit
- Megértetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett életmód, élet hosszabbító szerepét, és jelentőségét
- A családi életben, a felelős szexuális kultúra kialakításának elősegítése
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás tanulói igényének elősegítése
- A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén

Céljaink:

- A tanuló folyamatosan egyre nagyobb önállóságra tegyen szert az egyes tevékenységek elvégzése során
- Fejlesztő ápolás – gondozás
- Verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- Speciális szükségleteknek megfelelő komfortérzet kialakítása
- Társadalmilag elfogadott viselkedési formák elsajátítása
- Téri tájékozódás segítése
- A mindennapi élethez szükséges életvezetési ismeretek, készségek, háztartási ismeretek elsajátítása, alkalmazása

Feladataink:

- A testi szükségletek kielégítése
- Szobatisztaságra nevelés, toalett – tréning
- Megfelelő táplálék biztosítása
- Alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (testhigiénia, testápolás)
- Az egészséges életmód kialakítása
- Öltözésben, vetkőzésben egyre nagyobb önállóság elérése
- Étkezés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása
- Az étkezés optimális körülményeinek biztosítása
- A tanuló hiányzó önkiszolgálási képességeinek kialakítása, készségszintre fejlesztése
- Háztartási munkafolyamatok megismerése. Az ezekben való gyakorlottság kialakítása

4.4.1 Tanórai lehetőségek, feladatok

Szervezeti formáját, tartalmát a NAT alapján az iskola Pedagógiai Programjának helyi tanterve határozza meg.

4.4.2 Tanórán kívüli lehetőségek, feladatok

- Egészséges táplálkozás biztosítása a 20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet 130§ (1) (2) (3) (4) alapján.

- Mindennapos testnevelés
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése.
- Bűnmegelőzés, áldozattá válás, erőszakmentes konfliktuskezelés

A társadalmi bűnmegelőzéssel, áldozattá válással, erőszakmentes konfliktuskezeléssel kapcsolatos ismeretek elsajátítása a személyiségfejlesztés fontos része.

A helyi tantervben, különösen egyes tantárgyak esetében (pl.: történelem, társadalmi ismeretek, erkölcstan), valamint a drámapedagógia eszközeinek felhasználásával törekednünk kell arra, hogy a tanuló lássa árnyaltan az embereket, elemezze mások és önmaga hibás és jó döntéseit.

Ismerje fel, hogy ő és mások kiért, miért és mennyiben felelősek. Törekedjen a konfliktusok feloldására. Tudja indokolni az egyének viselkedését adott szituációban. A tanulók képességeinek fejlesztésével el kell érnünk, hogy tudjanak különbséget tenni a jó és a rossz között, ismerjék fel, hogy az egyes élethelyzetekben mi a helyes döntés. A közösségi nevelés terén érjük el, hogy csökkenjen a feszültséget keltő antiszociális magatartás, növekedjen a tanulók biztonságérzete. A pedagógusok feladata az osztályközösségek megismertetése az erőszakmentes problémamegoldó technikákkal. Az áldozatvédelem, áldozattá válás elkerülése érdekében az osztályfőnöki órák, beszélgető körök keretében meg kell valósítani az ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetek, szakemberek, rendőrség együttműködését. A tanulók fokozott önvédelme érdekében népszerűsíteni kell az önvédelmi sportokat. Kiemelt figyelmet kell fordítani – különösen a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulóknál – a rendszeres sportolásba történő bevonásra.

- A baleset megelőzése és elsősegélynyújtás.
- A személyi higiéné teljes körű kiterjesztése.
- Egészségfejlesztési és prevenciós program alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- Iskola – egészségügyi szolgálat bevonása:
- védőnő
- iskolaorvos

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok koordinálása, nyomon követhető, mérhető és értékelhető megtervezése.

Ssz.	Tevékenység	Évf.	Idő	Felelős	Ellenőr/ értékelő	Dokumentáció
1.	Mindennapos testnevelés	1-8. 9-12	folyamatos	Testnevelők, testnevelést tanítók	főigazgató	Tanmenetek, naplók
2.	Védőnői szűrővizsgálat	óvoda 1-8. 9-12.	folyamatos	Védőnő	főigazgató	Jegyzőkönyv, naplók
3.	Iskolaorvosi szűrővizsgálat	óvoda 1-8. 9-12	folyamatos	Iskolaorvos	főigazgató	Iskola egészségügyi törzskönyv
4.	Egészség nevelési hónap programjai	óvoda 1-8. 9-12	évente	Tanítók, tanárok	munkaközösség-vezető, munkatervben megjelölt személy	Munkaterv

Az intézményi munkarendben és házirendben előírtak betartása az intézményben mindenki számára kötelezőek.

Fontos a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény hatályának betartása is. Az intézményben alkohol és dohánytermék árusítása és fogyasztása tilos.

Az iskola SZMSZ-ében meghatározott védő-óvó előírások betartása a gyermekeknek, tanulóknak egyaránt kötelező.

Egyéb feladatok:

- tanulószobai/ napközis/ kollégiumi/ foglalkozások
- diákönkormányzat által szervezett programok

- könyvtári kutatómunka

- kiállítások látogatása

- kirándulás, kerékpártúrák

- szakkörök működtetése a tanulók érdeklődésének megfelelően

- tanulmányi és sportversenyeken való részvétel -tehetséggondozás

- táborok szervezése

Az egészségnevelés tartalmi elemeinek megvalósításakor korszerű pedagógiai módszerek, tantárgyi integrációs lehetőségek felhasználásával bővítjük a tanulók tevékenységének színtereit.

A **tanulmányi kirándulások. kiállítás látogatások finanszírozása** az „Együtt a holnapért" Alapítvány támogatásával valósul meg. A **táborok szervezését pályázati források** segítségével tudjuk csak megvalósítani.

4.5 Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti, tudatosítja.

" A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és a tudat tart össze." (Hankiss Elemér)

A nevelés szempontjából közösségnek nevezzük az autonóm egyének szerveződését.

Mivel a közösség egyénekből áll az igazi közösség kibontakoztatja, fejleszti az egyéniséget. Maga a közösség a fejlődés keretét biztosítja, miközben tagjai önfejlődésével a közösség is fejlődik, több lesz, mint tagjai egyszerű együttese.

Általános pedagógiai alapvetés az értelmi fogyatékos gyermekek nevelésében is, hogy a gyermek személyiségének formálása - sokoldalú fejlesztése a közösségben valósul meg a legteljesebben. Ezeknek a gyermekközösségeknek a kialakítása azonban - a fogyatékosságok okozta akadályok miatt - az általános törvényszerűségek mellett - sajátos jellegzetességeket is tartalmaz. A megismerő tevékenység, a beszéd sérülése akadályozza a gyermeket a társaival és a nevelőjével való kapcsolat kialakításában.

A fogyatékosság gátló következményeként jelentkezik az alkalmazkodás hiánya vagy kezdetleges kialakulása, amely később is különféle konfliktusok formájában jelentkezhet.

A fogyatékosság további következménye lehet sajátos magatartási formák - esetenként súlyos magatartási zavarok - kialakulása, mely nagyban akadályozza a közösség harmonikus fejlődését.

Mindezek a problémák akadályozzák a közösség kialakítását, fejlesztését - a közösségi élettartalmat egyszerűbbé teszik. Ilyen közösségben a pedagógus (osztályfőnök) vezető szerepe, irányító tevékenysége kiterjedtebb, átfogóbb.

Az értelmi fogyatékos gyermekek közösségének, közösségi nevelésének itt felsorolt nehézségei, sajátosságai iskolánkban is jelen vannak.

A nevelőtestületi közösségfejlesztő napokat az ILMT alapú komplex intézményfejlesztésünk fő célkitűzéseihez igazodóan valósítjuk meg (nevelőtestületi értekezletek keretében áttekintjük és egyeztetjük fejlesztési elképzeléseinket).

4.5.1 A közösségi nevelés célja

- Törekedni kell kölcsönös segítségnyújtással, az együtt érző magatartás kialakítására
- Példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével segíteni kell a közösségi cselekvések, szokások és normák kialakulását, megerősödését.
- A tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, követelményeit, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- Sajátítsa el és gyakorolja azokat az ismereteket és tevékenységeket, melyek a szűkebb és tágabb közösség, (a család, az iskola, a lakóhely, a szülőföld, a haza) megismerésében és megbecsülésében, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- Ismerje meg nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, népünk kulturális örökségét.
- Váljon érzékennyé környezete állapota iránt. Életmódjában tisztelje a körülötte lévő természetet, védje, óvja, érezzen érte felelősséget.
- Tanulóink tudjanak társaikkal, a felnőttekkel kulturáltan kommunikálni.
- Ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészséget és testi épséget veszélyeztető tényezőit, a káros szenvedélyek elkerülésének, megelőzésének módjait.
- Alakuljon ki olyan nevelői közösség, mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival egységességet közvetít a tanulók felé.
- Az osztályfőnökök a közösségi nevelés irányítói, meghatározói, az osztályban tanító pedagógusok és gyermekfelügyelők nevelési tevékenységének koordinátorai. (napközis nevelő, kollégiumi nevelő, gyógypedagógiai asszisztens, a védőnő).

4.5.2 A közösségfejlesztés színterei

- A tanítási órák
- A tanítási órán kívüli foglalkozások: napközi, kollégium, iskolai rendezvények (ünnepek, megemlékezések, egészséghét, Kádas-nap), versenyek, vetélkedők, Regionális „Ki mit tud?”, szakmai nap, nyílt tanítási hét, szakkörök, klubfoglalkozások, diákvállalkozás, MÁS-NAP
- A diákönkormányzati munka (az intézményi éves munkaterv mellékletét képező eseménynaptár feladatai alapján)
- Szabadidős tevékenységek: sport, kreatív műhelyek, szakkörök, tehetséggondozó munka

A tanítási órák közösségfejlesztő feladatai

A tanórán résztvevő tanulók egy osztályközösség tagjai, fejleszteni kell, hogy a tanulók a közös cél érdekében hajlandóak legyenek a közös értékrend elfogadására.

A hagyományos, frontális tanulásszervezéssel kevés lehetőségünk van a közösségépítésre, mert általában egy szálon fut az interakció, a tanár magyaráz, majd felszólít egy tanulót.

A kooperatív tanulás módszerével, együttműködő tanulás közben, a tanulók között egyidejű interakciók zajlanak. A kooperatív csoportban dolgozó tanulók munkájára jellemző az egyéni felelősség, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók, építő egymásra utaltság közösségi tulajdonságok fejlődése. A csoportmunka során a tagok pozitívan korrelálnak egymással, az egyik tanuló fejlődéséhez egy másik diák fejlődése társul. Az egész csapat sikere, minden tag sikerének függvénye, amely rendkívül közösségépítő hatású.

A tanulásban akadályozottak tagozatán, s ahol lehet, alkalmazzuk a kooperatív tanulás módszerét.

Autizmussal élő tanulóink közösségfejlesztése

Az autizmussal élő tanulók a sérülés jellege miatt korlátozottan képesek a hagyományos értelemben vett közösséggé szerveződni. A gyermekek között rendkívül ritkák a spontán létrejövő baráti kapcsolatok, csoportos játékok, közös tevékenykedések.

A pedagógusok feladata a csoportos tevékenységek tervezése, szervezése, irányítása az egyes tanulók igényeinek, szociális és kommunikációs fejlettségének megfelelően.

Előre tervezett és egyénre szabott a szociális kapcsolatteremtéshez szükséges képességek fejlesztése is. A pedagógusok célzottan megfigyelik és bátorítják a gyermekek spontán kapcsolatteremtési kezdeményezéseit és tanítják a sikeres kapcsolatteremtéshez szükséges készségeket.

Céljaink

- a gyermekek a többségi társadalomban elfogadott viselkedési normáknak megfelelően vegyenek részt a társas helyzetekben
- az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása
- önismeret fejlesztése
- alkalmazkodást segítő viselkedésformák tanítása a szűkebb – tágabb környezetben
- Személyiségfejlesztés

Feladataink

- A szűkebb és tágabb közösségi életben való részvétel
- Az „én” és a „nem én” elkülönítése, a másik személy megtapasztalása
- Emberi viszonyok kialakításának segítése
- Különböző élethelyzetekre adott érzelmi reakciók gazdagítása
- Szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása
- Kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése, megtanulása, alkalmazása
- A társadalom által elfogadott viselkedési formák tanítása

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Napközis foglalkozások

A sajátos nevelési igényű tanulók közösség fejlesztésének fontos színtere a délutáni időszak, ahol a készségek, képességek játékos fejlesztése mellett nagy hangsúlyt fektetünk a közösségfejlesztésre.

A délután számtalan lehetőséget nyújt derűs, nyugodt légkör megteremtésére, melyben eredményesebb, kellemesebb a gyermeki jelenlét.

Az intézményi életben szerepet játszó felnőttek (osztályfőnök, napközis foglalkozást vezető nevelő, gyermekfelügyelő) összehangolt munkája és a kényelmes, biztonságos légkör megteremtése biztosít pozitív irányú fejlődést tanulóink számára, alsó és felső tagozaton egyaránt.

Alsó tagozat

Az étkezés, pihenés, séta, játék, tanulás tevékenységek sorozatot alkotnak, melyek napirend formájában nyilvánulnak meg. A közösségi lénnyé formálással párhuzamosan a gyermek személyisége is új elemekkel gazdagodik.

Játéktevékenység - a délután fő tevékenysége. Egyszerre biztosít lehetőséget tanulásra, feltöltődésre, pihenésre. Hangsúlyt kap a gyermek egyéni igénye, szabadsága. A játék során szerzett tapasztalatok is hozzájárulnak a sikeres fejlesztéshez.

A kézműves foglalkozások során a gyermek önkifejezési lehetőséget kap, valamint a tevékenység, alkotás örömét. Az évszakok változása kínál alapanyagot (a séták, kirándulások alkalmával összegyűjtött termések, falevelek, kavicsok), és témát is a foglalkozásnál. Életkorhoz igazodó technikák, eljárások segítségével a jól sikerült művek díszítik az osztálytermet, iskolát.

A beszéd fejlesztése is folyamatosan jelentkezik a délutáni tevékenységeknél. A sok mese, zenehallgatás, ének, beszélgetés javítja, alakítja, fejleszti a gyermekek kommunikációs képességeit.

Az önkiszolgálás körébe tartozó tevékenységek áthatják a délutáni időszakot, melyek gyakorlása, helyes, rendszeres alkalmazása a szocializáció alapját képezik.

Felső tagozat

Az ismeretelsajátítás, a tanulás itt is egy folyamat részeként jelenik meg. A képzés során elsődleges cél minél közelebb jutni az önálló életvitel kialakításához, egyéni lehetőségekhez igazodva. Ennek gyakorlati megvalósítását szolgálják a tantervi előírások.

Az elméleti oktatás mellett az aktivitásnak is fontos szerep jut. Kézműves foglalkozások, szabadidős tevékenységek, sportolás, kisebb kirándulások alkalmával biztosítottak a lehetőségek az aktív közreműködéshez.

Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program alkalmazása

„Az EFOP 3.3.5-17-2017-00031 azonosítószámú, „Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazását segítő Iskolai Közösségi Program kísérleti megvalósítása a Karcagi Tankerületi Központban című projekt eredményeinek fenntartása érdekében alkalmazzuk a program céljainak megvalósításához illeszkedő, új módszertani fejlesztést az intézmény nevelési-oktatási munkája során.

A módszertan bevezetésével célunk tanulóink fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítása, az élményalapú tanulás módszertani megalapozása, a tanulás közösségi élménnyé formálása, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nemformális módszertani kultúra megerősítése, a nyitott tanulási környezet biztosítása, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztárunk fejlesztése, valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítása.

Az Oktatási Hivatal EFOP-3.2.15-VEKOP-17-00001 azonosító számú, „A köznevelés keretrendszeréhez kapcsolódó mérési, értékelési és digitális fejlesztések, innovatív oktatásszervezési eljárások kialakítása, megújítása" című kiemelt projekt Informális és nem formális tanulási alkalmak című alprojektjének keretében a vezető pedagógusok elvégezték az „Élmény tanulni!" című, 30 órás, akkreditált pedagógusképzést, és az itt szerzett ismeretek alkalmazásával valósították meg 2018. június 3. és 4., valamint a 2019. június 3. és 4. hetében a kifejlesztett tematikus, informális és nem formális programokat.

Az Oktatási Hivatal EFOP-3.2.15-VEKOP-17-00001 projektje keretében 8 témamodul került kidolgozásra.

1.) Nomád, kaland, közlekedés

2.) Közlekedés, KRESZ, Sport és egészségre nevelés

3.) Művészeti nevelés

4.) Idegennyelv

5.) Nemzeti és kulturális identitás, hagyományőrzés, anyanyelvápolás

6.) Digitális világ, tudatos médiahasználat, digitális alkotás

7.) Környezetvédelem, természetismeret, tudatos fogyasztói magatartás

8.) Életvezetés, családi életre nevelés, közösségi szerepvállalás

A módszertan bevezetése az alábbi tevékenységek által valósul meg:

A vezető pedagógusok a 2019/2020. tanévtől a „Csodaszarvas Program" (https://www.csodaszarvasprogram.hu) szakmai informatikai portálon közzétett tartalmak (játékok, programsablonok, ötletek) alkalmazásával, tanítási év alatt, a tanórán kívüli foglalkozások (szakkörök, napközis foglalkozások) keretében valósítják meg az informális és a nem formális tematikus tanulási alkalmakat.

A módszertan alkalmazásával:

a) hozzájárulunk az iskolai lemorzsolódás és az iskolaelhagyók számának csökkentéséhez, valamint az egész életen át tartó tanulás iskolai megalapozásához;

b) hozzájárulunk a tanulói ismeretek, kompetenciák elsajátítását, a személyiség kiteljesedését elősegítő eszközrendszer tovább fejlesztéséhez;

c) hozzájárulunk az anyanyelvi- és viselkedéskultúra fejlesztését támogató programok, az egészségnevelési, mozgásfejlesztő és a környezeti nevelési programsorozatok megerősödéséhez;

d) a tanulók digitális kompetenciáinak fejlődéséhez;

e) a pedagógusok módszertani kultúrájának folyamatos fejlesztéséhez, a pedagógiai kreativitás előtérbe helyezéséhez; összhangban az új tantervi-tartalmi szabályozókban megjelenő követelményekkel;

f) támogatjuk a köznevelésben az integrált oktatás megvalósulását;

g) erősítjük az informális és a nem formális keretek között, a nyitott nevelési-tanulási környezetben megvalósuló programok, módszertanok szélesebb körű elterjedését a társadalmi együttműködés erősítését."

Az iskola szereplőinek együttműködési feladatai

Az együttműködés történhet

- a tanulók-tanulók,
- a tanulók-gyógypedagógusok-gyógypedagógiai asszisztensek, valamint
- a gyógypedagógusok-gyógypedagógiai asszisztensek között, közvetlen, személyes kapcsolat révén.

A nevelés-oktatás folyamatában az iskola a tanulókkal és a szülőkkel kölcsönös partneri kapcsolat kialakítására törekszik, melynek feladatai:

- az iskola és a tanuló/család legfontosabb alapértékeinek közelítése, hogy az eltérő normák, értékek ne szabjanak gátat az eredményes együttműködésnek,
- rendszeres információcserére és kölcsönös együttműködésre való törekvés.

5. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma és az osztályfőnök feladatai

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján a pedagógusok személyre szabott feladatait a munkaköri leírásban és az intézmény éves munkatervében a főigazgató határozza meg.

Általános feladatok:

- Tanmenetek, egyéni fejlesztési tervek készítése

- A helyi tanterv, tanmenet alapján az SNI tanulók számára érdekes és informatív, tevékenységközpontú órák tartása vizuális megerősítéssel

- A tanulók értékelése, fejlődésük nyomon követése, egyéni pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs támogatás biztosítása

- A tanulók szülőivel való rendszeres kommunikáció a tanulók fejlődéséről

- Részvétel a szakmai továbbképzéseken, belső, külső tudásmegosztásokon

- Együttműködés a vezetőkkel, pedagógusokkal, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő kollégákkal és egyéb munkatársakkal

- Részvétel az intézményi programokban és rendezvényeken.

- Az intézmény szabályainak és előírásainak betartása

Az osztályfőnököt a főigazgató bízza meg. Munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja, az SZMSZ, a Házirend és az éves munkaterv alapján végzi. Nevelőmunkáját folyamatosan tervezi, szervezi a tanév elején készített tanmenet alapján. Az osztályfőnök felelős vezetője a rábízott tanulócsoportnak. Tevékenysége, feladata a következő területekre terjed ki:

1. Nevelés
   a. személyiségfejlesztés, értékközvetítés
   b. az osztályközösség fejlesztése
   c. értékelés
2. Az osztályfőnöki órák megtartása a felső tagozaton
3. Kapcsolattartás
   a. közvetítés
   b. tájékoztatás
4. A tanulás segítése

5. Adminisztráció, ügyvitel

5.1 A neveléssel kapcsolatos feladatok

Személyiségfejlesztés, értékközvetítés

- a tanulók személyiségének sokoldalú és differenciált fejlesztése, ennek érdekében felmérések és vizsgálatok elvégzése
- a tanulók családi és szociális körülményeinek alapos megismerése, rendszeres kapcsolattartás a szülői házzal
- a házirend előírásainak betartása
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése, munkájuk segítése, kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel, a szociális és tanulmányi segítség lehetőségének megteremtése
- a tanulók pályaválasztásának irányítása
- az iskola pedagógiai értékeinek közvetítése az osztályfőnöki tevékenység során

Az osztályközösség fejlesztése

- Az osztály közösségi életének irányítása, erősítése a szociometriai jellemzők figyelembevételével
- Az osztály közös tevékenységeinek, szabadidős programjainak, **osztálykirándulásainak** szervezése. A **tanulmányi kirándulások finanszírozása** az „Együtt a holnapért” Alapítvány támogatásával valósul meg.
- Az iskolai közéleti tevékenység iránti érdeklődés felkeltése
- Az osztály életének demokratikus szervezése, ezáltal a demokratikus közéleti szereplésre való felkészülés lehetőségének a megteremtése az osztály minden tanulója számára
- Az osztály felkészítése az iskola hagyományos rendezvényeire, ünnepségeire

Értékelés

- minden tanulói teljesítmény és tevékenység fejlesztő értékelése

- a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése és minősítése az osztályban tanító pedagógusok, valamint az osztálytársak véleményének a kikérésével- a Pedagógiai programban meghatározottak szerint
- erről a tanuló és a szülő rendszeres tájékoztatása a megfelelő tanügyi dokumentumon keresztül
- az arra érdemes tanulók jutalmazása, büntetése illetve ezekre való felterjesztése a házirendben szabályozottak szerint
- a Helyi tantervben meghatározott időkeretben és tematika szerint a tanmenetben eltervezetteknek megfelelő órarend szerinti osztályfőnöki órák megtartása
- az osztályfőnöki órák témafeldolgozásai, irányított beszélgetései során egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére, az együttműködésre, önismeretre, önfejlesztésre, harmonikus társas kapcsolatok kialakítására, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelés megvalósítása

5.2 Kapcsolattartás

Az iskola életéhez kötődő közvetítő feladatok

- Együttműködés az osztályban tanító tanárokkal, napközis nevelővel.
- Az osztálya tanítási óráinak, és tanítási órán kívüli foglalkozásainak látogatása.
- Az osztályban kialakult problémák, konfliktusok kezelése.
- A tanulók érdekeinek képviselete az iskola előtt.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát
- A félévi és év végi osztályozó értekezleten az osztálya helyzetének, neveltségi szintjének, tanulmányi munkájának, magatartásának ismertetése, elemzése. A tanulókkal történt megbeszélés alapján javaslattétel a tanulók magatartás- és szorgalom osztályzatára, nevelőtestületi dicséretre.

Tájékoztatási feladatok

- A tanulók tájékoztatása az iskolai ügyekről.
- A szülők tájékoztatása gyermekük iskolai előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról, aktuális iskolai ügyekről.
- Kapcsolattartás a szülőkkel:
- Családlátogatás szükség szerint

- Fogadóóra
- Szülői értekezlet tartása az iskolában kidolgozott terv szerint
- A tanulók életkorának megfelelően, szakmai ismertetésekkel, önismereti gyakorlatokkal a tanulók felkészítése a pályaválasztásra.
- A 8. évfolyamon a tanulók tájékoztatása minden év október 31-ig, a középfokú iskolai felvételi eljárás rendjéről. A továbbtanulási javaslat megbeszélése a tanulókkal és a szülőkkel.
- A 7. évfolyamba járó tanulók szüleinek tájékoztatása a következőkről:
- a gyermekük iskoláztatásával kapcsolatos kérdésekben a szülőknek közösen kell dönteniük
- ha az iskolaválasztással kapcsolatban a szülők között vita van, annak eldöntése a bíróság hatáskörébe tartozik
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével.

A tanulást segítő feladatok

- A tanulók tanulmányi eredményeinek figyelemmel kísérése.
- A tanulásban lemaradók, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók felzárkóztatásának segítése.
- Kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel.
- A tanulás tanítása

Adminisztrációs és ügyviteli feladatok

Az osztállyal kapcsolatos adminisztrációs és ügyviteli tevékenység ellátását - a tanügyi dokumentumok pontos, naprakész vezetését, a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet szerint végezzük. A 2018/2019. tanév kezdetétől bevezettük a **KRÉTA e-naplót**. A KRÉTA rendszer segítségével a papír alapú naplóvezetés teljes körűen kiváltható lesz, de a gyógypedagógiai nevelés-oktatásban még a rendszer fejlesztésére lesz szükség, ezért még a papíralapú naplót is használjuk.

Fontos dokumentumaink:

- KRÉTA e-napló
- egyéni fejlesztési tervek
- törzslap

- bizonyítvány
- ellenőrző
- osztályozó vizsga, javító vizsga jegyzőkönyvei
- továbbtanulási lapok, a továbbtanulás nyilvántartása

Fejlesztő nevelés-oktatás:

- egyéni fejlesztő napló
- egyéni fejlesztési terv
- értékelési lap

A pedagógusok adminisztrációs teendői közé tartoznak még:

- tanulói jellemzések készítése
- hiányzások nyomon követése, ellenőrzése, igazolása
- a tájékoztató füzet rendszeres ellenőrzése: jegyek beírása, bejegyzések aláírásának ellenőrzése
- a KRÉTA e-napló haladási részének heti rendszerességgel való ellenőrzése, a hiányosságok jelzése a szaktanárok felé, az értékelési résznél az osztályzatok mennyiségének figyelemmel kísérése,
- Sajátos nevelési igényű tanulók esetében minden esetben be kell írni a KRÉTA e-napló tanulói adatok részébe a tanuló tanulói azonosítóját, TAJ-számát, az SNI tanuló szakértői véleményének számát.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Intézményünk minden tanulója különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, sajátos nevelési igényű és közülük többen a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek is.

Iskolánk tanulói mindannyian a **szakértői bizottság szakértői szakvéleménye alapján**, értelmi, több esetben mozgásszervi, érzékszervi, beszédfogyatékosak, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral is küzdő tanulók.

Ezért pedagógiai tevékenységünk teljes mértékben a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos.

A teljesítményértékeléssel összefüggő szakmai teendők

A 2024/2025. nevelési és tanévtől bevezetésre kerül *A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény* rendelkezése alapján a *18/2024. (VI. 4.) BM rendeletben* foglaltak szerint a **pedagógus teljesítményértékelési rendszer**.

A teljesítményértékelési rendszer működtetése a személyes szakmai fejlődés és az általa - az intézmény nevelő-oktató munkájának a gyermekek és tanulók fejlesztése, fejlődése érdekében - megvalósuló intézményfejlesztés a hatékony és minőségi feladatellátáshoz járul hozzá.

A teljesítményértékelés meghatározott területeinek megfelelő tartalmak, továbbá a tanévenként meghatározott egyedi intézményi szempont, valamint a személyre szabott teljesítménycélok színvonalas, hatékony és nyomon követhető tervezése, teljesítése, dokumentálása, az értékelésben való részvétele, az eKRÉTA rendszer TÉR felületének alkalmazása minden pedagógus feladata.

Egy-egy tanévre vonatkozó részfeladatokat, határidőket a nevelési, tanítási évenként kiadásra kerülő *Teljesítményértékelési eljárásrend* tartalmazza.

5.3 A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Tanulóink magatartási és viselkedési kultúrájának jellemzői

- Beilleszkedési és magatartási nehézségeknek hívjuk azt a jellemző pedagógiai helyzetet, amikor a tanuló viselkedése jelentősen és súlyosan eltér az adott életkorban megkívánható helyes magatartástól. Az iskolai környezetben ez úgy jelentkezik, hogy ezeknél a tanulóknál az általánosan használt nevelési eljárások nem hatékonyak**.**
- Az ilyen tanulók nem tudnak, vagy nem akarnak alkalmazkodni a környezetükben érvényes szociális szabályokhoz.
- A problémák **okai** lehetnek átmenetiek, de tartósak is**:** a családban bekövetkezett változás, pl. a kiskorú veszélyeztetése miatt a gyermek átmeneti nevelésbe vétele, vagy nem következetes otthoni vagy iskolai nevelés. Az állandó okok között szerepel a különböző fokú organikus zavarok és a nem megfelelő szociális háttér.
- **Tünetként** előfordulhat agresszív, a környezet ellen forduló viselkedés, de a passzív, szorongó, gátolt gyermek is különleges figyelmet igényel.
- A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók speciális pedagógiai tevékenységet igényelnek, fontos a minél előbbi kiszűrésük. A következő teendő a beilleszkedési, magatartási nehézség okainak feltárása, majd a megfelelő, egyénre szabott **kezelési program** kidolgozása. A programnak meg kell határozni a célját,

feladatát és a segítő, problémamegoldó tevékenységeket. Fontos a következetes és egységes pedagógiai eljárások alkalmazása.

Gyermekeink beilleszkedési zavarainak leggyakoribb formái:

- együttműködési készség hiánya
- durva hang, durva érintkezési mód
- feltűnni vágyás, imponálni akarás
- agresszivitás, kötekedés
- ellenséges, tekintélyelvű viselkedés
- megbízhatatlanság
- felelőtlenség
- érzelmi – indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága
- gyenge kudarctűrés
- agresszív megnyilvánulások
- Az autizmussal élő tanulók számos olyan viselkedést, magatartásformát mutathatnak, melyeket a környezet nem kívánatosnak minősít, tilt, esetleg csupán szociálisan furcsának tart. Ezek között a viselkedések között előfordulnak veszélyes, destruktív, agresszív vagy önkárosító megnyilvánulások, de ide sorolhatjuk a beilleszkedést nehezítő sztereotip viselkedéseket vagy a szélsőséges passzivitást is.

Megelőzés: Lehetnek olyan jelzések, amelyek előrevetítik a gondot: közöny, passzivitás, érzelemszegénység, érdeklődés hiánya, túlzott félelem, szorongás, koncentrációzavar, teljesítményromlás, stb.

Autizmussal élő gyermekeknél a pedagógusok feladata, hogy a családdal egyetértésben rangsorolják a nem kívánatos viselkedéseket súlyosság és fontosság szempontjából, majd megoldási stratégiát dolgozzanak ki. Szükség esetén a folyamatba bevonandó pszichológus és pszichiáter is.

Célunk: *Következetes és egységes* nevelési eljárások alkalmazásával, olyan magatartásformák kialakítása, amelynek birtokában a tanuló képes lesz alkalmazkodni az iskola szabályrendszeréhez, hatékonyan tudja érzelmeit, indulatait irányítani.

Általános feladataink:

- a tanulók **akaratának** és **jellemének** fejlesztése
- a tanulóink önmagukhoz és másokhoz való **helyes viszonyának** kialakítása
- a helyes munkafegyelem kialakítása, **a türelem, a kitartás és a fegyelem** fejlesztésével
- törekszünk arra, hogy a társadalom **pozitív viselkedési formái** és tanulóink viselkedési szokásai megegyezzenek

- a tanulók magatartásának értékelésekor előbb a **pozitív motiváció** módszerét használjuk, a büntetés különböző adminisztratív formáit csak ezek után eszközöljük.

Az alábbi magatartási nehézségek, kiküszöbölésére kell törekednünk:

- késések
- gyakori igazolt vagy igazolatlan hiányzás
- a felszerelés gyakori hiánya
- házi feladatok elkészítésének gyakori, illetve tömeges elmulasztása
- az órára készülés sorozatos elmulasztása
- az ellenőrző, a tájékoztató füzet otthon hagyása illetve elvesztése
- az üzenetek aláírásának elmulasztása
- rongálások az épületen belül és kívül
- kisebb-nagyobb iskolai tárgyak eltulajdonítása
- Figyelmet kell fordítani a kedvezőtlen közérzetet jelző megnyilvánulásokra.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a nevelés során a gyermek magánéletében történő, számára megrázó élményekre
- szülők válása
- átmeneti vagy tartós védelembe vétel
- agresszió a családban
- haláleset a családban
- a családtagok egyikének súlyos vagy hosszan tartó betegsége
- a szülők tartós távolléte
- baleset, esetleg annak látványa
- többszöri lakhelyváltás

Pedagógia feladataink a magatartási problémák kezelésére

- okok keresése, háttér feltárás, megfelelő segítő eljárás
- következetesség, egységesség a nevelőtestület minden tagjától
- kommunikációs helyzetgyakorlatok, feszültségoldó, relaxációs tréninggyakorlatok alkalmazása
- a pedagógusteam bevonása a probléma megoldásába vagy enyhítésébe

- pszichopedagógus kollégák, a nevelőtestület többi tagjai, nevelő, oktató munkát közvetlenül segítők, ápolónő, gyermek és ifjúságvédelmi felelős, DÖK-segítő, osztálytársak, szülők bevonása a probléma megoldásába
- ha szükséges külső szakember segítségének kérése
- önismereti tréningek szervezése, problémahelyzetek feltárására, megoldására

Meggyőződésünk, hogy a hatékony tanulói megismerés, a mentálhigiénés harmónia, a többszintű differenciálás, **következetes**, **egységes** problémakezelés eredményre vezet.

Egyéni munkarend

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából **határozott időre** egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet **a tanévet megelőző június 15-éig** nyújthatja be a felmentést az Oktatási Hivatalhoz.

Az iskola főigazgatója az Oktatási Hivatal határozata után biztosítja, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarendben tegyen eleget. Az iskolai főigazgatója határozatban értesíti a szülőt, mely napokon biztosítja az egyéni munkarendet.

Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges szükségletű gyermekek közül az ***SNI gyermekek*** *szempontjából is igen fontos* ***a tehetségek beazonosítása, azok gondozása****. Tehetséges tanulóknak,* azok számítanak, akiknél a szakemberek valamilyen *kimagasló adottságot, tényleges vagy potenciális képességet* állapítanak meg, amely révén rendkívüli teljesítmények megvalósítására alkalmasak, mégpedig *egy vagy több* területen (általános intellektuális képesség, specifikus tanulási kompetencia, kreatív gondolkodás, művészi adottságok, pszichomotoros képességek).

Ez a definíció azt is jelenti, hogy azok a gyerekek is tehetségnek tekintendők, akik csak ***egy területen*** mutatnak kiemelkedő képességet, így más területeken lehetnek átlagos, vagy akár átlag alatti képességeik is.

Ezért a *tanulásban akadályozott, értelmileg sérült, autizmussal élő gyermekek is lehetnek tehetségesek* valamilyen területen, amely terület általában a *jobb agyféltekei* funkciók közül kerül ki.

Az értelmileg sérült gyermekek esetében a bal féltekei funkciók sérülése diagnosztizálhatók (logikus gondolkodása, intellektualitás stb.). A jobb agyféltekei funkciók viszont kevésbé sérültek, eredményesebben fejleszthetők (rajz, zene, tánc, nagymozgás, moralitás, dramatizálás).

Az SNI tanulók másként gondolkodnak, a jobb agyfélteke dominancia azt sugallja, hogy „emocionális úton” könnyebben megközelíthetőek, mint kognitív úton.

Hosszú időn keresztül az a nézet volt domináns, hogy „a tehetség utat tör magának”, csak hagyni kell kibontakozni. Ezt ma már minden hozzáértő gyakorlati szakember tévezmének tartja, s csak arra jó, hogy letegyük a saját vállunkról a felelősséget.

Különösen megcáfolandó e nézet az értelmileg sérült gyermekeknél. Ma már világszerte egyértelműen megfogalmazódik az a követelmény, amit Czeizel professzor már évekkel ezelőtt meghirdetett: *„A tehetséget keresni kell”!* Az iskolai tehetséggondozó munka legkritikusabb pontjának tartják ezt a területet. Nem véletlenül, hiszen ha nem találjuk meg az igazi tehetségeket, a leggondosabban összeállított a program sem lehet hatékony.

A fogyatékos tanulóknál még inkább kritikus elem ez, mert e népességnél nagyon nehéz korrekt módon azonosítani a tehetséget. Az értelmi fogyatékos tehetségeknek egyedi a látásmódjuk, a szimbólumok aprólékos, részletes, sajátos alkalmazása és különleges kontexusba helyezése jellemző rájuk. A lényeg, hogy *ne a fogyatékosságra* kerüljön a hangsúly, hanem a tanulók pozitív, tovább fejleszthető képességeire.

A tehetséggondozás univerzális pedagógiai feladat, amely a sajátos nevelési igényű tanulóinknál, *minden gyermekre irányul*.

A cél a *tehetség megtalálása és fejlesztése*. Ez az azonosító pedagógiai munka nem a teljesítményre figyel, hanem a feltételezett képességekre és magára a *sajátosan más* személyiségre. A tehetség az a *csillogó gyöngyszem*, ami *a fogyatékos gyermekekben is ott rejtőzködik*. A tehetség átüt az értelmen, a tehetséghez szükséges *érzelmi intelligencia* az értelmi fogyatékos embernek is a sajátja.

A tehetség felismerése és gondozása régi gyakorlat a gyógypedagógiában is, hiszen itt is igaz, hogy a tanulói teljesítmények növelése a pozitívumokra való támaszkodás elvére építve valósítható meg leginkább. A kimagaslóan jó képességek fejlődésének egyik feltétele, hogy tárgyi és személyi feltételek biztosításával célirányos tevékenységen keresztül ösztönöződjenek, másrészt a segítségükkel elért tudás megértésre kerüljön.

A tehetségfejlesztő munka színterei:

- A tehetséggondozást *projektek keretében* végezzük, ahol egy népi hagyományhoz kapcsoltan *kreatív tehetségfejlesztő műhelyt* és *zenei tehetségműhelyt* vezetünk, a beazonosított tehetségígéretes SNI gyermekeinknek.
- A tanulásban, értelmileg akadályozott tanulóink részt vesznek az évente megrendezésre kerülő *Komplex Tanulmányi Versenyen, Koncz Dezső Tanulmányi Versenyen, Ki-Mit-Tud* kulturális rendezvényen, a*tlétikai, és tömegsport rendezvényeken*

- A végzős szakiskolai tanulóinkat benevezzük, felkészítjük a „Szakma kiváló tanulója” versenyre

- Az autizmussal élő tanulóink gyakran rendelkeznek szigetszerű kiemelkedő képességekkel, melyek fejlesztő kiindulási alapot szolgáltatnak a személyiségük többboldalú kibontakoztatásához. A tehetséggondozásuk egyéni és kiscsoportos formában történik rehabilitációs foglalkozások keretében. A zenei, képzőművészeti, irodalmi, tantárgyi területen versenyekre, kulturális rendezvényekre készítjük fel tehetséges tanulóinkat.

5.4 Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelem fogalma: A gyermekvédelem komplex tevékenység, mely a gyermekek érdekében történik, jogaikat védi, valamint hozzájárul testi, szellemi, erkölcsi fejlődésük elősegítéséhez.

Gyermek- és ifjúságvédelmi munkánk célja:

- Az intézményben folyó gyermekvédelmi munka biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-óvó intézkedéseket, ezzel hozzájárulva a rászorulók, a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a veszélyeztetett helyzetű gyermekek, tanulók életminőségének javításához.

Általános feladatok:

- A gyermekek, tanulók intézményes ellátása, az óvoda, iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igény szerint.
- A gyermekek, tanulók egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása, testi épségük megóvása.

Kiemelt feladat:

- A tanulók rendszeres óvodába, iskolába járásának biztosítása,
- Az igazolatlan mulasztások számának csökkentése, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekekre, tanulókra.

Ennek érdekében:

- Szorosabb együttműködés a szülőkkel és Gyermekjóléti Szolgálatokkal.
- Szükség esetén családlátogatások tervezése az osztályfőnök, a csoportvezető óvónő és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős bevonásával.

- A pedagógusok, szülők, gyermekvédelmi felelős, kollégiumi ellátás esetén: a kollégiumvezető, ápolónő, nevelők és gyermekek kölcsönös, alaposabb megismerésének biztosítása a bizalomra épülő együttműködés érdekében.
- Igazolatlan mulasztás esetén az eljárás a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. EMMI rendelet 51. §-a alapján történik
- Az igazolatlan hiányzások visszaszorítása érdekében fektessünk hangsúlyt az **intézkedési terv** készítésére, melyben törekedjünk a mulasztás okának feltárására, a gyermeket, tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésére. Ennek érdekében fő szempont legyen, hogy a gyermek helyzetét szem előtt tartva, a szülőt próbáljuk együttműködő partnernek megnyerni.

További feladataink:

- A kulturált szabadidő eltöltésének biztosítása az életkor függvényében.
- Egészségnevelési feladatok megvalósítása, figyelemfelhívás a drog és egyéb egészségkárosító szerek hatásaira, használatuk következményeire. A tárgykörben preventív, ismeretterjesztő foglalkozások szervezése külső szakemberek bevonásával.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett helyzetű tanulók számának felmérése, nyilvántartása, a családok szociális helyzetének megfelelően a különböző támogatások ismertetése a szülőkkel, a hozzájutás segítése, támogatása, tanácsadás a családellátó tevékenységhez.
- Gyors és hatékony intézkedések megtétele a gyermekbántalmazások vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén.
- Folyamatos, őszinte érzelmi kötődés, biztonságos légkör megteremtése, melyben a problémáit jelezheti, feltárhatja a tanuló.
- Tájékoztató adása a gyermekvédelmi felelős fogadóórájáról, mind a gyermekek, mind a szülők részére.
- Bizalmi elvre épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Szoros együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, az általuk szervezett programokba történő bekapcsolódás, esetmegbeszéléseken történő részvétel.
- Rendszeres kapcsolattartás a szakellátásban /okban, nevelőszülőknél / nevelkedő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel.
- Segítséget nyújtani a kisebbségi etnikumból érkező gyermekeknek a kulturális és szociális hátrányaik csökkentésében, a szabályok, normák közvetítésével azok elfogadására ösztönzés.

- Lehetőség szerint biztosítani a tanulók számára az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvényben foglaltak megvalósítását.

5.5 Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

"Ha egyenlő tanulási lehetőséget akarunk biztosítani a tanulóink számára, akkor különbözőképpen kell tanítanunk" (HANSEN J. 1994.)

A tanulási kudarcok már az iskolába kerülés után jelentkezhetnek gyermekeinknél. A tanulás fárasztó, minél fiatalabb a gyermek, minél rövidebb ideje jár iskolába és minél alacsonyabb az intelligenciaszintje, annál inkább csak közvetett módon, önkéntelen tanulási helyzetekben bővíthetők ismeretei.

A tanulási kudarcok megelőzésére több hatékony módszertani eljárást alkalmazunk intézményünkben.

6. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvétele

Az intézményi döntések folyamatában a tanulók a diákönkormányzaton keresztül vesznek részt.

A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete. Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi területre kiterjed. A tanuló joga, hogy e képviselethez forduljon.

A diákönkormányzat célja az intézményben tanuló diákok érdekeinek képviselete, illetve a diákjogok érvényesülésének elősegítése. Továbbá, hogy a tanulók aktívan vegyenek részt a tartalmas és teljes iskolai élet kialakításában. A diákönkormányzat további célja, hogy jó hangulatot, jó közösséget teremtsen az iskolában, ennek megfelelően segíti a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységét és szervezi rendezvényeit, programjait.

Az iskolai diákönkormányzat jogosítványait az iskola osztályközösségében megválasztott osztályképviselőből (osztályonként 1 fő) álló diákönkormányzat vezetősége, illetve annak választott tisztségviselője érvényesítik. Az iskolai diákönkormányzat a magasabb rendű jogszabályokban megfogalmazott jogkörökkel rendelkezik, amelyek a következők:

- döntési;
- véleményezési;
- javaslattevő.

<u>Döntési jogkör:</u>

- a tanulóközösségek dönthetnek saját közösségi életük megtervezésében, szervezésében, ellenőrzésében, értékelésében;
- képviselőjük, tisztségviselőjük személyéről és ezek megbízatásának visszavonásáról;
- a diákönkormányzat dönt a nevelőtestület véleményének meghallgatásával saját működéséről és szerveinek hatásköréről;
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- egy tanítás nélküli munkanap (Iskolai Gyermeknap) programjáról;
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- az iskolaújság, iskolarádió létrehozásáról, működtetéséről.

Véleményezési jogkör

- a munkarendnek a tanulókat érintő kérdéseiben;
- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt
- a tanórán kívüli foglalkozás formáinak meghatározásában;
- szervezett vélemény-nyilvánítás formáiban;
- jutalmazási elvekben;
- fegyelmező intézkedésekben;
- hagyományápolásban.
- létesítmények használati rendjében;
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- egy helyiség biztosításában, illetve megvonásában a DÖK részére;
- a tanulók kitüntetésében és jutalmazásában;
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
- az iskolai házirend elfogadásakor és módosításakor
- az intézmény munkájának, helyzetének elemzésében, értékelésében;
- beszámolók elfogadásában;
- könyvtár, sportkör működési rendjében;
- pályázatok, versenyek megszervezésében;
- fegyelmi ügyekben;
- az iskolában lévő létesítmények használatában;
- tanórán kívüli foglalkozások meghatározásában;
- ünnepélyek szervezésében, hagyomány építésben,
- véleményezheti a diákétkeztetést.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény főigazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

Javaslattevő jogkör

A tanulóközösségek javaslatot tehetnek az iskolai élettel kapcsolatos problémák mindegyikének megoldására.

A tanulói képviseleti rendszer az osztálytitkárokon, és az iskolai diákönkormányzaton keresztül, illetve érdekvédelmi szervek útján működik.

6.1 Véleménynyilvánítás

A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának fóruma a diákközgyűlés. Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. A diákközgyűlés napirendjét a főigazgató és a diákképviselő közösen állapítja meg. A napirend nyilvánosságra hozatala az osztályokban a faliújságon keresztül történik.

A diákközgyűlésen jelen vannak a nevelőtestület képviselői.

A diákközgyűlés levezető elnöke a diákönkormányzatot segítő tanár. A tanulók részére a főigazgató ad tájékoztatást.

Az iskola életével kapcsolatos kérdéseket a diákönkormányzat segítő tanár közreműködésével a közgyűlést megelőzően írásban is eljuttathatja az iskola főigazgatójához.

Írásban, illetőleg a szóban feltett kérdésre az illetékes vezető ad érdemi választ.

A rendkívüli diákközgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője a javasolt napirend megjelölésével a segítő tanár útján kezdeményezi a főigazgatónál.

A főigazgató a kezdeményezéstől számított 15 napon belül intézkedik a rendkívüli diákközgyűlés összehívásáról a napirend közzétételével. Ha a főigazgató a rendkívüli diákközgyűlés összehívását nem tartja szükségesnek, gondoskodik a kezdeményezést kiváltó kérdés más úton való megnyugtató rendezéséről.

A tanulók egyénileg más keretek között is nyilváníthatnak véleményt a velük kapcsolatos dolgokról. Véleményt nyilváníthatnak osztályfőnöki órákon, elmondhatják problémáikat szaktanáraiknak, napközis nevelőiknek.

Írásos véleményt és javaslatot nyújthatnak be (és erre választ kérhet) az iskola főigazgatójához. A választ 14 munkanapon belül kell megkapniuk.

6.2 Tájékoztatás

A tanulók tájékoztatásának szóbeli és írásbeli formáját alkalmazzuk.

Szóbeli tájékoztatást adhat a nevelőtestület minden tagja. Rendszeres tájékoztatási kötelezettsége van az osztályfőnököknek.

A diákjogokat, az érdekvédelmet érintő kérdésekről a DÖK felnőtt segítője ad tájékoztatást.

A pályaválasztási, továbbtanulási kérdésekről az osztályfőnökökön kívül a főigazgató-helyetteseknél lehet érdeklődni.

Szociális kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről a gyermekvédelmi felelős, vagy az főigazgató-helyettesek, tagintézmény-igazgató ad tájékoztatást.

A térítési díjakról, pénztári befizetésekről a pénztárostól lehet felvilágosítást kérni.

Írásbeli tájékoztatás eszköze az intézetben elhelyezett faliújság. Felhasználható iskolai rendezvények, pályaválasztási események, ünnepélyek, iskolán kívüli – a nevelési elveinkkel nem ellentétes – programok közzétételére.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

- A diákönkormányzat a tanulók önirányító, önszervező közössége - a közösségi nevelés sajátos területe, ahol a tanulók együttműködést, ön- és közösségérvényesítő érdeket ütköztetnek, a társadalmi demokratizmust tanulják, erősödik a közösség iránti felelősségtudat.
- Ápolják és bővítik iskolánk hagyományait, melyek a közösségépítés fontos elemei, s a közösségért végzett tevékenységre számos lehetőséget biztosít.

7. Az iskola közvetlen partnerei, együttműködésének formái, tovább fejlesztésének lehetőségei

Az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezők azonosítása.

A szabad iskolaválasztás joga az érintettek körében sajátos értelmezést nyer. A szakvéleményben a diagnózis (értelmi sérülés foka, jellege) mellett az intézményi kijelölés is feltüntetésre kerül. Ez bizonyos kényszerhelyzet a tanulónak, szülőnek egyaránt.

A gyermek az intézménybe kerülve egy nevelési folyamat alanya lesz. A hatékony fejlesztés érdekében a folyamatban minden résztvevőt érdekeltté kell tenni, biztosítani kell az egyes iskolahasználók számára érdekeik érvényesítését.

A szocializáció elsődleges színtere a család. Itt szembesülnek először a gyerekek a követelményekkel, az elvárásokkal, az egymáshoz közelíthető érdekekkel. Az iskola folytatja az értékszocializációs folyamatot, vagy éppen egy „ellentétes” értékszocializációs folyamatot működtet. Szeretnénk elérni, hogy a családi és az iskolai követelményrendszer közel kerüljön

egymáshoz. Ennek érdekében megismertetjük a szülőkkel is nevelési – oktatási célkitűzéseinket, fontos tennivalóinkat, valamint az adott tanévre érvényes feladatainkat. Fontosnak érezzük, hogy nevelési céljainkat közelíthessük egymáshoz.

A tanulmányi munka az elsődleges a szülő – pedagógus kapcsolatban iskola alapvető funkciójának megfelelően. Azonban az elvárások szerint a viselkedés és a magatartás formálása, általában a neveltségi szint emelése, az eddiginél nagyobb figyelmet kell kapnia. Az iskola pedagógusai és a szülők között rendszeres a kapcsolat, melyek módjáról, formájáról, idejéről a szülő a tanuló ellenőrzője útján értesül. Az osztályfőnökök, a pedagógus kollégák segítséget nyújtanak a család nevelési problémáinak megoldásában, indokolt esetben szakemberek bevonásával.

Ezen együttműködés alapja: a **gyermek iránt érzett** közös nevelési felelősség

Az együttműködés megvalósulási formái:

- kölcsönös támogatás
- koordinált pedagógiai tevékenység

Az együttműködés feltétele:

- kölcsönös bizalom és tájékoztatás
- őszinteség

Az együttműködés eredménye:

- a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség

Együttműködési formák

Szülők részéről:

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken
- őszinte véleménynyilvánítás
- együttműködő magatartás
- nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldás
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése
- érdeklődő - segítő hozzáállás
- szponzori segítségnyújtás

- az intézményben iskolaszék működik, melybe a nevelőtestület, a szülők, a fenntartó és a diákönkormányzat azonos számú képviselőt delegált.

A képviselők maguk választották elnöküket. Jogköreit, hatásköreit a nemzeti köznevelési törvény és a Púé törvény alapján gyakorolja.

Pedagógus részéről:

- nyílt napok, nyílt órák szervezése
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
- előre tervezett és rendkívüli szülői értekezletek
- fogadóórák
- előadások szervezése (logopédus, pszichológus, orvos, védőnő)
- pályaválasztási tanácsadás
- családlátogatás
- közös kirándulások, melynek finanszírozása az „Együtt a holnapért” Alapítvány támogatásával valósul meg.
- közös rendezvények, vetélkedők, programok
- szülőklub működtetése

Sajátos nevelési igényű tanulóink egy része kollégiumi, i elhelyezésben részesül.

Fejlesztésükben, személyiségformálásukban fontos, meghatározó nevelési színtér a kollégium, mely pedagógiai célkitűzésének megvalósításában az iskolával való szoros együttműködést igényel.

A Kollégiumi nevelés területei:

- gondozási tevékenységek
- iskolai munkát segítő foglalkozások
- az önkiszolgálásra és munkára nevelés szolgálatában álló tevékenységek
- szabadidős, játék- és kulturális tevékenységek.

Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatunk az egységes szakmai eljárás érdekében **munkaközösséget** működtet, amelynek tagjai az **utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.**

Jó kapcsolatot ápolunk városunk és a Karcagi Tankerületi Központ többségi köznevelési intézményeivel

- Hatékony szakmai és szakmaközi kapcsolatot alakítottunk ki térségünk több köznevelési és egészségügyi intézményével, pedagógiai szakszolgálattal, Szakértői Bizottságokkal, Védőnői Szolgálatokkal, Gyermekjóléti Szolgálatokkal, kórházakkal.
- Tagja vagyunk, és rendszeresen részt veszünk ülésein, az Országos EGYMI Egyesületnek, melynek székhelye Kiskőrösön van. A főigazgatónk, Tatár Jánosé **elnökségi tagja** is az egyesületnek.
- Igény esetén **szülői klubot** működtetünk, ahol tanácsadást biztosítunk az *érintett* és a többségi intézményekben tanuló gyermekek szüleinek.
- Fejlesztőeszköz-kölcsönzőt hoztunk létre ahol work shopokat tartunk, eszközbemutatókkal.
- **Bázisintézményként** korszerű, többfunkciós, korrekciós, kompenzációs, hely- és helyzetváltoztatást segítő eszközökkel rendelkezünk.
- Az EGYMI fejlesztő helyiségeiben lehetőség nyílik a szakmai tapasztalatok és jó gyakorlatok átadására.
- Jó kapcsolatot ápolunk különböző civil szervezetekkel, (Országos Autista Alapítvány, Értük Velük Egyesület, ÉFOÉSZ, Városi Polgárőrség, stb), elkötelezettek vagyunk további kapcsolatok kialakítására, folyamatos építésére, karbantartására.
- Az intézmény kiépített partnerkapcsolatai erősek, a sikeres projektjeink jóvoltából iskolánk elszigeteltsége megszűnt, sokat tettünk az együttnevelésben résztvevő **minden érintett szemléletformálásáért**.
- Az intézmény szervezeti kultúrájában jellemzően jelen van a **teammunka**, a pedagógusok, szakemberek, az ellátásban érintettek közötti **horizontális és vertikális** együttműködést szorgalmazunk.
- Az iskola szervezeti kultúrájában és működési gyakorlatában, a vállalt szolgáltatások tekintetében jellemző a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében, oktatásában, **fejlesztésében, terápiájában részt vevő szakemberek szakmán belüli és szakmaközi** együttműködése. A szolgáltatások során az utazó gyógypedagógusok napi kapcsolatban vannak az SNI tanulók pedagógusaival, sokszor adnak segítséget a tanórai differenciálás megvalósulására.

- Az intézmény a szakmai és szakmaközi kapcsolatok, a szolgáltatói funkció működtetésére kidolgozott külső-belső kapcsolati formákkal rendelkezik.
- Az intézmény rendszeresen szervez disszeminációkat, rendezvényeket, konferenciákat. (Autizmussal élő gyermekek fejlesztése konferencia, EGYMI rendezvények, előadások).
- Eseti feladatok (pályázatírás, megvalósítás, fejlesztési program, projektmegvalósítás stb.) megoldására **innovációs munkacsoportok** szerveződnek rendszeresen.

Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a **szülők bevonásával** végzi, a fejlesztés és gondozás tekintetében biztosítja és igényli a szülők részvételét a gyermek fejlesztésében.

7.1 Szervezeti hagyományok (az iskola társadalmi rendszere)

Iskolánk széleskörű és kiterjedt kapcsolatot tart fent az alábbi szervezetekkel és intézményekkel:

- A Karcagi Tankerületi Központ igazgatójával, szakmai és gazdasági igazgató-helyetteseivel, referenseivel
- Oktatási Hivatal, Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ
- Hasonló profilú köznevelési intézmények
- Többségi köznevelési intézmények
- Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézménye és Tagintézményei
- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar
- Egyéb gyógypedagógus képző intézmények
- Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Érdekvédelmi Egyesülete
- A helyi és elsősorban a tiszafüredi, karcagi, kunhegyesi, mezőtúri, törökszentmiklósi járások gyámügyi előadói
- Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények Országos Egyesülete
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete
- Vöröskereszt Városi és Vármegyei Szervezete
- Családsegítő és Rehabilitációs Központ helyi szervezete
- Városi Védőnői Szolgálat
- Városvédő és Szépítő Egyesület

- Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Tiszaág Integrált Szociális Intézmény Gólyafészek Otthona

7.2 A szülőkkel való kapcsolattartásunk a felsoroltakon alapul

- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Iskolai rendezvények
- Családlátogatások
- Szülői klub
- MÁS-NAP,
- Közös programok, kirándulások,
- Alapítványi támogatással: Alapítványi bál

8. A tanulmányok alatti vizsgák és szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák vizsgaszabályzata

A vizsgaszabályzat célja

Vizsgaszabályzatunk célja a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 64. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása.

A fenti jogszabályban foglalt szabályozás szerint

- tanulmányok alatti vizsga követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati)
- és az értékelés rendjét a nevelőtestület a pedagógiai program alapján határozza meg és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza.

A tanulmányok alatti vizsgák célja:

- azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni
- a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

Általános szabályok

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz:

- osztályozó vizsgákra
- különbözeti vizsgákra
- javító vizsgákra
- és pótló vizsgákra vonatkozik

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozó vizsgára utasít
- aki különbözeti vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

A vizsgaszabályzat határozatlan időre szól.

Minden vizsga írásbeli vagy szóbeli, vagy gyakorlati vizsgarészből állhat az iskola Pedagógiai Programja alapján.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. Tanulmányok alatti vizsgát legalább háromtagú vizsgabizottság előtt kell tenni. Amennyiben a nevelési-oktatási intézményben foglalkoztatottak végzettsége, szakképzettsége alapján erre lehetőség van, a vizsgabizottságba legalább két olyan pedagógust kell jelölni, aki jogosult az adott tantárgy tanítására.

A tanulmányok alatti vizsga - ha azt az iskolában szervezik - vizsgabizottságának elnökét és tagjait a főigazgató, a független vizsgabizottság elnökét és tagjait a területileg illetékes kormányhivatal bízza meg.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében:

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

A vizsgabizottság munkáját és magát a vizsgát az iskola főigazgatója készíti elő. A főigazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolítása feltételeinek megteremtéséért.

A főigazgató feladata

- dönt minden olyan, a vizsga előkészítésével és lebonyolításával összefüggő ügyben, amelyet a helyben meghatározott szabályok nem utalnak más jogkörébe,
- írásban kiadja az előírt megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről,
- ellenőrzi a vizsgáztatás rendjének megtartását,
- minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a vizsgát szabályosan, pontosan meg lehessen kezdeni és be lehessen fejezni.

A vizsga reggel nyolc óra előtt nem kezdhető el, és legfeljebb tizenhét óráig tarthat.

Az írásbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladat megoldását valamilyen rögzített módon, a vizsga befejezését követően a vizsgáztató pedagógus által értékelhetően kell elkészíteni.

A tanulmányok alatti vizsgán a nemzeti köznevelési törvény 47. § -nak hatálya alá tartozó tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az Intézmény nem a Pedagógiai Programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Osztályozóvizsga

Az osztályozóvizsga rendje

A félévi és év végi tanulmányi osztályzatok megállapításához a tanulónak **osztályozóvizsgát** kell tennie, ha:

- a tanuló egyéni munkarendben tanul,
- a főigazgató engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- egy tanévben 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület nem tagadta meg az osztályozó vizsga letételének lehetőségét,
- a tanuló hiányzása egy adott tantárgyból az évi tanítási órák 30%-át meghaladta és a nevelőtestület nem tagadta meg az osztályozó vizsga letételének lehetőségét,
- a tanuló teljesítménye a tanítási év végén **mulasztásai miatt** nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az **első félév végére meghaladja** a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye félévközi érdemjeggyel nem volt minősíthető, **félévkor osztályozóvizsgát** kell tennie.

A tanuló független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló **igazolatlan mulasztásainak száma** meghaladja **a húsz tanórai** foglalkozást, és az iskola eleget tett az értesítési kötelezettségének.
Az osztályozóvizsgát megelőzően nyolc nappal a szülőt és a tanulót erről írásban értesíteni kell.
Az osztályozóvizsga letételének **határidejét és helyét, menetrendjét** a jogszabályoknak megfelelően a főigazgató jelöli ki.
A vizsgák **háromtagú vizsgabizottság** előtt zajlanak, akiket szintén a főigazgató **jelöl ki**.
Az osztályozó vizsgára a **szaktanár állítja** össze a vizsgafeladatokat.
Az osztályozó és javítóvizsgáról minden esetben **írásos jegyzőkönyv** készül. A jegyzőkönyv mellé a feladatlapokat mellékelni kell.
A háromtagú vizsgabizottságban minden tag pedagógus végzettségű.
A tantárgyi alapkövetelményeket nem teljesítő tanulók augusztus hónapban **javítóvizsgát** kötelesek tenni.
A vizsgaanyag összeállítása, a feladatlapok elkészítése, valamint a jegyzőkönyvek kitöltése a szaktanár és a munkaközösség-vezető feladata.

Osztályozóvizsgát bármikor lehet szervezni a tanév folyamán.

Az osztályozóvizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a tanév végén szabályosan megtartott osztályozóvizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

a) a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,

b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A tanulót a vizsga eredményéről azonnal tájékoztatni kell.

Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. A főigazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell. Időpontját egyéni elbírálás alapján a főigazgató jelöli ki.

Független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsga

A független vizsgabizottság előtt letehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a félév vagy a tanítási év utolsó napját megelőző harmincadik napig, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 51. § (7) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola főigazgatója a bejelentést nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak, amelyik az első félév, valamint a tanítási év utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője - a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy amennyiben bármely tantárgyból javítóvizsgára utasították, akkor azt független vizsgabizottság előtt tehesse le. Az iskola a kérelmet nyolc napon belül továbbítja a kormányhivatalnak.

A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, továbbá aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

Tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei

A vizsgabizottság minimum három főből áll: elnök, kérdező tanár, ellenőrző tanár.

Az elnök felel a szabályok betartásáért, ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet, ha kell, szavazást rendel el.

A kérdező pedagógus megfelelő szakképzettséggel rendelkezzen. Lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte. A főigazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Az ellenőrző tanár lehetőség szerint szakos tanár, felel a vizsga szabályszerűségéért.

Írásbeli vizsgák általános szabályai

Az írásbeli vizsgán a vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató pedagógus úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék, a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet

A feladatlapot

- az iskola pecsétjével kell ellátni
- fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését
- fel kell tüntetni a tanuló nevét
- fel kell tüntetni a dátumot

A feladatlap megoldásának ideje 45 perc.

A vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló magával hozhatja, illetve az intézmény biztosítja.

Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti a főigazgatónak.

Az írásbeli vizsga javítása

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt, - rávezeti a feladatlapja és értesíti a főigazgatót.

A sajátos nevelési igényű vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, a főigazgató engedélye alapján a vizsgázó számára

- az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb 20 perccel meg kell növelni,
- lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
- a szóbeli vizsgát írásban teheti le.

Ha a sajátos nevelési igényű, a szóbeli vizsgát írásban teszi le, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában *legfeljebb három írásbeli vizsgát* lehet megtartani. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani. A pótló vizsga - szükség esetén újabb pihenőidő beiktatásával - harmadik vizsgaként is megszervezhető.

A szóbeli vizsga általános szabályai

- egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- a vizsgázónak a vizsga előtt minimum 10 perccel kötelező megjelennie
- a vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helyiséget kell biztosítani.

- a szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre
- a felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő
- a felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- a felelet maximum 15 percet tarthat
- ha a vizsgázó az adott tételből, kérdésből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonyságot, egy alkalommal póttételt húzhat, pótkérdést kaphat
- ha a vizsgázó pótkérdést kapott, a minősítést a póttételre adott felelet alapján úgy kell kialakítani, hogy az elért pontszámot meg kell felezni.
- két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet
- ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről
- szabálytalanságok esetében a vizsgabizottság elnöke értesíti a főigazgatót, aki a törvények alapján dönt.

Gyakorlati vizsga általános szabályai

- a gyakorlati vizsga esetén kötelező a vizsgázót tájékoztatni a gyakorlati vizsga rendjéről
- a gyakorlati vizsgarészt a vizsga feladatok számától függetlenül egy érdemjeggyel kell értékelni

Az egyes vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

A vizsgatárgyak követelményrendszere

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

Jogorvoslati lehetőség

Az intézményben lefolytatott vizsgákkal kapcsolatos jogorvoslati lehetőség a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben, valamint a nemzeti köznevelési törvény vizsgákra vonatkozó részeiben található.

9. Felvétel és átvétel szabályai

A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő **ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.**

Iskolánkba csak olyan szakértői véleménnyel rendelkező tanuló vehető fel:

- akit a fogyatékossági típusának megfelelő szakirányon tudunk fejleszteni
- akinek a befogadásáról az iskola főigazgatója nyilatkozik a szakértői bizottságnak
- akit a szülő beírat az iskolánkba.
- aki esetében a tankötelezettséggel kapcsolatosan iskolánkat kijelölte a szakértői bizottság

Az óvodába, első osztályba történő beiratkozáson be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát;
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági kártyáját;
- a gyermek TAJ kártyáját;
- a gyermek felvételét javasló szakértői bizottság szakvéleményét;
- olyan orvosi vizsgálati eredményeket, melyek szükségesek lehetnek a gyermek megfelelő oktatásához, neveléséhez

Az 1-8. évfolyamba történő felvételnél, átvételnél be kell mutatni:

- a tanuló anyakönyvi kivonatát;
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági kártyáját;
- a gyermek TAJ kártyáját
- a gyermek felvételét javasoló szakértői bizottság szakvéleményét,
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt;
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot.

Az iskola *magasabb évfolyamaiba* lépés feltétele, hogy a nappali tagozatos tanuló valamennyi tantárgyból, míg az egyéni munkarendes tanuló az **osztályozó vizsgán** - a köznevelési törvényben előírt - tantárgyakból legalább elégséges osztályzatot kapjon.

A tanulók **felvételére és átvételre a tanítási év során** bármikor lehetőség van.

Az iskolába felvett gyermeket, tanulót - beleértve az egyéni munkarendes tanulót is - az iskola tartja nyilván. Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata. Az iskola kivezeti a nyilvántartásából azt a tanulót, akinek tanulói jogviszonya kérelmére a tankötelezettség megszűnését követően megszűnik.

Ha a tanköteles tanuló az **általános iskola utolsó évfolyamának elvégzése** után a középfokú iskolai felvételi eljárásban nem vett részt, az általános iskola főigazgatója értesíti a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalt, amely gondoskodik a tanuló tankötelezettségének teljesítését biztosító nevelés-oktatásban történő részvételéről.

Készségfejlesztő iskola:

A képzésbe való felvétel feltételei:

- a tanuló felvételét javasló szakértői bizottság szakvéleménye.
- jelentkezési lap a középfokú iskolai képzésbe,
- az elvégzett értelmileg akadályozott évfolyamokat tanúsító bizonyítvány;
- a képzési modulokhoz **megfelelő fizikai, egészségi és pszichés állapot**.

Szakképzés:

- A szakiskola tanulója a nemzeti köznevelésről szóló törvény átvételre és felvételre vonatkozó rendelkezései szerint folytathatja tanulmányait másik szakiskola megfelelő évfolyamán.
- Az iskolai rendszerű szakképzés felvétellel, átvétellel vagy a szakképzési évfolyamra történő tovább haladással kezdődik. A felvétel és átvétel feltétele, hogy a tanuló rendelkezzen általános iskolai 8. osztályos lezárt bizonyítvánnyal, illetve az előző évfolyamról szóló bizonyítvánnyal.
- A szakképző iskolában a tanuló rész-szakképesítésre nem iskolázható be kivéve, ha a felkészítés a nemzeti köznevelésről szóló törvényben szabályozott a szakiskolában rész-szakképesítés megszerzésére irányul.
- A készségfejlesztő iskolába csak olyan tanuló vehető fel, aki rendelkezik általános iskolai 8. osztályos lezárt bizonyítvánnyal, és az egészségügyi állapota nem akadályozza az elméleti és

gyakorlati ismeretek elsajátításában.

Felvételi követelmény, hogy az értelmileg akadályozott fiatal egészségi állapota alapján képes **önmaga és mások veszélyeztetése nélkül** a készségfejlesztő szakmai modulokra történő felkészülésre.

- Iskolai rendszerű szakképzésbe csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott szakképesítésre a szakmai és vizsgakövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá -amelyik szakmánál ez követelmény- pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadálya a szakmai vizsgára bocsátásnak.

10. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása

Minden osztály számára fontos, hogy az iskola megfelelő számú **elsősegélynyújtó ládával** rendelkezzen, melyet nemcsak a mindennapok, de egyéb rendezvények (pl. hulladékgyűjtés) alkalmával is tudnak használni.

1. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja:

- ismerjék meg a tanulók az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével,
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.
- A tanulók legyenek képesek cselekedni, ha szükséges, hiszen a szakszerű elsősegély-nyújtással az egészségben hírtelen károsodott egyén élete megmenthető, további állapotromlása megelőzhető.

2. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

3. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és Városi Védőnői Szolgálattal
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

4. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

TANTÁRGY	**ELSŐSEGÉLY–NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK**
Természetismeret (biológiai ismeretek)	- rovarcsípések - légúti akadály - artériás és ütőeres vérzés - komplex újraélesztés
Természetismeret (kémiai ismeretek)	- mérgezések - vegyszer okozta sérülések - savmarás - égési sérülések - forrázás - szénmonoxid mérgezés
Természetismeret (fizikai ismeretek)	Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Veszélyek, érintésvédelmi ismeretek. Az elektromos készülékek használata során fellépő kockázatok és veszélyek

Testnevelés	magasból esés törések ficam rándulás
Osztályfőnöki	mentőhívás váratlan helyzetek
Egyéb, tanórán kívüli foglalkozások	

11. Helyi Tanterv

11.1. A választott kerettanterv

Intézményünk helyi tantervét az Oktatási Hivatal által kiadott kerettantervek alapján dolgoztuk ki.

- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam
- Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam
- Kerettantervek a szakiskolák számára (tájékoztató, a szakiskolában oktatható 2 és 4 évfolyamos képzések)
  - Közismereti kerettantervek a szakiskolák számára:
    - Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező 9/E előkészítő évfolyamának kerettanterve
    - Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–10. évfolyamos közismereti kerettanterv
    - Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók négy évfolyamos szakiskolai szakmai oktatásához, képzéséhez alkalmazandó 9–12. évfolyamos közismereti kerettanterve
    - Két évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei
    - Négy évfolyamos szakiskolai oktatás, képzés szakmai kerettantervei
- Kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára (képzési szerkezet)
  - Közismereti kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára:
    - A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 9–10. évfolyamának közismereti kerettanterve
    - Középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó készségfejlesztő iskola 11–12. évfolyamának közismereti kerettanterve
    - Készségfejlesztő (gyakorlati) kerettantervek a készségfejlesztő iskolák számára

11.2 Helyi tantárgyi struktúra és óraszámok

2020. január 31-én a Kormány kihirdette a módosított Nemzeti alaptantervet. Ezután megjelentek a tartalmi szabályzók is, majd május 27-én az SNI kerettantervek is.

2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezettünk a Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozásnak megfelelő helyi tantervünket.

A 2023/2024. tanévtől már minden évfolyamon a 2020-as Nat-nak és az új Kerettantervnek megfelelően dolgozunk.

11.2.1 Enyhe értelmi fogyatékosok tagozata (tanulásban akadályozottak)

11.2.1.1. Tanulásban akadályozottak kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon a helyi tanterv szerint

Tantárgyak	**1. évfolyam**	**2. évfolyam**	**3. évfolyam**	**4. évfolyam**
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6 +1	7
Matematika	4	4	3+1	4
Etika	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1+1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	1+1
Digitális kultúra	-	-	1	1
Technika és tervezés	1+1	1+1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Összesen	22	22	22	23

11.2.1.2. Tanulásban akadályozottak kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 5-8. évfolyamon a helyi tanterv szerint

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	2 tanéves óraszám	7. évfolyam	8. évfolyam	2 tanéves óraszám
	Heti óraszám			Heti óraszám		
Magyar nyelv	2	2	144	2	2	130
Irodalom	2+1	2+1	216	2+1	2	194
Idegen nyelv	-	-	-	2	2	144
Matematika	4	4	288	4	4	288
Etika	1	1	72	1	1	72
Történelem	2	2	144	2	1+1	144
Hon- és népismeret	1	-	36	-	-	-
Természettudomány	2	3	180	5	5	360
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	36
Ének-zene	2	2	144	1	1	72
Vizuális kultúra	2	2	144	1	1	72
Digitális kultúra	1	1	72	1	1	72
Technika és tervezés	1+1	1+1	144	1+1	1+1	144
Testnevelés	5	5	360	5	5	360
Osztályfőnöki óra (közösségi nevelés)	1	1	72	1	1	72
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	144	2	2	144

Heti órakeret	**26**	**26**		**28**	**28**	

11.2.2 Középsúlyos értelmi fogyatékosok tagozat (értelmileg akadályozottak)

11.2.2.1. Középsúlyos értelmi fogyatékosok kötelező tantárgyai és minimális óraszámai az 1-8. évfolyamon a helyi tanterv szerint

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció (Magyar nyelv és irodalom)	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	3	3	4	4	2+1	2+1
Matematika	Számolás-mérés (Matematika)	2	2	2	2+1	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Etika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
	Mozgásnevelés (Testnevelés)	**5**	**5**	**- 5**	**5**	**5**	**5**	-	-

Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	**5**	**-5**
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2+1	2+1	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2+1	2+1	2+2	2+2	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2+1	2+1	2+1	2+1				
Szabadon tervezhető órakeret		2	2	2	3	3	3	2	2
Összesen		24	24	24	25	28	28	30	30

11.2.3 Készségfejlesztő iskolai és szakiskolai kerettanterv -Székhelyintézmény

11.2.3.1. Készségfejlesztő iskola kötelező tantárgyai és minimális óraszámai a 9-10. évfolyamon a helyi tanterv szerint

Készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyam				
Műveltségi terület	**Tantárgy**	**Heti óraszám**		**2 tanéves óraszám**
		9. évfolyam	**10. évfolyam**	
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	**5**	**5**	**360**
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	**5**	**5**	**360**
Történelem és állampolgári ismeretek	**Állampolgári ismeretek**	**1**	**1**	**72**

Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	**2**	**2**	**144**
Művészetek	**Ének-zene**	**2**	**2**	**144**
	Ábrázolás-alakítás (Vizuális kultúra)	**2**	**2**	**144**
Technológia	**Digitális kultúra**	**2**	**2**	**144**
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	**5**	**5**	**360**
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	**1**	**1**	**72**
Egyéb	**Életvitel és gyakorlat**	**4+2**	**4+2**	**432**
	Gyakorlati képzés			
	Szabad időkeret	**3**	**3**	**216**
Összesen		**32**	**32**	

11.2.3.2. Készségfejlesztő iskola kötelező tantárgyai és minimális óraszámai a 10-11. évfolyamon a helyi tanterv szerint

Készségfejlesztő Iskola 11-12 évfolyam				
Műveltségi terület	**Tantárgy**	**11. évfolyam**	**12. évfolyam**	
		Heti	Heti	2 éves
Magyar nyelv és irodalom	**Kommunikáció** (Magyar nyelv és irodalom)	2	2	144
Matematika	**Számolás-mérés** (Matematika)	1+1	1+1	144
Természettudomány és földrajz	**Környezet- és egészségvédelem** (Természettudomány)	1+1	1+1	144
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	5	360
	Osztályfőnöki óra (Közösségi nevelés)	1	1	72
Szabad időkeret		2	2	108
Közismeret összesen		**10**	**10**	**972**
Gyakorlati tevékenység	**Készségfejlesztő kerettantervek**	20	20	1440
Szabad készségfejlesztő időkeret		2	2	144
Készségfejlesztő időkeret összesen		**22**	**22**	**1 584**
Összesen		**32**	**32**	**2556**

11.2.3.3. Szakiskola kötelező tantárgyai és minimális óraszámai a 9. előkészítő évfolyamon a helyi tanterv szerint

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	*7(4+3)*	*252 (144+108)*
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Mindösszesen		**34**	**1224**

11.2.3.4. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskola szakmai oktatásnak, képzésnek tantárgyi rendszere

	előkészítő 9/E évfolyam heti óraszám (36 hét)	9. évfolyam heti óraszám (36 hét)	Összefüggő (nyári) gyakorlat (2 hét)	10. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret				
Kötött órák	31	10	-	10
Szabadon felhasználható órakeret	3	1	-	1
Összesen	*34*	*11*	-	*11*
Szakmai elmélet és gyakorlat				
Kötött órák	-	21	70	21
Szabadon felhasználható órakeret	-	2	-	2
Összesen	-	*23*	*70*	*23*
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	***heti: 34***	***heti: 34***	**70**	***heti: 34***

(Az oktatásra, képzésre fordítható szakmai órák száma összesen: 1703 óra nyári összefüggő szakmai gyakorlattal és a szakmai szabad sávval együtt)

11.2.3.5. Számítógépes adatrögzítő szakmai képzés (04153001)

Műveltségterület	**Tantárgy**	**9. évfolyam (átlag heti időkeret)**	**10. évfolyam (átlag heti időkeret)**	**2 tanéves óraszám**
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	*1*	*1*	*71*
Matematika	Matematika	2	2	142

Technológia	Digitális kultúra	1+1	1+1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	5	360
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	1	71
Közismeret összesen		**11**	**11**	**715**
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt - Gépírás és levelezési gyakorlat - Irodai alkalmazások - Kommunikáció a titkári munkában		**21+2** (8+2 5 8)	**21+2** (7+2 6 8)	**1633** (675 390 568)
Összefüggő szakmai gyakorlat		**70**		**70**

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

11.2.3.6. A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként, szabadsáv felhasználásával

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati
12082-16 Gépírás és irodai alkalmazások	Gépírás és levelezési gyakorlat		8+**2**	70		7+**2**
	Irodai alkalmazások gyakorlata		5			6
12084-16 Üzleti kommunikáció és protokoll	Kommunikáció a titkári munkában	8			8	
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13+**2**		8	13+**2**
Összes heti/ögy óraszám		21+**2**		70	21+**2**	

11.2.3.7. A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen
		9. évfolyam			10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy*	elméleti	gyakorlati	
12082-16 Gépírás és irodai alkalmazások	**Gépírás és levelezési gyakorlat**	**0**	**360**	**70**	**0**	**315**	**675**
	A tízujjas vakírás alapgyakorlatai		30				**30**
	Billentyűkezelés		176				**176**
	Az írástechnika megerősítése		90				**90**
	Sebességfokozás		64			35	**99**

	Szövegfeldolgozások, szöveggyakorlatok					35	**35**
	Irodai gépírás gyakorlata					30	**30**
	Levelezési alapismeretek a titkári munkában					30	**30**
	Levelezési alapgyakorlatok a titkári munkában					55	**55**
	Levelezés a hivatali és üzleti életben					75	**75**
	Komplex levélgyakorlatok					55	**55**
	Irodai alkalmazások gyakorlata	0	180		0	210	**390**
	A dokumentumszerkesztés alapgyakorlatai		45				**45**
	Dokumentumszerkesztés a titkári munkában		45			40	**85**
	Táblázatok készítése a titkári munkában		45			40	**85**
	Adatbázisok készítése a titkári munkában		45			40	**85**
	A prezentáció mint kommunikációs technika					45	**45**
	A weblapkészítés alapjai					45	**45**
12084-16	**Kommunikáció a titkári munkában**	288	0		280	0	**568**
	Üzleti nyelvi kultúra	80					**80**

Üzleti kommunikáció és protokoll	Üzleti kommunikáció	45			40		**85**
	Protokoll az irodában	45			30		**75**
	Digitális kommunikáció a titkári munkában	30			30		**60**
	Nemzetközi protokoll				45		**45**
	Munkahelyi, irodai kapcsolatok	44			20		**64**
	Munkahelyi konfliktuskezelés	44			20		**64**
	Tárgyalástechnika				45		**45**
	Marketingkommunikáció				50		**50**
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		**288**	**540**		**280**	**525**	**1633**
Összes éves/ögy óraszám:		**828**		**70**	**805**		**1703**
Elméleti óraszámok/aránya		568 /33,35%					
Gyakorlati óraszámok/aránya		1135 /66,65%					

*Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

11.2.4. Szakiskolai kerettanterv –Karcagi tagintézmény
9/E. Tantárgyak és óraszámok szabadsávval együtt

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	1	36
Természettudomány és földrajz	Természettudomány	3	108
Művészetek	Vizuális kultúra	2	72
Technológia	Digitális kultúra	2	72
Egyéb	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	7 (4+3)	252 (144+108)
Testnevelés	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
Összesen		**34**	**1224**

11.2.4.1. 9-10 Közismeret (részszakmához tartozó: Csokoládétermék-gyártó, Kertimunkás, Szobafestő)

Tantárgyak és óraszámok szabadsávval együtt

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	**Magyar nyelv és irodalom**	1+1	71+71

Matematika	**Matematika**	2	142
Technológia	**Digitális kultúra**	1	71
Testnevelés és egészségfejlesztés	**Testnevelés**	5	355
	Osztályfőnöki (közösségi nevelés)	1	71
Közismeret összesen		**10+1**	**710+71**
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21+2	1491+142
Mindösszesen		34	2414
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

11.2.4.2. Csokoládétermék-gyártó 9-10. évfolyam

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadsávval

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	Összefüggő szakmai gyakorlat	elméleti	gyakorlati
11917-16 Csokoládé és csokoládétermék-gyártás	Édesipari technológia II.	2+1	-	70	1+1	-
	Szakmai gépek II.	2	-		1	-
	Szakmai gyakorlat II.	-	13+1		-	13+1
11919-16 Élelmiszerelőállítási alapismeretek	Munka- és környezetvédelem	2	-		-	-
	Mikrobiológia és higiénia	1	-		-	-
	Minőségirányítás	-	-		1	-
	Minőség-ellenőrzés gyakorlat	-	-		-	3
	Gazdasági és fogyasztóvédelmi ismeretek	1	-		2	-

Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám	**8+1**	**13+1**		**5+1**	**16+1**
Összes heti/ögy óraszám	**21+2=23**		**70**	**21+2=23**	

ÚJ HELYI TANTERV SZERINTI MODULOK, TANTÁRGYAK ÉS ÓRASZÁMOK

1. számú táblázat:

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadsáv nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám						
		9. évfolyam				10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	Éves Óraszám	Összefüggő szakmai gyakorlat	elméleti	gyakorlati	Éves óraszám
Édességkészítési ismeretek	Édesipari ismeretek	1,5+0,5=2		54+18=72	70	1+1=2	-	35+35=70
	Szakmai gépek	0,5+0,5=1	-	18+18=36		1	-	35
	Édességkészítés	-	15	540		-	14	490
	Minőség-ellenőrzés és minőségbiztosítás		2+1=3	72+36=108		-	2+1=3	70+35=105
Élelmiszeripari alapismeretek	Munkavédelem és higiénia	1	-	36		1	-	35
Gazdasági és vállalkozási ismeretek	Gazdasági és vállalkozási ismeretek	1	-	36		2	-	70
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám					**70**			
Szabadon felhasználható órakeret		2				2		
Összes heti/ögy óraszám		**21+2=23**		**828**	**70**	**21+2=23**		**805**

11.2.4.3. Kerti munkás képzés 9-10. évfolyamon

Szakmai követelmény modulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma a szabadsáv felhasználásával

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-16 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	2		70	2	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5
	Műszaki alapismeretek	2				
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4			5
10962-16 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2+1			2+1	
11024-16 Kerti munkák	Kerti munkák	2			2	
	Kerti munkák gyakorlat		4+1			5+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		**8+1**	**13+1**		**6+1**	**15+1**
Összes heti/ögy óraszám		**21+1=23**		**70**	**21+1=23**	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

V. 2. A tanulási területekhez rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként a szabadsáv (2 óra/évfolyam) felhasználásával

KERTI MUNKÁS		ÉVFOLYAM				
		9.éves	9.heti	10.éves	10.heti	Összes óraszám
Az évfolyam összes óraszáma		**898**		**805**		**1703**
Az évfolyam összes óraszámából az egybefüggő nyári gyakorlat óraszáma		70				70
Az évfolyam összes óraszámából a szabadon felhasználható keret óraszáma		72	2	70	2	142
Az évfolyam összes óraszámából a tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszáma		**756**		**735**		**1491**
Munkavállalói ismeretek	**Munkavállalói ismeretek**	**36**	**1**	**0**	**-**	**36**
	Az álláskeresés lépései, álláshirdetések	9				
	Munkajogi alapismeretek	9				
	Munkaviszony létesítése	9				
	Munkanélküliség	9				
Mezőgazdaság és erdészet ágazati alapoktatás	**Általános alapozás**	**144**	**4**		**-**	**144**
	Éghajlattan	36				
	Talajtan	36				
	Növénytan	36				
	Munka- tűz- és környezetvédelem	36				
Műszaki ismeretek	**Műszaki ismeretek**	**72+36 =108**	**2+1=3**	**105+35 =140**	**3+1=4**	**177+36+35 =248**
	Kéziszerszámok	18				
	Műszaki alapismeretek	18+12				
	Erőgépek	18+12				
	Talajművelő gépek	18+12				
	Permetezőgépek			17+5		
	Kisgépek			18+6		
	Termesztőberendezések gépei, berendezései			18+6		
	Az öntözés gépei, berendezései			18+6		
	A tápanyagutánpótlás gépei			17+6		
	A betakarítás gépei, eszközei			17+6		

Kertészeti növények	**Növényismeret**	**90**	**2,5**	**140**	**4**	**230**
	Zöldségnövények, palántáik és magvaik felismerése	27		44		
	Gyümölcstermő növények, termőrészeik felismerése	27		44		
	A szőlőnövény részeinek felismerése	18		35		
	Gyomnövények felismerése	18		17		
	Termesztéstechnológiák	**414+36=450**	**11,5+1=12,5**	**490+35=525**	**14+1=15**	**904+36+35=975**
	Szaporítás	126+12		175+11		
	Ültetés, telepítés	108+12		140+12		
	Növényápolás	180+12		175+12		
	Tanulási terület összes óraszáma	756+72=828	21+2=23	735+70=805	21+2=23	1491+142=1633
Egybefüggő szakmai gyakorlat:		70				1633+70=1703

11.2.4.4. Szobafestő képzés a 10. évfolyamon

Szakmai követelmény modulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma a szabadsáv felhasználásával

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	Összefüggő szakmai gyakorlat	elméleti	gyakorlati
10101-12 Építőipari közös tevékenység	Építőipari alapismeretek	3+1	-	70	1+1	-
	Építőipari alapismeretek gyakorlata	-	1		-	-
10104-12 Szobafestő, díszítő munkák	Falfelület festése, díszítése	3	-		2	-
	Falfelület festésének, díszítésének gyakorlata	-	6		-	8
10105-12 Tapétázási munkák	Tapétázási munkák	2	-		3	-
	Tapétázási munkák gyakorlata	-	6+1		-	7+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		**8+1**	**13+1**	**70**	**6+1**	**15+1**
Összes heti/ögy óraszám		**21+2**		**70**	**21+2**	

Szobafestő szakmacsoport szakmai elmélet és szakmai gyakorlat óraszámai

	9. évfolyam		10. évfolyam		
Évfolyam	**Éves óraszám**	**Heti óraszám**	**Éves óraszám**	**Heti óraszám**	**Összes óraszám**
Az évfolyam összes óraszáma	**828**	**23**	**805**	**23**	**1703**
Szabadon felhasználható keret óraszáma	72	2	70	**2**	**142**
Az évfolyam összes óraszámából a tanulási területek, tantárgyak, témakörök óraszáma	**756**	**21**	**735**	**21**	**1491**
Építőipari alapismeretek (szakmai elmélet)	**72**	**2**	**0**		**72**
Építőipari kivitelezési alapismeretek (szakmai elmélet)	**54+18=72**	**1,5 +0,5=2**	**0**		**54**
Építőipari rajzi alapismeretek (szakmai elmélet)	**0**		**70**	**2**	**70**
Munka- és környezetvédelem (szakmai elmélet)	**36**	**1**	**0**		**36**
Munkavállalói ismeretek (szakmai elmélet)	**0**		**17,5+17,5=35**	**0,5+0,5=1**	**17,5+17,5=35**
Munkavállalói idegen nyelv (szakmai elmélet)	**18 +18=36**	**0,5 +0,5=1**	**17,5+17,5=35**	**0,5+0,5=1**	**35,5+35,5=71**
Technológia, anyagismeret (szakmai elmélet)	**72**	**2**	**0**		**72**
Díszítőmunkák, szakrajz, színelmélet (szakmai elmélet)	**36+36=72**	**1+1=2**	**70+35=105**	**2+1=3**	**106+71=177**
Szakmai számítás (szakmai elmélet)	**36**	**1**	**70**	**2**	**106**
Falfelületek csiszolása, festése, díszítése (szakmai gyakorlat)	**432**	**12**	**490**	**14**	**922**
Összefüggő nyári gyakorlat óraszáma	**70**				**70**

11.2.4.5. Fonottbútor készítő képzés 9-12. évfolyamon

Közismereti tantárgyak szabadsávval együtt

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évfolyam (heti óraszám)	Gyakorlat (két hét)	10. évfolyam (heti óraszám)	Gyakorlat (három hét)	2 tanéves óraszám	11. évfolyam (heti óraszám)	Gyakorlat (három hét)	12. évfolyam (heti óraszám)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+1,5	-	1+1	-	72 +54+36	1+1	-	1+1	68 +36+32
Idegen nyelv	Élő idegen nyelv	1	-	1	-	72	1	-	1	68
Matematika	Matematika	1	-	1	-	72	1	-	1	68
Technológia	Digitális kultúra	1	-	1	-	72	1	-	1	68
Testnevelés és egészségfejlesztés	Testnevelés	5	-	5	-	360	5	-	5	340
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	-	1	-	72	1	-	1	68
Közismeret összesen		**10+1,5**	**-**	**10+1**	**-**	**720 +54+36**	**10+1**	**-**	**10+1**	**680 +36+32**

Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	**21+1,5**	**-**	**21+2**	**-**	**1512 +54+72**	**21+2**	**-**	**21+2**	**1428 +72+64**
Összesen	**34 óra**	**-**	**34 óra**	**-**	**2448 óra**	**34 óra**	**-**	**34 óra**	**2312 óra**
Összefüggő szakmai gyakorlat	-	*70*	-	*105*	-	-	*105*	-	-

Az éves óraszám megadásánál 9-11. évfolyamon 36 héttel, az utolsó 12. évfolyamon 32 héttel számolunk.

9.Népi kézműves(Fonottbútor készítő)

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadsávval

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám										
		9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam	
		e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5										
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.										0,5	
11497-12 Foglalkoztatás I.	Foglalkoztatás I.										2	
10681-12 Népi kézműves vállalkozás működtetése	Művészettörténet	1			1			1			1	
	Általános néprajz	1			1							
	Rajz gyakorlatok		1			1			2			1
	Népi kézműves szakmai alapismeretek	1			1			1				
	Népi kézműves vállalkozásismeret, marketing	1			1			1			1	
10690-12 Kosárfonás	Kosárfonó szakmai ismeretek	1		70	1		105	1		105	1	
	Kosárfonó szakmai néprajz	1			0,5			0,5				
	Kosárfonó szakmai rajz gyakorlatok		1			1			1			1
	Kosárfonó gyakorlatok		5			5,5			5,5			5,5
10691-12 Fonottbútor készítés	Fonottbútor készítés szakmai ismeretek	1			1			1			1	
	Fonottbútor szakmai néprajz	0,5			0,5			0,5				
	Fonottbútor szakmai rajz gyakorlatok		1			1			1			1
	Fonottbútor készítés gyakorlatok		5+1,5			5,5+2			5,5+2			6+2
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	13+1,5		7	14+2		6	15+2		6,5	14,5+2
Összes heti/ögy óraszám		21+1,5=22,5		70	21+2=23		105	21+2=23		105	21+2=23	

Jelmagyarázat: e/elmélet; gy/gyakorlat; ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

11.3. Tanulásban akadályozottak tagozata: Kötelező tantárgyak és óraszámok a 9-10-11-12. évfolyamon a helyi tanterv alapján

/Szabadsáv felhasználásával/

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók két évfolyamos szakiskola szakmai oktatásnak, képzésnek tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi a szakiskola kötelező előkészítő évfolyama, melyhez külön kerettanterv készült.)

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évf. (heti óraszám)	Gyak. (két hét)	10. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám	Gyak. (három hét)	11. évf. (heti óraszám)	Gyak. (három hét)	12. évf. (heti óraszám)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	*1+1,5*	-	*1+1*	*162*	-	*1+1*	-	*1+1*	*136*
Idegen nyelv	Élő idegen nyelv	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Matematika	Matematika	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Technológia	Digitális kultúra	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Testnevelés és egészségfej-lesztés	Testnevelés	5	-	5	360	-	5	-	5	340
	Osztályfő-nöki (Közösségi nevelés)	1	-	1	72	-	1	-	1	68
Közismeret összesen		**11,5**	**-**	**11**	**810**	**-**	**11**	**-**	**11**	**748**
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		**21+1,5**	**-**	**21+2**	**1638**	**-**	**21+2**	**-**	**21+2**	**1564**

Összesen	**34**	**-**	**34**		**-**	**34**	**-**	**34**	
Összefüggő szakmai gyakorlat	**-**	**70**	**-**	**-**	**105**	**-**	**105**	**-**	**-**

Az éves óraszám megadásánál 9-11. évfolyamon 36 héttel, az utolsó 12. évfolyamon 32 héttel számolunk.

Alapvető célunk – a köznevelési reform keretei között – *az egész életen át való tanulás, a versenyképes tudás, a gyermekközpontúság és az esélyegyenlőtlenség megvalósítása.*

Célunk továbbá az, hogy csökkentsük a gyerekek felesleges terhelését, legyen idejük hasznos és az önkiteljesedést szolgáló tudás megszerzésére, s tudjuk *fejleszteni az alapkészségeket* (szövegértés, problémamegoldás, önálló gondolkodás).

12. A NEVELÉS-OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján alanyi jogon térítésmentes tankönyvellátásban részesül minden nappali rendszerű alap- és középfokú iskolai oktatásban részt vevő tanuló, a meghatározott, adott tanévre rendelkezésre álló keretösszegig.

A köznevelési törvénynek megfelelően a nevelőtestület hatásköre a tankönyv, tanulmányi segédletek, taneszköz kiválasztása.

Az iskolánkban a tankönyvellátás feladatait az intézmény látja el olyan formában, hogy a **Könyvtárellátó Kiemelt Közhasznú Felelősségű Társasággal** a tankönyvek forgalmazására vonatkozó szerződést köt, és az intézmény a tankönyveket használatra átveszi. A tankönyveket **tankönyvfelelős** rendeli meg és adja át a pedagógusoknak, tanulóknak.

A kiválasztás elvei:

- A tankönyvek rendelése előtt - minden évben a nevelőtestület megismeri az aktuális NAT kompatibilis tankönyvlistát.
- Minden tantárgy esetében nagyon fontos, hogy a tankönyv **jól használható** legyen, megfelelően szolgálja a sérült gyermek **készségfejlesztését**, lehetőséget adva az új ismeretek

közlésére, feldolgozására, megerősítésére, gyakorlására, differenciálásra, önálló feladatok végzésére, a tudás ellenőrzésére.

A tankönyvek és taneszközök megválasztása:

- a tankönyv legyen figyelemfelhívó, szép kivitelű, tartós,
- tartalmában, ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez,
- az egyes tantárgyak tankönyvei egymásra épüljenek (koncentráció elve)
- legyenek jól áttekinthetők, jól olvashatóak,
- az alaptankönyvhöz tartozzon munkatankönyv, füzet,
- kiválasztásuknál mérlegeljük azt, mennyire alkalmas a fogyatékos gyermek életkori sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez
- szolgálja a differenciált tanítást és tehetséggondozást

A rendelkezésre álló keretösszegen felüli egyéb taneszközök, fejlesztőeszközök és segédletek kiválasztásánál az ésszerűséget is figyelembe vesszük minden tagozaton egyaránt, melyek beszerzése ajánlott lehetőség.

Az intézményi lehetőséget biztosít tartós tankönyvek könyvtárban való tárolására, melynek kölcsönzését egyenlő eséllyel biztosítjuk minden tanuló számára. Ha a tankönyv kölcsönzése során a könyv a szokásos használatot meghaladó mértéken túl sérül, a tankönyvet a tanuló elveszti, megrongálja, a nagykorú tanuló illetve a kiskorú tanuló szülője az okozott kárért kártérítési felelősséggel tartozik. Az okozott kár mértékét az igazgató – a tankönyvek beszerzési árát figyelembe véve – határozatban állapítja meg.

Az iskolai tankönyvrendelés elkészítésének és az ahhoz kapcsolódó fenntartói egyetértő nyilatkozat beszerzésének módját, az iskola házirendjében kell meghatározni.

13. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

Erkölcsi nevelés

A SNI tanulóink esetében alapvető cél:

- fejlődjön a **tanulóink erkölcsi érzéke**,
- alakuljon ki a helyes viselkedés, segítőkészség, tolerancia
- mélyüljön el a **cselekedeteikért** és azok **következményeiért viselt felelősségtudata,**
- **valósuljon meg az SNI gyermekek** közösségi beilleszkedése, szocializációja az 1-4. évfolyamig
- kommunikációs helyzetgyakorlatokkal készítjük fel az SNI, tanulásban akadályozott, autizmussal élő kicsiket az elkerülhetetlen **értékkonfliktusokra.**

A hit- és erkölcstan oktatására vonatkozóan intézményünkben a tanulók (szülők) választása alapján református vagy római katolikus felekezeti hitoktatás, ill. erkölcstan oktatás folyik a tanulásban akadályozottak tagozatán valamennyi évfolyamon, heti 1-1 órában.

Önismeret és társas kultúra fejlesztés

A sajátos nevelési igényű tanulóink, különösen az autizmussal élő tanulók fejlesztésében hangsúlyos szerepet kap a *saját személyiség*, a *külső és belső tulajdonságok megismertetése,* a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában. Hozzá kell segíteni a tanulókat, hogy képessé váljanak érzelmeik hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A *családi életre nevelés*

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező

zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. Kiemelt feladatunknak tartjuk a feladata a **harmonikus családi minták közvetítését.**

A testi és lelki egészségre nevelés

SNI tanulóinkat ösztönözzük arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra. Játékosan fejlesszük a társas viselkedésüket, a konfliktusok kezelésére mimes gyakorlatokat játsszunk.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A mi SNI gyermekeink közül a **tanulásban akadályozott gyerekekben** kell kialakítani ezt a segítő magatartást, az *értelmileg akadályozott, súlyosan és halmozottan sérült tanulókkal* szemben. Ezáltal számos olyan képességek alakulnak ki, melyek fejlesztik az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás képességét, amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Célja:

- A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar költőket, meseírókat, történelmi személyiségek, munkásságát.
- Már alsó tagozatban játékosan gyakoroltatjuk azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az **otthon,** a **lakóhely**, a **szülőföld**, a **haza** és megismerését, megbecsülését.
- Az alsó tagozaton SNI tanulók számára **közvetlen, látható, megtapasztalható** élmények (pl. művészi alkotások, ismeretterjesztő filmek) segítségével nyújthatunk ismereteket e téren. A sajátos érdeklődési körök (pl. térképek, közlekedési eszközök, különféle adatok, tények gyűjtése) számos tanulót közelebb visznek a terület ismeretanyagához.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés:

Az SNI tanulóink nevelésének-oktatásának alapvető célja, hogy olyan gondolkodási, szociális-kommunikációs készségeket alakítsunk ki, melyek lehetővé teszik az egyén részvételét szűkebb és tágabb társas környezetében. A részvétel módja és mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat: a tanulók túlnyomó többsége jelentős támogatást igényel abban, hogy jogait gyakorolja, társadalmilag elfogadott viselkedési módokat tanúsítson, alkalmazkodjon a társadalom írott és íratlan szabályaihoz.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: A pénz értékével és a takarékossággal kapcsolatos alapvető ismeretek megszerzése kulcsfontosságú, ezért ezek az ismeretek több tantárgyban, különböző évfolyamokon visszatérően, fokozatosan bővülő tartalommal jelennek meg. Alsó tagozaton szerepjátékokkal gyakoroljuk a pénz használatot.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A különleges szükségletű, SNI gyermekeknek is meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Az SNI tanulóink más-más személyes élménnyel, tudással, tapasztalattal rendelkeznek a környezettudatos magatartás, életvitel területén. Ezek megbeszélése, feltárása lehetőséget teremt arra, hogy a témában minél alaposabban elmélyüljenek úgy, hogy azt ne elméletnek, hanem a hétköznapi élet szerves részének tekintsék. Változatos tevékenységek (kooperatív csoportmunkák, vita, disputa, stb.) segítségével komplex módon lehet a környezettudatos magatartás fontosságát tudatosítani.

Pályaorientáció

Az SNI tanulóink esetében a felnőttlét szerepeire való felkészülés kulcsfontosságú feladat, ezért már **alsó tagozatban** el kell ezt kezdeni, játékos formában.

Összetevői: az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló **önismeret fejlesztése**; a foglalkozási ágak megismerése tevékenységek és tapasztalatok útján.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulásban akadályozott és autizmussal élő tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés alsóban a piktogramok, játékszoftverek segítségével történik.

A tanulás tanítása:

Az életkori sajátosságoknak megfelelően meg kell alapozni az önálló ismeretszerzés, tanulás képességét a tanulásban akadályozott tagozaton is. A tanulók már az alsó tagozaton megismerkednek az egyéni tanulási minták mellett a páros, a csoportos és kooperatív munka egyes elemeivel is. Elsajátítják az önálló tanulás elemi technikai sajátosságait. Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való

ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

Testi-lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében.

Alapvető cél a mozgás, a rendszeres testedzés, a sportjátékok iránti kedv felkeltése és megerősítése, a tanulók fokozott játék- és mozgásigényének kielégítése.

A nagymozgás, testséma ismeret, téri tájékozódás, mozgáskoordináció, a ritmusérzék fejlesztése a lelki egészség a tanulási-tanítási folyamat eredményességét is befolyásolja.

Lelki egészség: pozitív, reális önértékelés szükségessége.

Az egészségfejlesztő nevelés-oktatási testmozgás programjának célja *a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésé*nek elősegítése a testmozgás eszközeivel. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Mindennapos testnevelés megszervezhető:

- Mindennapos testedzés, az arra rászorulóknak könnyített testnevelést, gyógytestnevelést, jelent tanórai keretben.
- Tanórán kívüli fokozott mozgást kielégítő foglalkozásokat: tömegsport, atlétika szakkör, labdajáték, sportversenyeken való részvételt.
- A tartásjavítást, a mozgáskoordináció fejlesztését, lehetőség szerint a gyógylovagoltatást, gyógyúszást.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontoknak kell érvényesülnie

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programban
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömöt és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is

- érvényesüljön a testnevelés és sporttevékenység személyiségfejlesztő hatás
- A testmozgás-program játékokat és táncot is tartalmaz.

14. KÖNNYÍTETT TESTNEVELÉS, GYÓGYTESTNEVELÉS, /MOZGÁSFEJLESZTÉS/ ÉS KONDUKTÍV MOZGÁSFEJLESZTÉS

Iskolánk **minden tanulója** sajátos nevelési igényű, legtöbbjük számára szakorvos által előírt, speciális gyógytestnevelést, mozgásfejlesztést is kell biztosítanunk.

Tanulóink egészségi állapota miatt szem előtt kell tartanunk a szakorvosi javaslatokat, amely meghatározza, **részt vehet-e a tanuló** a normál testnevelés órákon. Ezen alapelv figyelembe vételével kell szerveznünk a mindennapos testnevelést.

- A könnyített testnevelésórát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra vagy az iskola által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a *mindennapos* testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.
- A gyógytestnevelés-órákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelési-oktatási intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt tanóra keretében. Amennyiben a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelésórán is részt vehet, akkor számára is biztosítani kell a *mindennapos* testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés- és a testnevelésórákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára az iskolaorvos, a szakorvos tesz javaslatot.
- Fel kell menteni a tanulót a testnevelésórán való részvétel alól, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.

  Több olyan tanulónk van, akiket a szakorvos III. kategóriába sorol, ez azt jelenti, hogy teljes mértékben fel kell menteni őket a testnevelésórán való részvétel alól, ezen tanulók egészségkárosodása olyan fokú, amely nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételt sem.

A mindennapos testnevelés órákat **testnevelő, gyógytestnevelő, konduktor és szomatopedagógus végzettségű tanáraink** biztosítják, előre elkészített **mozgásprogramjuk** alapján.

Intézményünk azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi mindennapos testnevelést napi egy-egy testnevelési óra biztosításával.

Konduktív mozgásfejlesztés

A konduktív pedagógia életre hívója prof. Dr. Pető András orvos, gyógypedagógus volt. Módszerének alapgondolata, hogy az idegrendszer a károsodások ellenére is rendelkezik tartalékokkal, új kapcsolatok kiépülésének lehetőségével, amelyek a tanulási-tanítási folyamatot megfelelően irányítva mozgósíthatók, s a kezdetben passzív, cselekvésképtelen gyermekből aktív, cselekvőképes gyermek/felnőtt válhat.

A konduktív pedagógiában az „aktivitás", „cselekvés" szavak új értelmet nyernek, hiszen nem a puszta mozdulattal azonosítjuk ezeket. Az érdeklődés, a tervezés, a részvétel az, ami igazán aktívvá tehet egy szervezésmód kialakítására, a koordináció újraépítésére.

A Pető-féle konduktív nevelés több mint puszta mozgásfejlesztés. A kóros mozgás és értelmi fejlődés együttes előfordulása esetén mindkettő ugyanannak a központi idegrendszeri sérülésnek a következménye, éppen ezért a kognitív funkciók és a mozgásszabályozás a fejlesztési folyamatban sem választhatók el egymástól.

Intézményünkben azon tanulók/óvodások részesülnek konduktív fejlesztésben, akik esetében a testnevelési besorolás, illetve a szakértői vélemény azt indokolja, előírja. Ezen fejlesztő alkalmak a rehabilitációs órák terhére valósulnak meg a gyermekek állapotától függően egyéni vagy kiscsoportos formában.

A gyermekekről minden tanév elején konduktív megfigyelés készül, amely alapját képezi az egyéni mozgásfejlesztési tervnek. Az értékelés félévkor és év végén szöveges formában zajlik.

Szomatopedagógiai mozgásfejlesztés

A szomatopedagógia a gyógypedagógia egyik szakága, önálló sérülés-specifikus pedagógiai rendszert alkot. A gyógypedagógiai rehabilitáció része, **a mozgáskorlátozott személy személyiségfejlesztésére irányuló**, komplex speciális pedagógiai tevékenység, mely életkor-specifikus, sérülés-specifikus és személyiségorientált.

A **szomatopedagógiai folyamat** az adott személy mozgásos akadályozottságától függő komplex pedagógiai hatásrendszer, amely az egyedi nevelhetőségi feltételek figyelembevételével, az akadályozottság javítására, megszüntetésére, az egész személyiség fejlesztésére irányuló speciális szakpedagógiai tevékenység.

Feladatai:

- **Komplex terápia** a fejlődés elősegítésére (motoros képességek, szenzoros képességek, kognitív képességek, kommunikáció fejlesztése)
- **Szociális fejlesztés, felkészítés a szociális érettségre (**magatartás, viselkedés, feladattudat, önellátás, önállóság, közösségi személyiség-vonások, kapcsolatteremtési képesség)
- **Környezeti adaptáció**

Intézményünkben azok a tanulók részesülnek szomatopedagógiai fejlesztésben, akiknél a szakértői bizottság előírja és meghatározza a megfelelő óraszámot, mindezt a rehabilitációs órák terhére. Tanév elején komplex mozgásállapot vizsgálatot veszünk fel, amely alapján készül el az egyéni fejlesztési terv. Félévi és év végi állapotváltozást szöveges formában rögzítésre kerülnek.

15. VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS SZABÁLYAI

SNI tanulókat nevelő, oktató általános iskolában, **nincs választható tantárgy**. Az SNI tanulók teherbírása jóval alacsonyabb szinten van ép társaiknál.

A nevelés, oktatás terén kiemelt tantárgy intézményünkben nincs. Tanulóink személyiségének harmonikus fejlődése érdekében fokozottabban alkalmazzuk a tantárgyközi koncentrációt, a tevékenykedtetésen alapuló alkalmazható ismeretek nyújtását.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési értékelési módja lehet diagnosztikus, formatív és szummatív.

A tanuló által szerzett érdemjegyeket a pedagógus köteles tíz napon belül a tanulmányi rendszerben rögzíteni.

“Az ember úgy tanul, ahogy értékelik, nem úgy, ahogy tanítják. Az értékelés a tanítás motorja.”

Az értékelés, minősítés módja a tanulásban akadályozott iskolai tagozaton

Alapelvek az értékelésben:

- Ösztönző hatású legyen, segítse a tanulóink pozitív személyiségjegyeinek továbbfejlődését.
- A differenciált, egyéni vonatkozású, normaorientált értékelés kapjon prioritást.
- Legyen sokoldalú, mindig változatos formákat alkalmazzunk.

- Igazodjon a tanulók értelmi képességeihez, életkorukhoz, a tantárgy jellegéhez.
- A diagnosztikus és formatív értékelések kerüljenek túlsúlyba.
- Az ellenőrzés - értékelés nem lehet a fegyelmezés, retorzió eszköze.
- Mindig az objektivitás és a motiváló szándék dominájon.
- A tantárgyi értékelés tükrözze a helyi tantervben megfogalmazott követelmények és teljesítés viszonyát, a fejlődésben elért eredményt.
- Tárja fel az elmaradás, a hibák okait.
- Hangsúlyozza és építsen a pozitívumokra.
- Legyen folyamatos, segítse elő a rendszeres bevésést, megerősítést.
- A tanulók teljesítmény fejlődését is értékeljük.
- A tanuló eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk/visszajelzünk a tanulónak és szüleinek/gondviselőjének.
- A törvény szerint a szülő nem befolyásolhatja az értékelést, az értékelés miatt csak akkor indíthat eljárást, ha az jogszabályt sért, vagy ha a pedagógiai programnak nem megfelelően történt az értékelés

Az értékelés típusai

Szöveges értékelés

- A tanulók előmenetelét félévkor és tanév végén minősíteni kell, aminek célja a tanulók önmagukhoz mért fejlődése.
- Az tanulásban akadályozott tagozaton a **nevelőtestület úgy döntött**, az **első évfolyamon félévkor és év végén**, a **második évfolyamon félévkor** *szöveges értékelést, minősítést alkalmazunk.*
- Az értékelést a munkaközösség által készített táblázat mondatbankja alapján készítjük el, ahol a tanulóra fejlődésére jellemző értékelést húzzuk alá. Az értékelő lap alján mindig van hely egy személyes és fejlesztő jellegű üzenetre, amit a pedagógus a gyermeknek címez.
- A táblázatban a ***minősítések*** is szerepelnek, amik a következőek lehetnek:
    - kiválóan teljesített
    - jól teljesített
    - megfelelően teljesített
    - felzárkóztatásra szorul

Az értékelés rendszeressége és formái

A tanulók előmenetelét félévkor és tanév végén minősíteni kell, aminek célja a teljesítmény, tudás, attitűd, magatartás, egyéni és közösségre megállapított követelmények, és az önmagukhoz mért fejlődés értékelése.

A szöveges értékelés rendszeressége:

- Az *első évfolyamon* félévkor és év végén, a *második évfolyamon,* félévkor a szöveges tájékoztatást kap a szülő gyermeke fejlődéséről, szöveges minősítéssel.
- A szöveges értékelés, minősítés félévkor a KRÉTA e-naplóban, a tanuló tájékoztató füzetében, ill. az első évfolyam végén, a törzslapon, a KRÉTA e-naplóban, a bizonyítványban dokumentálásra kerül.

A szöveges minősítés kategóriái, félévkor és tanév végén:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul

Az első évfolyamon

- a szöveges minősítés rendszeressége havonta történik, amelyben a gyermek tanulmányi fejlődését a fent említett minősítéssel fejezzük ki.
- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Az iskola főigazgatója a **szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti** az iskola első évfolyamának megismétlését, **akkor is**, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben csak a megismételt évfolyamról kap bizonyítványt a tanuló.

A második évfolyamon

- félévkor még szöveges értékeléssel és minősítéssel fejezzük ki azt, hogyan fejlődött a tanuló.
- az első félév végén már ***jelzőjegyeket*** adhatunk, a numerikus értékelés előkészítése céljából.

- Az *évfolyamismétlésről* való döntés a második évfolyamtól kezdve ismét a pedagógus illetve a nevelőtestület kizárólagos szakmai kompetenciájába tartozó döntése, melyhez továbbiakban nem szükséges a szülő beleegyező nyilatkozata.

Középfokú nevelés-oktatásban

- Középfokú iskolai tanulmányok folytatása esetén a sikeresen teljesített kilencedik évfolyam megismétlését az iskola főigazgatója a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal akkor engedélyezheti, ha arra a szakiskolai nevelés-oktatásba való bekapcsolódás vagy másik szakképesítés megszerzésére irányuló tanulmányok folytatása vagy másik tanulmányi terület választása miatt van szükség.

Numerikus minősítés

- A **második évfolyam** év végétől, a nyolcadik évfolyam év végéig a köznevelési törvényben előírt, ötfokozatú skála szerint, **érdemjeggyel,** (1-5) értékelünk, *jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen*, minősítéssel minősítünk. Ha a tanuló egy tantárgyból dicséretesen jól teljesít, akkor az értékelése 5d, minősítése *kitűnő*.
    - A tanuló által szerzett érdemjegyeket a pedagógus köteles tíz napon belül a tanulmányi rendszerben rögzíteni.
- Valamennyi évfolyamon a szöveges értékelés, illetve az 1-5 fokú skálával történő érdemjegyek, majd az év végi osztályzat megállapításának alapja a NAT-hoz igazodóan - a helyi tantervben is megfogalmazott továbbhaladási feltétel - a követelmények minimum, illetve optimum szintje.
- A tanulásban akadályozott tagozat magyar nyelv és irodalom tantárgyat az első évfolyamtól kezdődően félévkor és év végén is **egy tantárgyként, *egy osztályzattal,*** az ötödik évfolyamtól kezdve ***két tantárgyként*** **magyar nyelv és magyar irodalom *két osztályzattal* minősítjük.**
- Tanulásban akadályozott tagozat **természetismeret** tantárgyat egységesen, **egy *osztályzattal* minősítjük.**

Minimum követelmények

- A minimum követelményeknek feleljen meg a tanuló az *elégséges* osztályzatért. Szöveges értékelés esetében *felzárkóztatásra szorul* minősítést kapjon.

- A tanulásban akadályozott tanulóknál, ha a gyerek önmagához képest jelentős fejlődést mutat, de csak a tantervi minimum követelményeket teljesíti, kaphat *közepes* illetve *megfelelően teljesített* minősítést.

Optimum szint

- A helyi tantervben megfogalmazott követelmények *optimum szintjét* teljesítő tanulót jelessel minősítjük. Szöveges értékelésnél jól teljesített minősítést kapjon.
- A tantárgyi optimumi szintet meghaladó teljesítményt a *jól teljesített* illetve *jeles* minősítés helyett *kiválóan teljesített* illetve *kitűnő minősítéssel* értékeljük.

Minősítés gyakorlati megvalósítása

- Az előzőekben ismertetett értékelési formák részeként jelenik meg a tanuló ösztönzésére, motiválására, napi munkája értékelésére, a bevezető szakaszban, a piros pont, csillag, jelek, szimbólumok, a pedagógus szabad választása alapján, a bevezető szakasz végén a jelzőjegyek.

A tantárgyi érdemjegyek pótlásának, javításának módjai és lehetőségei

Meg kell adni a lehetőséget a tanulónak (pl. témazáró, felmérő stb.) pótlására, esetleges javítására akkor, ha a tanuló:

- egészségi okok miatt
- pszichés problémái miatt
- esetleges szociokulturális nehézségei miatt nem tudott számot adni tudásáról, vagy eredménytelen, minimumszint alatti volt a tanuló teljesítménye.
- Az érdemjegy, a minősítés pótlására vonatkozó lehetőségről minden tanulót tájékoztatni kell.

Az értékelés típusai

A tanulásban akadályozott tagozaton leggyakrabban alkalmazzuk a diagnosztikus, formatív értékelést. Ritkábban alkalmazzuk a szummatív értékelést.

	Diagnosztikus	Formatív	Szummativ
Funkció	Helyzetfeltárás. Tudás mennyiségének, milyenségének feltárása, a differenciált tanulásszervezés kialakításának alapja, csak szöveges értékelés lehet. Nem lehet osztályzattal értékelni! (Tanév eleji, tanév végi felmérések)	Visszacsatolás, mit értett meg a tanuló, fejlesztés-formálás a tanulási folyamat közbeni irányítás, segítés, a tanulási sikerek megerősítése, a hibák, a nehézségek differenciált feltárása. Csak szöveges értékelés vagy százalékos kiértékelés lehet.	Tanulók minősítése, kategorizálása a teljesítmény alapján. Hatékonyságának alapja az objektivitás, hitelesség, megbízhatóság. érdemjegy, százalékérték, pontérték.
Időpont	Bármely ponton	Folyamat közben	Szakasz végén
Tárgya	Pszichomotoros, kognitív, és affektív környezeti tényezők Egyéni fejlesztési terv készítése. Szakértői javaslat kérése.	Kognitív	Tárgytól függően Pszichomotoros, Kognitív

Az érdemjegyek, osztályzatok dokumentálásának módozatai, formái

Az év közben kapott érdemjegyeket az ellenőrzőbe is be kell írni a KRÉTA e-naplóba való bejegyzéssel egyidejűleg.

Írásbeli felmérések formái, rendje:

- Tanév elején, valamennyi évfolyamon diagnosztikus mérésekkel tárjuk fel a tanulók induló tudását. Ezt csak szövegesen vagy százalékos kimutatással értékeljük.
- Tanév közben évfolyamonként, tantárgyanként egyesített szempontok alapján témazáró felmérésekkel, tematikus tudáspróbákkal, formatív mérésekkel szerzünk információkat folyamatosan a további fejlesztő munkához.

- A tantervi követelmények teljesítéséről félévkor és tanév végén is formatív felmérésekkel győződjünk meg arról, mit értett meg a tanuló.
- Bemeneti mérés: Sindelar-Zsoldos I. felmérő programjával és az EFOP-3.1.6-16-2017-00043. számú projekt keretében kidolgozott anyanyelvi és matematikai készség mérésére szolgáló mérőanyaggal történik.
- Szövegértés mérés: 6. 7. 8. évfolyamon
    - A kezdő szakasz 4. évfolyamának végén az EFOP-3.1.6-16-2017-00043. számú projekt keretében kidolgozott anyanyelvi és matematikai készség mérésére szolgáló mérőanyaggal történik.

Egyéni munkarendes tanulók értékelése, minősítése

- Az egyéni munkarendes tanuló a nemzeti köznevelési törvény, a szakértői bizottság javaslata és az Oktatási Hivatal határozata alapján heti 10 órát tartózkodik az iskolában, ahol az iskola biztosítja számára az év közbeni felkészülést.
- Az iskola főigazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt az egyéni munkarendes tanuló kötelességeiről és jogairól.
- Az egyéni munkarendes tanuló a főigazgató előzetes engedélyével **vehet részt a tanórai** vagy egyéb foglalkozásokon. Az egyéni munkarendes tanuló kérelemre felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásra.
- Az iskola köteles gondoskodni a tanuló felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatának megállapításáról akkor is, ha szakorvosi vélemény alapján otthoni ellátás keretében részesül tartós gyógykezelésben, és emiatt egyéni munkarendes tanulóként folytatja tanulmányait.
- Az egyéni munkarendes tanuló **évente kétszer, félévkor** és **év végén** háromtagú vizsgabizottság előtt számot ad tudásáról.
- Az **egyéni munkarendes tanuló magatartását és szorgalmát nem kell minősíteni.**
- A tanuló eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk/visszajelzünk a tanulónak és szüleinek/gondviselőjének.

Az értékelés, minősítés módja az értelmileg akadályozott iskolai tagozaton

Alapelvek az értékelésben

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek iskolai értékelése során a tanulók tudását, attitűdjét, magatartását figyeljük meg, az egyénre szabott követelményekhez viszonyítunk és az **önmagukhoz mért fejlődésük** alapján teszünk megállapításokat.

- Az értékelés fontos funkciója ezen a tagozaton, a meglévő készségek és képességek folyamatos diagnosztikus felmérése, TARC, HKI és PAC II. teszttel, ennek alapján a tanuló jellemzőihez igazodó legmegfelelőbb fejlesztési eljárások kiválasztása.
- Az értelmileg akadályozott gyermekeknél jelentkező nevelési nehézségek miatt rendkívül fontos, hogy az értékelés *ösztönző hatású* legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.
- Az értékelési formák kialakítása a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók módosult fejlődésmenetének, valamint az ép értelmű tanulóktól jelentős mennyiségi és minőségi eltéréseket mutató tanulási képességek figyelembe vételével, a köznevelési törvény előírásait alkalmazva történt meg.
- A tanuló eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk/visszajelzünk a tanulónak és szüleinek/gondviselőjének.

Az értékelés típusai

- A **diagnosztikus** és a **segítő célú, folyamatos értékelésnek** a teljes képzési időszakban kiemelkedő szerepet kell kapnia a tanulók minősítésében.
- Bizonyítványt egy tanévben csak tanév végén adunk.
- **Félévkor** 1-7. évfolyamon minden tantárgyból szöveges értékelést és minősítést kap a tanuló a minősítő táblázat felhasználásával. A minősítést aláhúzással jelöljük.
- A 8. évfolyamon minden tantárgyból csak minősítést kap.
- **Év végén** csak az első évfolyamig alkalmazzuk a szöveges értékelést, második évfolyamtól csak a minősítés kerül a bizonyítványba, szövegesen nem értékelünk.
- Minőségi fokozatok:
    - kiválóan teljesített
    - jól teljesített
    - megfelelően teljesített

- felzárkóztatásra szorul
- nem teljesítette

A „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapott tanulókat a következő csoportban fokozottabb, egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel kell foglalkoztatni.

Az a tanuló, aki legfeljebb három tantárgyból „nem teljesítette” minősítést kap a tanév végén, az a nevelőtestület határozata értelmében javító vizsgát tehet.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola főigazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

A minősítések osztályzatokká történő átváltása az alábbiak szerint történik:

- kiválóan teljesített (5)
- jól teljesített (4)
- megfelelően teljesített (3)
- felzárkóztatásra szorul (2)
- nem teljesítette (1)

- A 9-10-11-12 tanúsítvány minősítése:
  - kiválóan megfelelt,
  - jól megfelelt,
  - megfelelt,
  - gyengén megfelelt,
  - a képzésben részt vett

Ezt a minősítést az kapja, aki a minimum követelmények teljesítésére képtelen, de a foglalkozásokon jelen volt. Minden esetben az önmagához mért fejlődését értékeljük a gyermeknek.

- A továbbhaladáshoz a pedagógiai szakaszokhoz rendelt minimális teljesítményt és a gyermek önmagához mért fejlődését is figyelembe kell venni, valamint az egyes tantárgyak tanterveiben évfolyam szinten meghatározott követelményeket szükséges teljesíteni.

A minősítések osztályzatokká történő átváltása az alábbiak szerint történik:

- kiválóan megfelelt (5)
- jól megfelelt (4)
- megfelelt (3)
- gyengén megfelelt (2)

Készségfejlesztői iskolai vizsga

A 12. évfolyam végén a készségfejlesztő iskola ***elméleti és gyakorlati vizsgával zárul.*** A képzés végén a tanuló ***előre összeállított tételsor alapján*** gyakorlati tevékenységet kísérően ad számot elméleti tudásáról. A ***gyakorlati vizsgán be kell mutatni*** egy készterméket vagy munkafolyamatot (lehet digitálisan rögzített is), amelyet a tanuló a legjobbnak tart saját munkái közül, egy ***elkezdett munkadarabon pedig folytatja a munkát, bemutatva gyakorlati ismereteit***.

A ***vizsgabizottság összetétele*** a ***gyakorlati tevékenységet oktató szakemberből***, szakirányú végzettségű ***gyógypedagógusból*** és a ***bizottság elnökéből*** áll.

A Vizsgabizonyítvány minősítése:

- ***kiválóan megfelelt***
- ***jól megfelelt*** (ha a tanuló az elméleti és gyakorlati vizsgán képes az önálló munkavégzésre, egyéni ötleteit felhasználja, korrigálja hibáit, a pontos és kitartó munkavégzésre törekszik),
- ***megfelelt*** –(ha a tanuló irányítás mellett képes a feladatok elvégzésére, munkájában körültekintő)
- ***képzésben részt vett*** (a tanuló segítséggel el tudja végezni az adott tevékenységeket, ha szükséges, képes segítséget kérni, balesetmentesen képes egyszerű munkafázist elvégezni).

Mérési módszereink

- HKI; PAC II.
- A gyerekek fejlettségének és fejlődésének mértékét, a bekövetkezett változásokat a HKI tesztek eredményei alapján tudjuk nyomon követni.
- HKI tesztet minden tanév október, novemberében készítjük el.
- Minden újonnan induló évfolyamnál a HKI tesztet végezzük el.
- A halmozott fogyatékossággal élő tanulóinknál a tanulók, tanulócsoportok képességkultúrájának pontos vizsgálata, feltérképezése, megfigyelése történik. A tanév

kezdetén ez alapján minden tanuló esetében felvételi pedagógiai véleményt készít a gyógypedagógus.

- A kapott eredményeket az előző évi eredménnyel összehasonlítjuk és levonjuk a szükséges következtetéseket, melyet a tanulók egyéni fejlesztési tervében írásban rögzítjük. Ez részben hozzájárul a gyermek további fejlesztésének meghatározásához.

Az egyéni munkarendes tanuló félévi és év végi vizsgáztatása csoportfokától és állapotától függően történik:

Az egyéni munkarendes tanuló **értelmileg akadályozott tagozaton** legalább **három** kultúrtechnikai tantárgyból vizsgázik. Tanulásban akadályozott tagozaton alsó tagozaton az **1-2. osztályban három, a 3-4. osztályban négy**, felső tagozaton **legalább öt** kultúrtechnikai tantárgyból vizsgázik. Az egyéni munkarendes tanulók **magatartását, szorgalmát nem minősítjük**.

Értelmileg akadályozott tagozat általános iskolai nevelés-oktatás

- Olvasás-írás
- Kommunikáció vagy Játékra nevelés
- Számolás-mérés

Készségfejlesztő iskola 9-10. évfolyam:

- Kommunikáció
- Számolás-mérés
- Életvitel és gyakorlat

Készségfejlesztő iskola 11-12. évfolyam:

- Kommunikáció
- Számolás-mérés
- Szakmai gyakorlati ismeretek:
    - agyagtárgy készítő
    - háztartástan-életvitel
    - udvaros

Tanulásban akadályozott tagozat

Alsó tagozat

- Magyar nyelv és irodalom (1-4. oszt.)
- Matematika (1-4. oszt.)
- Környezetismeret (3-4. oszt.)
- Technika és tervezés (1-4. oszt.)

Felső tagozat

- Magyar nyelv
- Irodalom
- Matematika
- Történelem
- Természettudomány
- Angol (7.,8. évfolyam)

Szakiskola 9. évfolyam:

- Magyar nyelv és irodalom
- Matematika
- Szakmai alapozó ismeretek
- Természettudomány
- Állampolgári ismeretek

A tanulók magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

Az értékelés szempontjai

Magatartás

- A magatartás minősítése a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodóan értékeli az iskolai és az iskolán kívüli viselkedést, a tanulók neveltségi szintjét.
- Értékeli a társakhoz, a felnőttekhez való viszonyulást, a házirend betartását, saját és mások iránt érzett felelősségérzetet, az iskola vagyontárgyainak megóvását.

A tanulók magatartásának értékelési fokozatai:

- példás (5)
- jó (4)
- változó (3)
- rossz (2)

Szorgalom

- A szorgalomjegy a tanuló **egyéni képességeihez mérten** a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzésének színvonalát, a tanuló kötelességtudását értékeli.
- A késések, az igazolatlan órák, az ellenőrző és felszereléshiányok elbírálásánál a mindenkori házirend szabályai érvényesek, ezt ennek megfelelően kell figyelembe venni.

A tanulók szorgalmának értékelési fokozatai:

- példás (5)
- jó (4)
- változó (3)
- hanyag (2)

A tanulók magatartásának, szorgalmának minősítési formái

Magatartás minősítése

A tanulók magatartása, szorgalma beleszámít a tanulmányi munkába, mert nem mindegy milyen a tanulók neveltségi szintje, attól függ a tanuláshoz való hozzáállásuk is.

A tanulók magatartásának értékelési fokozatai:

Példás a magatartása, annak a tanulónak:

- aki az iskolai házirendet ismeri és minden esetben be is tartja.
- Jól beilleszkedik a közösségbe, és mások beilleszkedését nem akadályozza, hanem segíti.
- Aktívan szerepet vállal a közösség előtt álló feladatok megvalósításában.
- Udvarias, figyelmes, segítőkész társaival, tisztelettudó a felnőttekkel.
- Kulturált hangnemben beszél.
- Nem hiányzik igazolatlanul az iskolából.
- Aktívan részt vállal az ügyeleti feladatok ellátásában.
- A tanuláshoz szükséges eszközei nem hiányoznak, rendben tartja azokat.

Jó a magatartása, annak a tanulónak:

- az iskolai házirendet ismeri és be is tartja.
- Jól beilleszkedett a közösségbe, és mások beilleszkedését nem akadályozza.
- Udvarias, figyelmes, tisztelettudó tanáraival és társaival.

- Magatartása szünetben csak ritkán kifogásolható (esetleg 1-1 szaktanári vagy osztályfőnöki figyelmeztetése van).
- A tanuláshoz szükséges eszközei általában nem hiányoznak, vigyáz azok tisztaságára.

Változó a magatartása, annak a tanulónak:

- Az iskolai házirend ellen kisebb vétségeket elkövetett (veszekedés, késés, tanórák megzavarása).
- Aki **tíz óránál** többet, de **ötven óránál** kevesebbet mulasztott igazolatlanul.
- Több alkalommal hiányoznak taneszközei, nem vigyáz azok épségére.
- Két alkalommal kapott osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetést vagy egyszer már főigazgatói figyelmeztetésben is részesült.
- Általában nem kezdeményez rendbontást.
- Megbánást tanúsít, ha a felnőtt felelősségre vonja.
- Társaival nem rosszindulatú, tanárait tiszteli.

Rossz a magatartása, annak a tanulónak:

- aki szándékosan megsérti a házirendet.
- Rendszertelenül jár iskolába, mulasztásait nem igazolja.
- Szinte mindig hiányzik valamilyen eszköze vagy felszerelése.
- Tiszteletlen tanáraival, durva társaival.
- Nem tanúsít megbánást a felelősségre vonáskor.
- Szándékosan zavarja a tanórákat, rendszeresen veszekedéseket kezdeményez.
- Többször is kapott osztályfőnöki, szaktanári figyelmeztetést, intőt, megrovást, vagy főigazgatói figyelmeztetést.

A magatartás értékelési fokozatait, minden tanév elején, illetve, ha úgy látjuk jónak évente többször ismertetjük a tanulókkal.

Szorgalom minősítése

Példás a szorgalma annak a tanulónak, akinek:

- Igénye van arra, hogy tanuljon, szívesen befogadja az új ismereteket.
- Tanszereit megbecsüli, mindig elkészíti a házi feladatokat.

- Mulasztásait mindig pótolja.
- Szívesen teljesíti a rábízott feladatokat.
- Egyéni képességeihez mérten, jól teljesít.
- Kötelességtudó, szívesen, aktívan dolgozik órákon.
- Tanulmányi eredményeit tartja, vagy van olyan tantárgy, amiből javított.
- Ha képességei lehetővé teszik, részt vesz a tanulmányi versenyeken, kulturális rendezvényeken, vállal szorgalmi feladatokat is.
- Lelkesen készül az elvállalt feladatokra.

Jó a szorgalma, annak a tanulónak, aki:

- tanszereire ügyel, elkészíti a házi feladatokat.
- Mulasztásait nem mindig pótolja.
- Külön erőfeszítést nem tesz azért, hogy eredményt érjen el.
- Egyéni képességeihez mérten, alulteljesít (tanórákon vagy a külön feladat végzésekor).
- Csak a kötelező feladatokat végzi el, külön feladatot nem vállal önként.

Változó a szorgalma, annak a tanulónak, akinek:

- rendszeresen nincs kész a házi feladata.
- Gyakran nem készül másnapra.
- Mulasztásait gyakran nem pótolja.
- Sokszor hiányzik tanszere, nem vigyáz azok épségére, tisztaságára.
- Órákon passzív.
- Hajlamos a rendetlenkedésre és előfordul, hogy a tanórát is megzavarja.
- Füzetvezetése, írásos munkái igénytelenséget mutatnak.
- Jóval a képességei alatt teljesít.

Hanyag a szorgalma, annak a tanulónak, aki:

- jobb képességei ellenére, nem teljesíti a tantárgyi minimum követelményt.
- Szándékosan és rendszeresen nem készül másnapra.
- Szándékosan nem vigyáz taneszközeire, nem figyel oda munkája külalakjára, tisztaságára, ezek igénytelenséget mutatnak.

- Mulasztásait nem pótolja.
- Szándékosan és rendszeresen zavarja az órákat.
- Ha saját hibájából megbukik (igazolatlan hiányzás, érdektelenség).

A szorgalom értékelési fokozatait minden év elején ismertetjük a tanulókkal, ha szükséges az év folyamán többször felhívjuk rá a növendékeink figyelmét.

Mérés, értékelés speciális autista csoportban

Alapelvek az értékelésben

- A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.
- Az autizmussal élő tanulóit minden tanév első hónapjában felmérjük, és az autizmus súlyosságának megfelelő csoportba soroljuk. A szakértői vélemény és az egyéni felmérés alapján döntjük el, hogy mely tanterv alapján fog haladni a tanuló, illetve melyik értékelési eljárást alkalmazzuk.
- Az értékelés és minősítés formáit a tanulásban akadályozott-, és az értelmileg akadályozott tagozaton leírt formai és tartalmi elemek szerint alkalmazzuk. Az egyes tanulóknál a tagozatuknak megfelelő értékelési és minősítési eljárásokat alkalmazunk.
- A félévi és év végi bizonyítvány mellett minden esetben a gyermek adott félévi előmenetelét tartalmazó részletes pedagógiai jellemzésben foglaljuk össze a fejlesztés tartalmát és eredményeit.
- A pedagógus team által készített jellemzés a kultúrtechnikai-, és készségtantárgyakon kívül tartalmazza:
    - Kommunikáció,
    - Szociális készségek/társas viselkedés,
    - Tér-idő szervezés,
    - Kognitív készségek,
    - Babzsák,
    - Viselkedés jellemzését is.
- Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára.
- A tanulók énképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen

készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érésnek, a jól szervezett környezetnek, tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető.

- Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája számukra nem motiváló és információértékű. A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában. A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.
- Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni.
- Ennek mérésére az informális pedagógiai felmérések különböző típusai szolgálnak (pl. Fejlődési Kérdőív, megfigyelés, Quill féle szociális és kommunikációs készségek felmérése).
- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt minimális teljesítményeket elérte. Önállónak tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el.
- Intézményünk vezetése gondoskodik a tanulási eredményességről szóló információk belső nyilvánosságáról.
- Az eredmények elemzése és a szükséges szakmai tanulságok levonása és visszacsatolása nevelőtestületi feladat, mely megjelenik az éves munkatervben, munkaközösségek megbeszélésein, egyeztetések alkalmával.
- Intézményünk belső és külső mérési eredmények elemzését felhasználva határozza meg az intézmény erősségeit és fejleszthető területeit, melyre éves fejlesztési, önértékelési tervet készít.

A magatartás és szorgalom értékelésének formája, minimális teljesítményei

Az autizmussal élő tanulók számára az iskolai normák, elvárások felismerése és alkalmazása - sérülésükből fakadóan - akadályozott. A magatartás és a szorgalom értékelésének törvénybeli kötelezettsége csak sajátos tartalommal valósulhat meg.

Magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét.

Példás az aki: a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja.

Jó az, aki: a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani.

Változó az, aki: alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, ilyenkor inadaptív viselkedést mutat (pl. hipermotilitás, passzivitás, sztereotip viselkedés, esetleg agresszió, autoagresszió).

Rossz az, aki: gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésproblémát mutat (pl. szökés). Önmagát, környezetét súlyosan veszélyezteti.

Szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét.

Példás az, aki: bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes.

Jó az, aki: biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes.

Változó az, aki: csak bizonyos körülmények között aktivizálható.

Hanyag az, aki: nem aktív, nem motivált, csak teljes irányítással képes elvégezni aktivitásait.

A tanulók jutalmazásának és fegyelmezésének fokozatai

Jutalmazások

- Tanítói, szaktanári szóbeli és írásbeli dicséret
- Osztályfőnöki szóbeli, írásbeli dicséret
- Főigazgató-helyettesi dicséret (írásbeli)
- Főigazgatói írásbeli dicséret
- Jó tanuló, jó sportoló (egyéni dicséret) - 5.6 fokozatokat a tanulók előtt (önkormányzat) ismertetik.

Fegyelmezések

1) Osztályfőnöki, szaktanári szóbeli és írásbeli figyelmeztetés
2) Szóbeli figyelmeztetés lehet: szaktanári, ügyeletes tanári, osztályfőnöki
3) Osztályfőnöki intés
4) Főigazgatói figyelmeztetés
5) Főigazgatói intés
6) Főigazgatói megrovás
7) Nevelőtestületi megrovás
8) Fegyelmi eljárás

A fokozatokat a tanulókkal ismertetni kell.

Indokolt esetben, ha a tanuló **rendszeresen** és **súlyosan** megszegi a házirendet, vagy **szándékosan bántalmazza** társait, nem kell ragaszkodni a fokozatok betartásához.

16. CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Csoportbontások, csoportösszevonások

- Csoportlétszámoknál az Nkt. 4. sz. mellékletében meghatározott létszámhatárokat kell figyelembe vennünk.
- Az iskolai osztályokra megállapított maximális létszámot **fenntartói engedéllyel** legfeljebb **húsz százalékkal át lehet lépni** a nevelési év, illetőleg a tanítási év indításánál, az iskolában az adott évfolyamon csak egy iskolai osztály indul, továbbá a nevelési év, tanítási év során abban az esetben, ha új gyermek, tanuló átvétele miatt indokolt.
- A tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók osztályba, évfolyamba besorolására a Szakértői Bizottság tesz javaslatot.
- Az osztályok csoportokra bonthatók. Csoport több osztály, illetőleg évfolyam tanulóiból is szervezhető. A csoport maximális létszáma az osztály maximális létszámának ötven százaléka.
- Összevont osztályok (kettes-hármas összevonás) esetén, magyar nyelv és irodalmi órákon, s ha lehetséges matematikai órákon is szükséges az osztályok szerinti bontás a tananyag megfelelő elsajátítása érdekében.
- A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulók csoportba sorolásáról – a gyógypedagógusok véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt. A csoportalakítás szempontjai: életkor, fogyatékosság, fejlettségi szint.

Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Intézményünkben olyan egyéb foglalkozásokat biztosítunk, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók másnapra való felkészülését, tehetséggondozását, hasznos szabadidő eltöltését biztosítja. Az egyéb foglalkozásokat minden évben a tantárgyfelosztásban is tervezzünk.

Ezek a következők:

- napközi, tanulószoba
- tömegsport, atlétika szakkör foglalkozás,
- egyéni vagy csoportos tehetségfejlesztő foglalkozás,
- pályaválasztást segítő foglalkozás,
- diák-önkormányzati foglalkozás.

17. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK, EDZETTSÉGÉNEK MÉRÉSÉHEZ SZÜKSÉGES MÓDSZEREK

Az iskola a pedagógiai programjában meghatározott mérési időszakban és mérési módszer alkalmazásával tanévenként, valamennyi évfolyamára kiterjedően, a nappali oktatás munkarendje szerint felkészülő tanulók részvételével megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát. A mérés, vizsgálat lefolytatható egyszeri alkalommal és megszervezhető legfeljebb két hónapig terjedő időszakra is. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusa végzi.

A mérés, vizsgálat eredményeit a vizsgálatot végző pedagógus a mérésben érintett tanulónként, osztályonként és évfolyamonként rögzíti, az eredményeket a testnevelés tantárgyat tanító pedagógusokkal közösen elemzi és meghatározza a tanuló fizikai fejlődése szempontjából szükséges intézkedéseket.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

- A fizikai és motorikus képességek mérésére alkalmas tesztek:
    - egyszerűek
    - kevés szerigényűek, és bárhol végrehajthatók
    - megmutatják a gyerekek fizikai felkészültségének mértékét
- A teszteket évente egyszer, a tanév II. félévében, május 15-ig végezzük 1-8. évfolyamban, tanulásban akadályozott tagozaton.
- Először az izomerő tesztet vagy izomerőt mérő teszteket és utoljára az állóképességi futást végezzük.
- A tanulóknak mindig megfelelő pihenési időt kell hagyni a tesztek között.
- Amennyiben a tanulók képességei nem teszik lehetővé a tesztek felvételét, abban az esetben egy speciális mozgásvizsgálati feladatsorral mérjük a gyermekek fizikai állapotát.
- A motiváció nagyon fontos; tudatosítjuk, hogy miért végeztetjük.
- Összehasonlítási lehetőségek a tanuló állapotáról (személyre szólóan):
    - tavalyi eredményhez képest
    - vagy az osztályátlaghoz képest

- Igény esetén szülőnek tájékoztatás: hogy reálisan lássák gyermekük állapotát és ösztönözhessék őket fizikai fittségük fejlesztésére.

Fizikai fittségi mérés

Az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján minden tanévben országos mérés, értékelés keretében gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatáról.

Az Nkt. 80. § (9) bekezdése alapján, országos mérés, értékelés keretében a tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálatát az iskoláknak – az 1–4. évfolyamon, valamint a felnőttoktatásban tanulók kivételével – a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulók esetében 2018. január 9. és 2018. április 27. között kell megszervezniük. A mérés eredményeit az érintett nevelési-oktatási intézmények 2018. június 1-jéig töltik fel a NETFIT® rendszerbe.

Az érintett tanuló fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát az iskolai testnevelés tantárgyat tanító pedagógus végzi.

18. AZ ISKOLAI EGÉSZSÉGNEVELÉS ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI

Egészségnevelési alapelveink

Az egészség egy olyan pozitív fogalom, mely társadalmi, közösségi, és egyéni erőforrásokat, valamint a testi- lelki képességeket hangsúlyozza

Cél: Az általános iskolába járó gyerekek körében olyan norma szintet fejlesszen ki, mely megfelel az egészség fogalmának, s az ember számára legfontosabb értékként szerepel.

Általános célok:

- Testi, pszichikai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiség fejlődése a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése
- Primer prevenció keretében az egészség vesztés megakadályozása
- Tudatosítani a tanulókban az egészséges életmód szabályait, normáit
- Megértetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett életmód, élet hosszabbító szerepét, és jelentőségét
- A családi életben, a felelős szexuális kultúra kialakításának elősegítése
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás tanulói igényének elősegítése
- A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Egyre több feladat és cél fogalmazódik meg környezetünk, testünk, lelkünk, szociális helyzetünk megóvása érdekében, ezek a feladatok részben az iskolai nevelés-oktatásra várnak.

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az **egészségnevelés.**

Célja, hogy az egészség kulturális szint növelésével, az életmód javításával segítse elő az egészség megtartását, a betegségek megelőzését.

A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciós tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát.

Az **iskolai egészségnevelés célja**, hogy példával, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük. Az egészségnevelési program célja:

- a különleges szükségletű, SNI tanulók, állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- ismerjék meg az **egészséges életmód legfontosabb szabályait**;
- legyenek tisztában az **egészséges táplálkozás** fontosságával;
- tartsák szem előtt a **testi higiénét**, a **rendszeres mozgás** egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;
- ismerjék meg a **drog, az alkohol és a dohányzás** egészségkárosító hatását;
- érjék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Az egészség egy olyan pozitív fogalom, mely társadalmi, közösségi, és egyéni erőforrásokat, valamint a testi- lelki képességeket hangsúlyozza Cél: Az általános iskolába járó gyerekek körében olyan norma szintet fejlesszen ki, mely megfelel az egészség fogalmának, s az ember számára legfontosabb értékként szerepel.

Egészség fogalma WHO megfogalmazása szerint: Nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes fizikai, szellemi és társadalmi jóllét állapota, mely állapot genetikai, környezeti életmódbeli, egészségügyi ellátó rendszer működésétől függ.

Megerősítésére, fenntartására egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politikát kell kidolgoznunk, amely magába foglalja a korszerű egészségnevelést, a prevenciót, a mentálhigiénét, az egészségfejlesztés feladatait, módszereit. E feladat egyik közvetítő közege az iskola, mely a szocializációnak azt a színterét adja, melyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak a kialakítására, és begyakoroltatására.

Általános célok:

- Testi, pszichikai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiség fejlődése a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése
- Primer prevenció keretében az egészség vesztés megakadályozása
- Tudatosítani a tanulókban az egészséges életmód szabályait, normáit
- Megértetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett életmód, élet hosszabbító szerepét, és jelentőségét
- A családi életben, a felelős szexuális kultúra kialakításának elősegítése
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás tanulói igényének elősegítése
- A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén

Az egészségnevelésben résztvevő szakemberek

- főigazgató
- pedagógusok
- iskolaorvos
- kollégiumi ápolónő
- iskolai védőnő
- diákönkormányzatot segítő pedagógus, diákönkormányzat
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- diákok - vöröskeresztes versenyre felkészítő pedagógusok

Az egészségnevelésben résztvevő külső kapcsolatok

- Városi ÁNTSZ
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Család, szülők
- Kollégium
- Rendőrség
- Más egészségügyi szolgálatok

Az egészségnevelés iskolai területei

- Önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- Egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- Értékek ismerete
- Az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- Betegségek kialakulása és gyógyulási folyamata
- A barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- A személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák
- Tanítás és tanulás technikái
- Az idővel való gazdálkodás szerepe
- A rizikóvállalás és határai
- Szenvedélybetegségek elkerülése
- Tanulási környezet alakítása
- Természethez való viszony, az egészséges környezet kialakítása.

Az egészségnevelés és a mindennapos testedzés kapcsolata

A mindennapos testedzés célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. A modernkor és az azzal járó technológiák az embert olyan életmódba kényszeríthetik, amely a mozgásszegény életmódhoz, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, előidézve áttételesen a szellemi teljesítmény romlását.

Az iskolai testnevelés és sportolás fő funkciója, hogy a gyermekek pszichoszomatikus fejlettségéhez és érdeklődéséhez igazodó játékos mozgástevékenységgel gazdagítsa és fejlessze a tanulók mozgásműveltségét, továbbá pótolja az esetleges elmaradásokat. Koordinációs képességeiket fejlessze olyan szintre, hogy alkalmassá tegye őket a későbbi hatékony mozgásos-cselekvés tanulásra, sportolásra, elégítse ki a tanulók mozgásszükségletét, fejlessze mozgásos cselekvési biztonságukat, alapvető mozgás- és feladatmegoldó képességeiket.

A testnevelés és a sportolás sajátos eszközeivel hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. Olyan fiatalokká, akik ismerik motorikus képességeiket, azok fejlesztésének és fenntartásának módját. Ismerik és igénylik a mozgásos játék, versengés örömét. Megbecsülik társaik teljesítményét, cselekvés biztosak, mozgásuk koordinált, esztétikus és kulturált, felismerik a testnevelés és sport egészségügyi prevenciós értékeit és a rendszeres fizikai aktivitás életük, életmódjuk részévé válik.

A követelmények mozgósító hatása a testnevelésben akkor érvényesül, ha azok a tanulót erőfeszítésre késztetik, de nem kilátástalanok. Ezt csak differenciált követelményekkel érthetjük el.

A testnevelés és sport követelményeit úgy kell kialakítani, hogy ne okozzanak hátrányos megkülönböztetést. Az önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő tanulók is érezzék, tiszteletben tartják személyiségét, segítik hiányosságai felszámolását, értékelik igyekezetét, fejlődését.

Elsősorban a koordinációs képességek szenzitív időszakában történő fejlesztésével (amely megközelítőleg 12 éves korig tart) lehet javítani a tanulók esélyegyenlőségét.

A követelmények mérsékelni igyekeznek azt a gyakorlatot, amely a képességfejlesztés „önmagáért való" fejlesztésére állít be feladatokat. Előtérbe helyezik azokat a sportági tevékenységeket, amelyekben a részvétel önmagában is élményt nyújtó. Ugyanakkor számolnak a becsületes verseny jellemformáló erejével is.

A környezeti nevelés alapelvei

- a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.
- gondot kell arra fordítanunk, hogy SNI gyermekeink a jövőben, mindennapi életvitelükben képesek legyenek a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusokat kezelni, megoldani.
- Meg kell alapoznunk tanítványaink környezeti erkölcsét, társadalmi-természeti felelősségét

A környezeti nevelési program kidolgozásának modellje a minőségfejlesztésben alkalmazott PDCA logika alapján készült el.

A településeink és közvetlen környezeteinek természeti-környezeti adottságai

Kisújszállás és Karcag városa az Alföld közepén, Budapest- Debrecen vasútvonal és a négyes számú főközlekedési út mellett Jász- Nagykun- Szolnok várvármegyében található.

Az Alföld éghajlatára a szélsőség jellemző, természetes növény- és állatvilága szegényes.

Kisújszállás kiemelt természetvédelmi területei a Nagyerdő, Erzsébet-liget, a Mirhó- és a Papgát. Karcag fokozottan védett területe a Kecskeri-tó és környéke, Apavári erdő, a Zádor-híd környéke és a Kunhalmok.

A települések közvetlen környezetében jelentősebb környezetszennyező üzem, vagy gyár nincs. Az Alföld szívét a termálvizek gazdagon hálózzák be.

A település társadalmi-gazdasági adottságai

A gazdaság jellegét jelentős termelő üzemek és gazdálkodó egységek hiányában az alapvető szolgáltatások, oktatási és egészségügyi intézmények működése jelenti. A városi gyógyfürdők a helyi lakosság gyógyulási, kikapcsolódási lehetőségein túl az idegenforgalom igen jelentős részét képezik.

A lakóingatlanok a perem helyzetű városrészek kivételével viszonylag jól ellátottak. Mindkét település úthálózata jelentős mértékben szilárd burkolatú, folyamatos felújításra szorul.

Történelmi, kulturális értékekben méreteikhez képest a városok gazdagok. (pl. Kun-emlékhely, Zádor-híd, Györffy István Nagykun Múzeum, köztéri szobrok, valamint tájházak).

Az itt élő nép életformájából adódó hagyományok gazdag múltra tekintenek vissza pl. Kunkapitány választás, Kun Viadal, Hagyományőrző Kunsági Farsang, Fogathajtó verseny, Birkafőző verseny.

Az iskola külső-belső környezet

Székhelyintézmény

Az iskola és kollégiuma barátságos kényelmes a gyermekek igényeinek megfelelnek. A tantermek szépen dekoráltak, világosak, sötétíthetők. Bútorzata: gerinckímélő székek, megfelelő magasságú padok, beépített szekrények. A folyosók világosak, falait képek, faliújságok, dísznövények díszítik. A kihelyezett tárolókban találhatóak a gyermekek munkái, a versenyeken nyert érmeik, okleveleik.

Iskola udvara:

Az iskolához zárt udvar tartozik, melyben lebetonozott sportpálya és távolugró gödör található. Az udvar többi része fásított, parkosított, melyben pihenő padok, fából készült udvari játékok kapnak helyet.

Tagintézmény

A 15 tantermes építmény termei a természetes és mesterséges megvilágítás aránya miatt kedvező képet mutatnak, nagyságuk az osztálylétszámokhoz viszonyítva megfelelőek. Állagmegóvásukra – anyagi lehetőségek függvényében – mindig biztosít az intézet. A régi épületeknél a falazat időszakos nedvesedése miatt nehezen tartható.

Az intézmény használatában van a zugkertben egy 2,35 hektáros szántó és egy 2919 m^2-es gyakorlókert, amelyek a szakirányú képzést szolgálják és egy 77 m^2 alapterületű üvegházzal.

Az iskola belső területében a burkolatlan felület meghaladja az 52 %-ot, az udvar, benne a zöld felület nagysága a tanulói létszámhoz viszonyítva megfelelő, képe rendezettséget mutat.

Az oktatás felszereltsége – a lehetőségek és az anyagi források függvényében – követi a rendeletben előírtakat, összességében elfogadható szintű.

A környezeti nevelés célja

A környezeti neveléssel átfogó célunk, hogy elősegítsük tanulóinkban a *környezettudatos magatartás* kialakulását, amelynek segítségével képesek lesznek megakadályozni a környezeti válság elmélyülését, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.

Tanulóink ismerjék fel környezetük sajátosságait, természet és ember alkotta értékeit, legyenek érzékenyek környezetük állapota iránt. Alakuljon ki bennük a természet ismeretén és szeretetén alapuló, meggyőződésből fakadó, tudatos, aktív természetvédelem igénye.

Kezdjék a környezet védelmét közvetlen környezetükben, óvják az iskola tárgyi eszközeit.

A tanulók körében váljon mindennapossá az igényes környezeti kultúra kialakítása a tantermekben, az iskola belső tereiben, az iskola valamennyi épülete körül.

(Funkcionális és aktuális dekoráció, derűs hangulatú, virágokkal díszített belső terek, ápolt parkok kialakítása.)

Tevékenységekhez közvetlenül kapcsolható részcélok

Tanulóink saját környezetükkel kapcsolatos aktivitásra és tevőleges magatartásra nevelése – többek között - rendszeres hulladékgyűjtés szervezésével, hulladékkezelési program működtetésével, kertprogram meghirdetésével, tisztasági verseny lebonyolításával.

Mindennek során, de ezen túlmenően célunk:

- szelektív hulladékgyűjtés,
- a kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése
- népi hagyományaink, népszokásaink megismertetése
- a természet szeretetére nevelés, a gyerekek természettel való közvetlen élményekhez juttatása
- a gyerekek lakóhelyük közelében található természeti értékek megismertetése
- a kertészkedés, kertészeti munkák megismertetése, ennek örömének megmutatása (kertprogram).

A nevelő-oktató munkánkhoz kapcsolódó környezeti nevelési tevékenységeink során a következő technikákat, módszereket és tanulásszervezési formákat alkalmazzuk:

Tanítási órák klasszikus módszerei:

- kooperatív tanulási technikák,
- csoportszintű előadás, gyakorlati foglalkozás a napközi szabadidős időszakában;
- múzeumi látogatási óra egyeztetése;
- szakköri foglalkozások szervezése;
- környezettudatos magatartásformák napi gyakorlattá tétele az iskolában.

19. A GYERMEKEK, TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az SNI gyermekek, tanulók **esélyegyenlőtlenségének biztosítása nagyon fontos feladatunk.** Szükségesnek tartjuk a területre vonatkozó naprakész információk meglétét, ezért rendszeresen felhasználjuk a gyermekvédelmi rendszerünk működésének eredményeit, folyamatos megfigyeléseket végzünk, tájékozódunk a tanulók körülményeiről.

A gyermekek, tanulók a vármegye településeiről, falvaiból, városaiból érkeznek. Jelentős részük a társadalom perifériáján élő, hátrányos helyzetű családi miliőből való. A családok általában előnytelen helyzetben vannak, mert egy részük eddig sem volt képes, nagyobb részük pedig a megváltozott társadalmi helyzetükben már nem képes alkalmazkodni a gazdaság "farkastörvényeihez".

Közülük sokan tartoznak a vegetáló, munkanélküli szegények közé, vagy a létminimum határán lévő rokkantnyugdíjasok vagy kisnyugdíjasok táborába, esetleg a szülő is sérült értelmileg. Az aktív vállalatoknál, közszolgálatban dolgozó vagy kisvállalkozó szülők közül is sokan munkanélküliek lettek.

Egyre több a szorongó, a bizonytalanság érzésével küzdő, a szeretetre, a biztos kapcsolatra, védettségre vágyó gyermek. Ugyanígy vágynának a stabil társas kapcsolatra, a munkahelyi közösségből kirekedt, beszűkült környezetben élő szülők is.

Az óvoda, iskola ebben az állapotban fontos társadalmi kapcsolatot, segítséget jelentő színtér a szülőknek, mert itt találkozhatnak más szülőtársakkal, pedagógusokkal és megoszthatják velük nyomasztó gondjaikat.

Igény szerint a Szülő Klub keretén belül végzett tájékozódó - beszélgetés jellegű vizsgálódásunk adatait felhasználjuk nevelési céljaink kitűzésénél, az egyéni fejlesztő programok elkészítésénél - elsősorban a magatartás - és viselkedészavarokkal kapcsolatban a szociális ellátó tevékenység érvényesítésénél, a családok, a szülők megsegítésénél a gyermekvédelmi munka tervezésénél, a pedagógiai feladatok kijelölésén

A program célja segíteni azon gyermekeknek, tanulóknak, akik:

- szociális körülményeiket tekintve hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek
- családi mikrokörnyezetéből adódóan hátrányos helyzetűek
- családi házon kívüli környezet miatt hátrányos helyzetűek
- csonka családban felnövő gyermekek
- iskolai körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek
- munkanélküli szülők gyermekei
- család nélkül nevelkedő gyermekek
- átmenetileg hátrányos helyzetűek
- áttelepült, beköltözött (új) tanulók
- tartós betegség miatt hátrányos helyzetűek

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységi formák:

- Drog- és bűnmegelőzési programok
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon értesítés
- Helyi, regionális, országos támogatások megszerzésének ösztönzése
- Motiválás arra, hogy a gyermek kollégiumi, vagy napközis ellátásban részesüljön
- Kapcsolatfelvétel a szolgáltató intézményekkel, gyermekjóléti szolgálattal, gyámhatósággal
- felzárkóztató programok indítása
- mentálhigiéniás program
- táborozások, kirándulások szervezése, melynek finanszírozása pályázati forrás segítségével valósul meg
- felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon

20. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁNAK, MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK.

Iskoláinkban tanulók esetében az értékelés és jutalmazás legfontosabb elve a gyermek önmagához való mérése. Motiváció elvét alkalmazzuk a büntetés helyett. Mindig egyén sajátosságaihoz alkalmazzuk az értékelést. Autizmussal élő tanulóink esetében mindig egyénre szabott speciális jutalmazást alkalmazunk.

Tanév végén osztályonként három tanuló könyvjutalomban részesül példamutató magatartása, szorgalma, kiemelkedő tanulmányi eredménye, közösségi munkája, vagy az egyéb foglalkozásokon nyújtott teljesítményéért.

A helyi tanterv hatos pontjában került részletezésre tanulók értékelésének és jutalmazásának szabályai.

21. TAGOZATVÁLTÁS, ISKOLAVÁLTÁS VALAMINT A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI

A tanulók életük során több alkalommal kerülnek új környezetbe óvodából az iskolába; alsó tagozatból a felsőbe; általános iskolából a középfokú iskolába; esetleg egyik iskolából a másikba. A megváltozott körülményekhez sok tanuló csak nehezen tud alkalmazkodni, fejlődésükben megtorpanás, zavar fordulhat elő. Fontos, hogy a változásokra felkészítsük, az átmenetet megkönnyítsük számára. E folyamatban az iskolavezetés feladata a szakmai kapcsolatok kialakítása, koordinációs tevékenység a tanuló érdekében.

Óvoda-iskola közötti átmenet

- a gyermekekkel való foglalkozás középpontjában az alapozás áll (tartalmi egységei az óvodai programban van részletezve).
- segítő hatású kiegészítő terápiák alkalmazása,
- a tanévnyitó ünnepségen kis ajándékkal köszöntjük az első osztályosokat,
- hagyományra épülően óvodásaink és kis iskolásaink is részt vesznek az intézményi ünnepségeken, rendezvényeken,
- szülői segítséget és együttműködést igényelnénk tantermeink barátságos kialakításához,
- a felső tagozat és a készségfejlesztő iskola, valamint szakiskola szervesen folytatja az alsó tagozaton elkezdett nevelő-oktató munkát, a biztos ismereteken nyugvó alapkészségeket és a szellemi fejlettséghez igazodó képzést. A fejlesztés egységes rendszert alkot, a képi gondolkodásra alapozó fejlesztéstől halad az elemző, az elvont gondolkodás felé.

Átjárhatóság

A tanulók felvételéről, más iskolából történő átvételéről – szakértői vélemény alapján – az iskola főigazgatója dönt. Szintfelmérő után a tanulók segítséget kapnak a gyógypedagógusoktól a felzárkózásra.

Sikeres pályaválasztás, továbbtanulás

Az általános iskola 8. évfolyamának elvégzése után tanulóinknak lehetősége van szakiskolákban, illetve készségfejlesztő iskolákban való továbbtanulásra

A pályaorientációhoz kapcsolódó általános fejlesztési követelményeink

Célunk:

- A pályaorientáció oktatása járuljon hozzá a tanulók pálya és szakmaválasztási ismereteinek kialakításához, a személyiség és a szakma megfelelésének felismeréséhez. Segítse a tanulókat azon döntésükben, hogy képesek legyenek vállalni a választott szakma követelményeit, elvárásait, továbbá a pályaválasztási döntésük felelősségét.
- a tanulók emberi jogainak megfelelően élhessenek a szabad szakmaválasztás lehetőségével
- iskolánk nevelő-oktató munkájában hangsúlyozottan jelenik meg a tanulók önálló életvezetési készségének kialakítása, a társadalmi beilleszkedéshez szükséges technikák megalapozása, valamint a tartós és hatékony munkavégzéshez szükséges képességek gyakorlatias fejlesztése

A pályaválasztásra való felkészítés már az alsó tagozaton elkezdődik. Itt a feladat alapozó jellegű, mely a későbbiekben koncentrikusan bővül tovább:

- munkára nevelés, a pálya ismeret alakítása
- önismeretre való nevelés
- kommunikációs és kifejezés-kultúra fejlesztése
- konfliktuskezelés
- pályaorientáció (képességek és adottságok, a reális elképzelés a vágyak és a valóság összhangjáról)
- Intézményünk törekszik a kölcsönös kapcsolattartás kiépítésére és az információcsere fenntartására, a fogadó intézmény a tanuló továbbtanulását követően minden esetben írásbeli értesítést küld a tanuló előmeneteléről.
- A tanulókövetésnek tehát kialakult rendje, eljárása van.
- Továbbtanulóink eredményeit felhasználjuk a pedagógiai munkánk fejlesztésére. Az éves munkaterv tartalmazza a pályaorientációval kapcsolatos korábbi eredmények hasznosulását, melyek a további pályaorientációs feladatokat is meghatározzák.

Célunk kettős: egyrészt a tanulók pályaválasztása megalapozottá váljon, másrészt törekedjenek a kitartó munkavégzésre, tegyenek erőfeszítéseket a pályacéljaik eléréséért életkoruknak és lehetőségeinek megfelelően.

A készségfejlesztés fenti területei egyben helyi tantervünk részét képezik. A sikeres továbbtanulás, pályaválasztás érdekében lehetőséget biztosítunk tanulóinknak, hogy a kiválasztott középiskolákat meglátogathassák, illetve folyamatos tájékoztatást adunk a továbbtanulási lehetőségekről szülőknek – tanulóknak egyaránt.

Tanulói jogviszony, átjárhatóság

Tanköteles a gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget eléri. Attól a naptári évtől válik tankötelessé, amelyben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti.

A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a **tizenhatodik** életévét betölti. A fogyatékos tanulók tankötelezettsége meghosszabbítható legfeljebb annak a tanévnek a végéig, amelyben a **huszonharmadik** életévét betölti.

A tankötelezettség iskolába járással vagy egyéni munkarend keretében teljesíthető. Az egyéni munkarend keretében a tankötelezettség teljesítéséről az Oktatási Hivatal, a szakértői bizottság, a gyermekjóléti szolgálat és a gyámhivatal véleménye alapján a főigazgató dönt.

A nevelési-oktatási intézményt a szülő választja ki a fent említett bizottság szakértői véleménye alapján.

Tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése az iskolai tanulmányok befejezése előtt

- ha a tanulót másik iskola átvette, az **átvétel napján**
- ha a tanuló tanulmányainak folytatására **egészségileg alkalmatlanná vált**
- a tankötelezettség utolsó éve, szorgalmi idejének utolsó napján, ha a tanuló tanulmányait nem kívánja tovább folytatni.

Tanulói jogviszony megszűnése, megszüntetése az iskolai tanulmányok befejezésekor

- az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján
- készségfejlesztő iskolában, a szakiskolában, az utolsó évfolyam elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján
- iskolában nem indul megfelelő szakképzés
- a tankötelezettség megszűnése után - ha a tanuló (szülő) írásban bejelenti, hogy nem kívánja folytatni iskolai tanulmányait.

A tanulók **felvételére és átvételre a tanítási év során** bármikor lehetőség van.

Az iskolába felvett gyermeket, tanulót - beleértve az egyéni munkarendes tanulót is - az iskola tartja nyilván. Ha a tanköteles tanuló iskolát változtat, további nyilvántartása az átadó iskola értesítése alapján az átvevő iskola feladata. Az iskola kivezeti a nyilvántartásából azt a tanulót, akinek tanulói jogviszonya kérelmére a tankötelezettség megszűnését követően megszűnik.

22. ZÁRADÉKOK

22.1 A pedagógiai program érvényessége

Ezen pedagógiai program 2024. szeptember 1-jétől lép érvénybe.

A pedagógiai program a vonatkozó jogszabályok változása, vagy bármely egyéb, annak tartalmát befolyásoló változás esetén felülvizsgálandó és szükség esetén bármikor módosítható azzal a megkötéssel, hogy a módosítások a következő tanév kezdetétől érvényesek.

22.2 A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelőtestület a pedagógiai programban foglaltak teljesítését tanítási évente értékeli a tantestületi tanévzáró értekezleten az adott tanévre vonatkozóan.

22.3 A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítható, a módosítást kezdeményezheti:

- az intézmény főigazgatója;
- a nevelőtestület tagjainak 50 %-a + 1 fő;
- az intézmény fenntartója;
- jogszabályi előírás alapján kötelezően.

A nevelőtestületi módosítási kezdeményezésről a nevelőtestület szavazással határoz. A jelenlévő tantestületi tagok kétharmadának egyetértése szükséges az indítvány elfogadásához.

A pedagógiai program módosítását a főigazgató készíti el a nevelőtestület közreműködésével és egyetértésével, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

22.4 A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógia program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az intézmény fenntartójánál a Karcagi Tankerületi Központban,
- az intézmény székhelyén az intézmény vezetőjénél,
- az intézmény tagintézményében a tagintézmény-igazgatónál.

Megtekinthető továbbá elektronikus formátumban:

- az intézmény honlapján;
- a Köznevelési Információs Rendszer (KIR) felületen.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

P.H.

Tatár Jánosné

főigazgató

Legitimációs záradékok

A módosított Pedagógiai Programot a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **szakmai munkaközösségei** 2024. augusztus 30-án megtartott együttes ülésen véleményezték és az abban foglaltakkal egyetértettek.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

.....

munkaközösségek képviselője

A módosított Pedagógiai Programot a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **Intézményi Tanácsa** 2024. augusztus 30-án véleményezte az abban foglaltakkal egyetértett.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

.....

Posztós Károly Norbert

intézményi tanács vezetője

A módosított Pedagógiai Programot a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **Iskolaszék** szervezete 2024. augusztus 30-án véleményezte, az abban foglaltakkal egyetértett.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

.....

Zsódi Károlyné

iskolaszék vezetője

A módosított Pedagógiai Programot a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **Szülői Szervezete** 2024. augusztus 30-én véleményezte, az abban foglaltakkal egyetértett.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

.....

Zsoldos Imre Istvánné

szülői szervezet vezetője

A módosított Pedagógiai Program vonatkozó fejezeteit a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **Diákönkormányzata** 2024. augusztus 30-án véleményezte, az abban foglaltakkal egyetértett.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

Szabó Szonka Szilvia
.....
diákönkormányzat képviselője

A módosított Pedagógiai Programot a Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium **Nevelőtestülete a** 2024. augusztus 30-án megtartott értekezletén egyhangúlag elfogadta.

Kisújszállás, 2024. augusztus 30.

Vidics Zoltán László
.....
nevelőtestület képviselője

KARCAGI TANKERÜLETI KÖZPONT

Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
Tatár Jánosné főigazgató részére

iktatószám: TK/099/01762-1/2024
ügyintéző: Tóth Annamária
email: annamaria.toth@kk.gov.hu
telefon: +3659/795-201

5310 Kisújszállás
Bajcsy-Zsilinszky utca 37.
tárgy: pedagógiai program jóváhagyása (2024/2025)

Tisztelt Főigazgató Asszony!

A ***Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium*** (OM azonosító: 038402; székhely: 5310 Kisújszállás, Bajcsy-Zsilinszky utca 37.) köznevelési intézmény pedagógiai programját a *nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 26.§ (1) bekezdésében* foglaltakra hivatkozva ***jóváhagyom***, azzal a kitétellel, hogy a pedagógiai program szerinti többletkötelezettségeket a Karcagi Tankerületi Központ az adott évre szóló „szakmai dologi keret" mértékéig támogatja.

Karcag, 2024. szeptember 30.

Karcagi Tankerületi Központ 04

Sági István
tankerületi igazgató

Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
5310 Kisújszállás, Bajcsy-Zs. u. 37.
Telefon/fax: 59- 520 – 614

e-mail: iskola.kisujszallas@karcagitk.hu OM azonosító: 038 402

Jegyzőkönyv

Időpont: 2024. augusztus 30. péntek 9:00 óra

Helyszín: Kádas György EGYMI ebédlő – 5300 Karcag, Kisújszállási út 45.

Tárgy: A 2024/2025-ös tanév tanévnyitó értekezlete

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív alapján

Tatár Jánosné intézményvezető köszöntötte a részt vevő kollégákat.

Ökrösné Sajtos Anett Erika tagintézmény-igazgató megállapította a nevelőtestület határozatképességét, mivel 122 főből jelen volt 110 fő. Ezt követően Horváthné Lasits Tünde iskolatitkárt kérte fel a jegyzőkönyv vezetésére, akinek személyét kézfeltartással történő, egyhangú igen szavazattal minden résztvevő elfogadott. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Barta Máriát, akit szintén egyhangúan elfogadott a közösség. A másik hitelesítőnek Szőke Ágnes Andreát kérte meg, akit egy fő tartózkodása mellett, mindenki elfogadott.

Ezt követően Tatár Jánosné főigazgató asszony mutatta be a 2024/2025-ös tanévre összeállított munkatervét bemutató prezentációját.

A főigazgató asszony által készített Power Point prezentáció kinyomtatva a jegyzőkönyv mellékletét képezi.

A videók megtekintése után Ökrösné Sajtos Anett Erika tagintézmény-igazgató asszony megkérdezte, hogy az elhangzottakhoz és a látottakhoz van-e valakinek hozzáfűzni valója, vagy kérdése. Hozzászólás, kérdés nem érkezett. Megkérte a jelen lévőket, hogy a 2024/25-ös tanév munkatervének elfogadásáról kézfeltartással szavazzanak. A kézfeltartás során megállapításra került, hogy tartózkodás és ellenszavazat nélkül a résztvevők egyhangú igen szavazattal elfogadták a 2024/25-ös tanév munkatervét.

Ez után a jelenlévők kézfeltartással szavaztak az alábbiakban felsorolt megismert módosított dokumentumokról, hogy tartalmával, egyetértenek-e, vagy sem.

- **Szervezeti és működési szabályzat**: egyhangú igen szavazattal elfogadta a közösség tartózkodás és ellenszavazat nélkül.
- **Pedagógiai program**: egyhangú igen szavazattal elfogadta a közösség tartózkodás és ellenszavazat nélkül.
- **Házirend**: egyhangú igen szavazattal elfogadta a közösség tartózkodás és ellenszavazat nélkül.
- **Teljesítmény értékelési rendszer szabályzata**: egyhangú igen szavazattal elfogadta a közösség tartózkodás és ellenszavazat nélkül.

Ez után egy képes beszámolót tekinthettünk meg a székhelyintézmény tanulóinak Erszébet-táboros élményeiről.

Végezetül Tatár Jánosné jó egészséget és kitartást kívánt munkatársainak, majd ünnepélyesen megnyitotta a 2024/25-ös tanévet és lezárta az értekezletet.

Kmf.

Jegyzőkönyvvezető: .....

Jegyzőkönyv hitelesítő: .....

Jegyzőkönyv hitelesítő: .....

Kádas György Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium
5310. Kisújszállás, Bajcsy-Zs. u. 37.
Telefon/fax: 59- 520 - 614
e-mail: iskola.kisujszallas@karcagitk.hu OM azonosító: 038 402

Jelenléti ív

2024. augusztus 30. péntek 9:00 óra
2024/2025-ös tanév
A módosított Pedagógiai Program megismeréséről

5300 Karcag, Kisújszállási út 45. – Kádas György EGYMI Karcagi Tagintézménye

Sorszám	Nyomtatott név	Aláírás
1.	Alajtnerné Kőnig Henriett	
2.	Andrásiné Kovács Katalin	
3.	Antal Lászlóné	
4.	Ari Anikó	
5.	Ariné Szarka Szilvia	
6.	Balázsné Kiss Ilona	
7.	Balla Orsolya	
8.	Balláné Tóth Éva	
9.	Balla-Szerencsi Lili	
10.	Baloghné Matus Adrienn	
11.	Bárdi Beatrix	
12.	Barta Mária	
13.	Batki Brigitta	
14.	~~Békési Fanni~~	
15.	Bernáth Krisztina	
16.	Biró Éva	
17.	Biró Lászlóné	
18.	Cs. Nagyné Szilágyi Anikó	
19.	Csató Ildikó Tünde	
20.	Csillag Tiborné	
21.	Csokai Csaba	
22.	Csordás Éva Judit	
23.	Czupp Ilona Eszter	
24.	Dávid-Kiss Borbála Katalin	

25.	Dobos Róbert Dániel	
26.	Doma Mária	
27.	Dr. Kuiné Nagy Borbála	
28.	Fábiánné Jámbor Éva	
29.	Faragóné Fábián Hajnalka	
30.	Fazekas Istvánné	
31.	Fehér Viktória	
32.	Fekete Gábor	
33.	Ferencz Annamária	
~~34.~~	~~Fülöp Emília~~	
35.	Fülöp István Béláné	
36.	Fürjesné Barta Ágnes	
37.	Gál Adrienn	
38.	Géricz Erzsébet	
39.	Gyurkóné Kiss Anikó	
40.	Herczeg János Istvánné	
41.	Horváth Gabriella	
42.	Horváthné Lasits Tünde	
43.	Horváthné Raffai Judit	
44.	Hőgye-Soós Titanilla	
45.	Igriczi Edit	
46.	Jakab Sándor	
47.	Jánosi Edit	
48.	Kálmán Éva	
49.	Kis Ernő	
50.	Kiss András	
51.	Kiss Virág	
52.	Kiss Zsuzsanna Erzsébet	
53.	Kocsmárné Verbánácz Lídia	
54.	Kotálikné Szabó Hajnalka	
55.	Kovács Ádám	
56.	Kovács Krisztina	
57.	Kozák Zsanett	
58.	Kőszeginé Abonyi Helga	
59.	Kun László Attila	
60.	Lajtos Ákos	
~~61.~~	~~Lévai Judit~~	

62.	Lipták-Vasas Luca	
63.	Lukácsiné Barabás Nikolett	
64.	Magyar Ildikó Zsuzsánna	
65.	Magyar Melinda	
66.	Mándi Erzsébet	
67.	Mári János	
68.	Markót Imre	
69.	Markótné Molnár Borbála	
70.	Marsi Illés	
71.	Monoki Sándorné	
72.	Murányiné Szabó Anna	
73.	Nagy Anita	
74.	Nagy Erzsébet	
75.	Nagy Imréné	
76.	Nagy Krisztina	
77.	Nagyné Balogh Orsolya	
78.	Nagyné Földesi Emília	
79.	Nagyné Pelyhe Anita	
80.	Németh Beáta	
81.	Németh Gáborné	
82.	Oláh Katalin	
83.	Oláh-Tóth Edina	
84.	Orosné Németh Gréta	
85.	Ökrös Barbara	
86.	Ökrös Krisztina	
87.	Ökrösné Sajtos Anett Erika	
88.	Papp Anikó	
89.	Papp Attila Pálné	
90.	Péntek Katalin	
91.	Posztós Károly Norbert	
92.	Ráczné Ari Erika	
93.	Ráczné Jónás Magdolna	
94.	Rapi-Ungvári Ágnes	
95.	Romhányi Tímea	
96.	Sándorné Szakácsi Ildikó	
97.	Sipos Renáta	
98.	Süveges Marianna	

99.	Szabó Csabáné	
100.	Szabó Edit	
101.	Szabó Erika	
102.	Szabó Zsuzsa	
103.	Szekeres József	
104.	Széll Márta	
105.	Szendrei Orsolya	
106.	Szilágyi Mihály Károlyné	
107.	Szoboszlai Erika	
108.	Szőke Ágnes Andrea	
109.	Szőke Andrea	
110.	Szűcs-Nagyfejeő Renáta	
111.	Tatár Jánosné	
112.	Tóth Dóra	
113.	Tóthné Péter Szilvia	
114.	Tőkésné Borók Anita	
115.	Török Erzsébet	
116.	Török Tímea	
117.	Törös Szilvia	
118.	Vargáné Bozóki Ilona	
119.	Vargáné Kovács Gyöngyi Erzsébet	
120.	Vatai- Gazdik Ágnes	
121.	Vidics Zoltán Lászlóné	
122.	Vincze Dóra	
123.	Vincze Erika	
124.	Vincze-Kovács Krisztina	
125.	Zsódi Károlyné	
126.		
127.		
128.		
129.		